

HIREK

AZ ÚJ KELET ELŐFIZETÉSI DIJA HAVONTA 5.80 FONT
Tel-Aviv, POB 831.
Fiókkidávóvalok:
HAIFA:

Schapiro-u. 13. Tel. 2450
JERUZSALEM:
Javce-u. 7. - Tel. 29046.

5722 Adár 3. 1962 március 9. péntek.
Gyeriagyűjtés ideje:
Jeruzsálem 5.96
Tel-Aviv 5.23
Haifa 5.16

5722 Adár 4. 1962 március 10. szombat.
Heti szára: Pókudé
Hafara: Vajász Chiron
Moláchim I. 7. 51.
Szombat kimenetel:
Jeruzsálem 6.19
Tel-Aviv 6.17
Haifa 6.20

Sárga sáskarakok a dévidéken. Szerda reggel sárga sáskarakok jelentek meg a nyugat-nevevi Ofakim és a Láchis-vidéki Szék Mose falu környékén. A gazdák értesítették a növényvédelmi osztály beérseváit és tel-avivi kirendelt-segeit, amelyek megtették a szükséges óvintézkedést. A sárga sáska nem veszélyes, mert nem rága meg a vetést, de most van a tojási ideje és a fergek azok, amelyek súlyos kárt okozhatnak.

Vacsorázzon Ön is a **PAPRIKA** étteremben (volt Vén diófa) cigányzene mellett

T. A., Kikár Dizengoff 14/16

A gázai határ közelében csavargott spanyol útlevelel. A határrendőrség Zikim kibuc közelében letartóztattott egy férfit, aki a gázai határ mentén csavargott. A letartóztatott nem tud héberül és zsebében Ramon Gomez Petit névre szóló spanyol útlevelet találtak. A férfi azt mesélte, hogy turistaként tartózkodik az országban. Oldalszájában könyvek, térképek és arab kéziratok voltak. Kihallgatása után szabadlábra helyezték.

Legszébb női táska Évától, Tel-Aviv, Allenby-út 90. - Készítői árak.

Minden menyasszonynak tudnia kell, hogy a legszébb menyasszonyi ruhákat - méretre is - **BUDAPEST SZALON** készíti! Esküvői öltöztetés és kikészítés. **TEL-AVIV, Allenby 28. TELEFON: 55073**

Kereskedelmi küldöttség jön Kanadából

Ottawa, (Reuter). - Hivatalosan jelentik, hogy március 14-én 15 tagú kereskedelmi küldöttség indul Izraelbe kétheti látogatásra, hogy megvizsgálja a lehetőségeit kanadai fatermékeknek, gépi felszereléseknek, technikai cikkeknek, valamint más árucikkeknek Izraelbe való exportjára. Mint ismeretes, novemberben hasonló létszámú izraeli küldöttség járt Kanadában.

Izrael az elmúlt év kilenc első hónapjában hétmilliárd 149 ezer dollár értékű árut vett Kanadától. Ez jelentős növekedést jelent az előző év hasonló időszakával szemben, amikor az export csak ötmilliárd 252 ezer dollárt tett ki. Ugyanakkor Izrael kétféle 513 ezer dollár értékű árut adott el Kanadának, hétszáz ezer dollárral többet, mint az előző évben.

Belehalt égési sebekbe a leforrázott gyermek. **Joszf Chaszuna** 7 éves jaffai kislány, aki három nappal ezelőtt súlyos égési sebeket szenvedett, tegnap meghalt a jaffai Donolo-kórházban. A halált okozó égési sebeket az okozta, hogy a kislány szülei konyhájában játszadozott és magáráborított egy fazéket, amelyben forró levegő volt. Holttestét bevitték az abukabiri bonctani intézetbe.

ABÁDI ERVIN HÁRFA UTCA 2. kiadás MEGJELENT!

500 OLDAL - ÁRA IL 5.50
Külföldre, rokonoknak, ismerősöknek küldendő ajándék-könyvekre rendeléseket ismét felvesszünk (5.50 IL és 80 agora, valamint a pontos cím beküldésével).
Pészachra még mindenhol megérkezik!

EZ AJÁNDÉK! M. GROSSMAN Rámát-Gán, Maate Háneser 6.

Legnagyobb választék szépirodalmi könyvekben, szakkönyvekben, szótárakban és nyelvkönyvekben. - Allenby könyvtár, Tel-Aviv, Allenby 11.

Az árokba fordult a tender, négy utasa megsebesült. Szerda délután közlekedési baleset történt Karmon falu közelében, amelynek során Talmé Jafe szövetkezeti falu négy tagja, Sosaná és Menáchem Kohen, Gávriel Lév és Dániel Kalderon megsebesültek. A sebesülteket a rechovoti Káplán kórházba vitték. A baleset úgy történt, hogy egy tender, amelyet a falubeli Ráfáel Blum vezetett, leszállt az úttestről és az utasok árokba fordult. A sofőr csak könnyebben sebesült meg.

A HOH PETACH-TIKVAI színije a „Két féldió a pokolban”

című magyar muszoni filmet vetítli szerdán, febr. 14-én este 8 órai kezdettel, az Ulám Ártárutban, Pinsker-u. 2. Jegyelvétele az Aljija könyvtárban, Mohilver 11.

Szajbalegzési tanfolyam indul Jeruzsálemben. A jeruzsálemi Mágén Dávid Ádom elhatározta, hogy a jövő héttől kezdve tanfolyamokat indít, ahol a lakosságot, de főleg a fiatalokat megtanítják a szajbalegzési általi életmentésre. Mint ismeretes, ezzel a módszerrel a multban már több személynek, akiknek nincs orvosi képztségük, sikerült bajba jutott embertársaikon segíteni. A Mágén Dávid Ádom felszólítja a főváros lakosságát, hogy minél nagyobb számban vegyen részt a kétórás szajbalegzési tanfolyamon, hogy szükség esetén alkalmazni tudja ezt a fontos életmentési módszert.

Csak tudni kell hol? „Hadash”-nál vannak a legjobb könyvek. - „Hadash”. Hájárkon ötvenkilenc.

KÉSZÜLJON a petach-tikvai HOH nagy PURIM-ESTJERE

március 24-én, szombat este

Leszállították az angol kamatlábat London. (Reuter.) - Az Angol Bank tegnap 6 százalékról 5 és fél százalékra leszállította a bankkamatlábát. A 6 százalékos kamatot 1961 november 2-án vezették be. Az Angol Bank szövívője közölte, hogy az intézkedést a fontsterling tartós megerősödésének és az általában kedvező gazdasági helyzetnek az eredményeként fogantatosították.

„Bál a Savoyban”
A choloni HOH márc. 17-én, jövő héten, szombat este a „Savoy” kávéház összes terében **PURIM-BALT** rendez. A jó hangulatos mássorról a budapesti rádió volt közismert szöveglistája:
Rudas György (Karmi) és zenekara gondoskodik. **Tombola! Táncverseny!** Bővebbet e lap HOH-rovatában.

Vásároljon részletre, kamatmentesen, cipőfűzőt, szababütiörg mindent. Korlátlan hitel, részletfizetés a vevő lehetősége szerint. - Új oléknak különleges kedvezmények és feltételek. **TÁM CHÁJIM**, igazgató Titinschneider, T.-A., Allenby 27., udvarban.

PIANO

ÚJ ÉS ALKALMI - NAGY VÁLASZTEKBAN ELADÁS - VÉTEL CSERE részletfizetésre is. **GOTTESMANN** TEL-AVIV, Allenby 38. ZONGORA HANGOLAS ÉS JAVÍTÁS

KÖLCSÖNT

5.- fonttól 500.- fontig **AZONNAL FOLYOSIT** aranyékszerre, vagy más értéktárgyakra. **RAJNA LOMBARD TIFERET** TEL-AVIV, Sz. Rothschild 31.

A kereskedelem te- cselekedéséért harcolnak. A „becsületes kereskedelmi intézet” tagjainak száma a mult év folyamán 45 százalékkal emelkedett és elérte a 200-at - mondotta A. Vaszkevits, az intézet Tel-Avivban megtartott közgyűlésének elnöke. Az intézet tagjai között 40 különböző kereskedelmi ág képviselői találhatók, akiknek az a céljuk, hogy kiküszöböljék az árdragítást, a nem becsületes reklámot és a gyenge minőségű áruk forgalombahozatalát. Az ezzel kapcsolatos határozatok megvalósítására a közgyűlés 15 tagú intézőbizottságot választott.

Butort közvetlenül a készítőnél **VASÁROLJON.** Tervező mérnökünk díjmentesen áll rendelkezésre. **WIE** kárpitos és bútörüztel T.-A., Dizengoff 157, tel. 222608

Ekszer vásárlásnál forduljon bizalommal hozzám: **SCHWARZ E.** (Temesvár) Tel-Aviv, King George 16

Valutarejtetéssel vádolják az Accadia szálló portását. Valutarejtetés vádjá miatt a rendőrség letartóztatta Szlávko Brenner, a herzliai Accadia szálló portását. Brenner 1961 első felében 4500 dollárt és fontsterlinget vett át turistáktól, amelyet meg tartott magának. Vele együtt tartóztatták le Jichák Kompiliszkit, aki a Brennerrel rejtgetett valutából 2 ezer dollárt a feketapiacra értékesített. A valutarejtetéget és közvetítőt tegnap állították járásbíró elé, aki Brennerrel 5 ezer font, Kompiliszkit pedig 4 ezer font óvadék ellenében szabadlábra helyezte.

TANULJON SZAKMAT: magyarnyelvű **MASSZÁZS** kurzus kezdődik március 11-én

Moádon TEL-AVIV 95. Felvilágosítás és beiratkozás naponta 5-7-ig

Súlyosan sebesült kislányt találtak az utcán. A nyugat-gálili Tamara falu főutcáján tegnap a kora reggeli órákban egy súlyosan sebesült kislányt találtak. A kislányt Szalch Hativ sofför vette észre, aki nyomban becsallította a gyereket a názáreti kórházba. A rendőrség most kutatja, mi okozta a kislány sebesülését.

Dr. Stark Valéria:

A GYEPRE LÉPNI TILOS című regényét a jeruzsálemi megbízott: **SAUBERER MOSE,** Kirját Hájóvel, Sikun Olim 142., postai megrendelésre házhöz szállítja

*** Vasárnap (márc. 11-én)** este 7.30-kor, a volt munkácsi jesiva növendékei országos értekezletre gyűlnek össze Bné-Brákban, a „Tu v-Tám” teremben, Rabbi Akiba-u. 72. sz. a. Az értekezlet célja: **Rabbi Baruch Rabinovics**, v. munkácsi főrabbi Izraelbe való érkezésével kapcsolatos kérdések megbeszélése.

*** Tálessz tífli, mezuza,** imakönyvek magyar fordítással is - a legolcsóbban, Ungár Majcenál, a tel-avivi nagytemplomnál, az Allenby-út második stand.

WIZO - Rámát-Gán Hétfőn, 12-én este 8-kor a moádonban, Nátán 16. **Dr. BERG JÓZSEF** előadása. - Vendégeket szívesen látunk.

WIZO - Áskelon Kedden, 13-án este 8-kor az áfridári moádonban, újra megjelenik a ramát avivi **ELŐ UJSAG** eleven, érdekes cikkeivel.

Egy izraeli tanító felesége diplomáciai incidenst okozott Etiópiában

Bizalmas viszonyt kezdett egy idegen állam képviselőjével, mire soronkívül hazarendelték az asszonyt

Az izraeli hatóságok soronkívül hazarendelték egy Etiópiában működő slíach feleségét, mert a fiatalasszony bizalmas viszonyba kezdett egy ott akkreditált idegen diplomatával. A slíach, aki mint tanító működik, közben levélben kért intézett a főrabbinátushoz, hogy akadályozzák meg feleségének az országból való kiutazását, nehogy az asszony ismét felvegye az érintkezést a külföldi diplomatával, ezenkívül pedig, mert a válás kimondása, illetve a get kikézésítése céljából kívánatos, hogy az asszony Izraelben tartózkodjon. A főrabbinátus a férjnek küldött válaszában közölte,

bútor- készítményeinket

OFNA NAFTALI LEICHTER Rámát-Gán, Arlozorov 8. és 9.

*** Héber kurzusok kezdők- és haladékoknak** Gross Elezer tanár vezetésével. Jelentkezni: Tel-Aviv, Hájárkon-u. 48. (Allenby sark) minden nap, kedd kivételével, 5 és 7.30 között; - **Rámát-Gán:** Sd. Lamdan (bejárat Herz 73.) Merkáz iskola, volt „Ohel Sem” gimnázium, minden hétfőn és szerdán 8-10 óra között; - **Kfar-Ono:** Nir-iskolában, minden hétfőn és csütörtökön 8-10 óra között; - **Azorban:** „Moádon Hístadrut” rech. Weizmann (a hid mellett) minden vasárnap és szerdán 8-10 között.

YOGA-RELAX TORNÁ - egyéni és csoportos - Mérsékelt árak.

JERUZSALEMBEN LETARTÓZTATTAK egy vallásos ifjusági mozgalom oktatóját

Az ötgyermekes Blau Dávid annakidején bombát helyezett el a közoktatásügyi minisztérium udvarán - Újabb letartóztatás Joszele Schumacher elrablásával kapcsolatban

A jeruzsálemi rendőrség kedden a legnagyobb titokban letartóztatta Dávid Blau 30 éves, ötgyermekes jeruzsálemi vallásos ifjusági mozgalmi oktatót. A letartóztatást Joszele Schumacher eltűnésével kapcsolatban hajtották végre, de amikor Blaut tegnap a bíróságra vitték, azt mondta az újságíróknak, hogy kihallgatása egy 4 évvel ezelőtti a misszió karmából kimentett kislány este körül forgott. A rendőrség vizsgálati fogsági kérelmét M. Lévi bíró zárt ajtók mögött tárgyalta és megtiltotta minden további részlet közlését. Blaut ezután három detektív vitte el a bíróságra. Dávid Blau annakidején

Hatszáz cfáti család szükségmunkából él, 300 család szociális segílyt kap

A Kneszet munkügyi bizottsága a Galiliban tanulmányozza a gazdasági helyzetet

Cfát, (Az Új Kelet tudósítójától). - Cfát polgármestere és a helyi munkastanács titkára a Kneszet munkügyi bizottságán keresztül segélykérő kérelmet fordított a kormányhoz. A munkügyi bizottság a helyszínen átfogó képet kapott a város súlyos gazdasági helyzetéről. A polgármesteri beszámoló szerint a város 12.600 lakosa közül 600 család a napi 8 fontos szükségmunkából tartja fenn magát. A legkülönbözőbb ipari szakmákkal rendelkező új olék helyzete sem jobb, miután szakmájuk folytatására nincs kellőszámu üzemi városban. A város szociális osztályának gondozásában lévő száma aránylag magas: 195 család állandó házi támogatást, 120 család

részleges támogatást kap, azon a 85 családon kívül, amely időközönként kap szociális segílyt. Mindezen felül pedig további 200 család szerez el a szociális nyilvántartásban. A város kenyérkeresőinek száma 3300.

Akiba Govrin, a Kneszet munkügyi bizottságának elnöke válaszában megígérte, hogy Cfát súlyos helyzetét a gazdasági miniszterek elé viszi a bizottság legközelebbi ülésén.

A városházi fogadás után a Kneszet képviselők meglátogatták az ipari negyed különböző üzemeit, majd a délutáni órákban Chácor és Kirját Smóná olévarókba mentek hasonló céllal. Ma délelőtt Tibériást látogatták meg.

A HATÉVES ALIZA GLÜCKLICH ELETET VESZÉLYEZTETI AZ EL-AL SZTRAJKJA

Súlyos agyműtét után tegnap kellett volna Amerikába repülnie egy híres specialista

Az EL-AL alkalmazottainak sztrájkja esetleg elődnéti egy hat éves kislány, Aliza Glücklich sorsát. A szegény olécsalárhoz tartozó kislány, többrendbeli súlyos agyműtétet ment keresztül a jeruzsálemi Hadassza-kórházban és állapota az orvosok véleménye szerint reménytelenül vált. A kétségbeesett szülők néhány szakorvos tanácsára a gyermekkel egy híres amerikai agysebésznel szerettek volna utolsó próbát tenni. Szerda reggel ebben az ügyben a Mááriv szerkesztőségével léptek érintkezésbe, amely a gyerek számára a díjtalan utazást percekben belül elintézte az EL-AL vállalattal, sőt a szerkesztőség tagjai a pénzügy minisztériumban is eljártak az utazási adó elengedése tárgyában. Az EL-Allal való megalapodás értelmében a tegnap, csütörtökön induló gépnek kellett volna a kislányt magával vinnie, a new-yorki repülőtérre, ahol ott a ottani rokonok várták. Az EL-AL alkalmazottak közbejött sztrájkja miatt, azonban a kislány elutazása egyelőre halasztás szenvedett. Az EL-AL vezetősége mindenesetre közben erőfeszítéseket tesz, hogy a gyereket mielőbb kijuttassa a vállalattal számára bérelt valamelyik idegen géppel.

Gyászoló család

Lagos, (IFP). Adbumi Salao nigériai törzsfőnök tegnap Azsibu Izsszáhá nyugatnigériai helységben 126 éves korában meghalt. Az elhunytat 24 övegy, 89 gyerek, néhány száz unoka és dédunoka gyászolja.

Egy izraeli tanító felesége diplomáciai incidenst okozott Etiópiában

Bizalmas viszonyt kezdett egy idegen állam képviselőjével, mire soronkívül hazarendelték az asszonyt

Az izraeli hatóságok soronkívül hazarendelték egy Etiópiában működő slíach feleségét, mert a fiatalasszony bizalmas viszonyba kezdett egy ott akkreditált idegen diplomatával. A slíach, aki mint tanító működik, közben levélben kért intézett a főrabbinátushoz, hogy akadályozzák meg feleségének az országból való kiutazását, nehogy az asszony ismét felvegye az érintkezést a külföldi diplomatával, ezenkívül pedig, mert a válás kimondása, illetve a get kikézésítése céljából kívánatos, hogy az asszony Izraelben tartózkodjon. A főrabbinátus a férjnek küldött válaszában közölte,

Éle Divré Smuél

Smuel Smelke Kisvárdai főrabbi
„tűzből kiragadott úszkei”.

Sajtó alá rendezte fia, Pinchász Rosenbaum, Genf.

Szeretem a háborús könyveket olvasni, hogy legalább így, papíron, átéljem azt, amit ők átéltek, kinosztani magamat veük, hogy érezem azoknak a kinoknak legalább egy csekély hányadát, amit ők elszenvedtek. Ez a könyv ugyan teljesen elüt a többitől, ez nem a háborúról szól, ezek rezonanzumok, válaszok, amelyek egy rabbi írt a papírújságok, legfőbbjüket jó békeidőben és csak egy töredékét közvetlenül a nagy katasztrófa előtt. De nincs regény, amely jobban viszszaülkötöztetne azokat a borzalmas időköt, a „jó békeidőket” is beleértve, mint éppen ezek a jámbor írások.

Előbb azonban, mielőtt ezekhez a tűzből kiragadott úszkökhöz jutnánk, a tűzben elhamvadtak elő fia elöszaván kell átvergődni. Borzalmas egy olvasmány ez az előző, csak erős lelkek olvassák, akik össze nem roppannak a súlya alatt. Egy fiúnak a hozza-keze, akiknek élén hardisa, akinek az apja „élete virágában leszakított és mint égő áldozat feláldoztatott”. Ez csak egyetlen mondat abból a kádisból, abból az elégiából, amit a megmaradt fia az apjéért elzokog.

Aztán következnek az el-siratottak között az anya, a leány- és fiutestvérek és Kisvárdá egész szent gyüle-keze, melynek élén hárman állottak ebből a di-nasztíából, a nagypapa, apa és néhány évig az unoka, aki ma Genfben él. Hossz-szabb ideig nem volt mara-dása a szülőhelyén, mert kiürült a fészek, a vércso elragadta a fiókat, pernyéjük ott szállt temetle-nül a levegőben.

A bevezetés után követ-keznek a rezonanzumok. Jel-lemző a magyar zsidóságra és még jellemzőbb a pap-ságra, mennyire tájékozat-lan volt, mennyire nem lát-ták ezek a böcs emberek a házuk előtt leselkedő sá-tánt, vagy mondjuk más-képpen: mennyire túl tud-ták magukat rajta tenni. 5704 (1944) Vajáké-Pe-kuhé szidájának hetében, tehát néhány héttel a né-met pribékek Magyaror-szágára való ocvonulása előtt, a Kisvárdai főrabbi 12 ha-sábas választ írt egy érdeklődőnek, vajon szabad-e smurá-máchoz felhasznál-ni azt a búzát, amely dupla zsákban áll, a zsák szája meg hat pécsettől ellátva, a falu bírójának a padlásán gondosan féltetve. Édes, jó Istenem, micsoda lelkiérő kellett ehhez! A smire-má-cesz dugdosáshoz és a 12 hasábas válaszhoz! Maga a fia is bámulva kiált fel a Zsoltár szavaival: „Kevé-lyek csúfoltak engem fölöt-te nagyon, tanodtól még se hajoltam el.”

Pedig a helyzet már két évvel előtte sem volt vala-mi rózsás, amidőn még Szá-lasinak híre-hamva se volt. A 15-ik oldalon ugyanis újabb levél. Ez is egy da-rab magyar-zsidó történe-lem. Ez a mándoki rabbi-sógornak szól. Borzasztó dolog történt Mándokon. A mándoki zsidó templomban rendőrök jártak, élelmiszere-k után kutattak. A mándoki református templom-ban nem kutattak a ma-gyar rendőrök élelmiszerek után, a katolikusban sem, a zsidóban igen. Már ez is borzasztó dolog, de történt ennél sokkal borzalmasabb is. Ahogy másnap reggel a zsidók imára gyülekeztek, a földön egy tóratekerest találtak, amit a rendőrök a frigyszekrényből hajgál-tak ki, midőn a szent szek-erényben is élelmiszerek után

kutattak. A zsidó törvény szerint, ha a szent tekeres a földre hull, de különösen az ilyen esetben, ha meg-gyalázzák, ha szándékosan a földre dobják, börtölni kell. No most, kérem, az a kérdés merült fel, ki börtöljön? A rendőrt, aki ezt a gyalázatot tette, nem le-het börtöre fogni. Ki hát?! Ilyen eset még nem fordult elő se Mándokon addig, se az egész világon. A mándoki rabbi akármilyen tudós ember is, hiába forgatta a szent könyveket, nem ta-lált bennük feleletet. A Kis-várdai rabbihoz, a sógorá-hoz fordult tehát, hátha ő tudja. Tudta is. Hét sűrű oldalon adja meg a feleletet a mándoki kollégának.

Aztán meg itt van a ra-macsházi sakter szomorú esete.

A ramacsházi sakter nem sokáig bírta az aknasze-dést, meg az éhezést, tifuszt kapott, valamelyik akna fel is robbanhatott alatta és kórházba került. Egy Mose Katz nevű hitsorsos talá-lkozott vele a kórházban, beszélt is vele, másnap meg ott látta feküdni halottan a halottak között.

Ez az ügy világos, két-ségtelen, a ramacsházi sak-tert már csak a Messiás ki-értje fogja felbreszteni. A hozzátartozók azt sze-retnék, hogy a ramacsházi sakter fia az apja után ká-dist mondjon, az özvegye meg illően meggyászolja. Igen ám, de a ramacsházi saktert csak meghalva lát-ták, nem pedig eltemetve, márpedig a régi írások azt írják elő, hogy gyászolni csak az olyan halottat le-het, akiről bizonyosan tud-juk, hogy halott, akit el is

temettek, márpedig ezt a három tanú egyike sem ál-lította.

Megindult a parázs vita Smuel Smelke Rosenbaum kisvárdai és Solem Wieder nyiregyházi rabbi között a ramacsházi sakter fiának a kádisáról és az özvegye gyászáról és folyva talán még mai napig is, ha egy borzalmas napon őket is el nem vitték volna, Rosenbaum főrabbit Kisvárdáról, Wieder főrabbit Nyiregyhá-záról és Glattstein főrabbit Királyhelmecről, családostul, nyájastul, öregtől a csecsszópig mindenkit, a ramacsházi sakter kádisát és özvegyét is beleértve.

Egy kis közöm nekem is van ehhez a könyvhöz, he-lyesebben a szerzőjéhez. Va-laha, nagyon régen, egy forrásból, ha nem is egy időben, merítettük a szent tanokat. Ő a szent forrást Apámnak nevezte és meg Mesternek.

Rosenbaum Pinchász, a fiú, dicséretreméltó munkát végzett, hogy az apja írá-sait összegyűjtötte, sajtó alá rendezte és kiadta. Ro-senbaum Pinchászt ismer-jük, mint kisvárdai rabbit, mint nagy elődök kiváló utódát, ismerjük, mint „bí-chást” és Genfből is eljut hozzánk a híre, ahol az egyik nagy bank vezére.

Reméljük, hogy beválja, amit a könyv előszavában ígér, eljön végleg ide hoz-zánk, a szent földre felejte-ni, sebeire gileádi balzsamot találni.

A három „hászkámá” ki-maradhatott volna, külön-ben tapintatlan, bántó meg-jegyzésük után, hogy csu-pán felületesen olvasták át ezt az értékes és megrendí-tő gyűjteményt.

A könyvet ajánlom a Jád Vésám figyelmébe is, sok szent mártír nevével fogja adatait vele gyarapítani.

Löwenkopf Kálmán

Jakob Genizi (Ginsberger) ז"ל sívjára

A magyarnyelvű vallásos jisuv egy érdemes tagja tá-vozott el körünkől Jakob Genizi időelőtti elhunytá-val.

Nagy ösök leszármazott-ja és a vallásos életben Iz-ráelben is vezető szerepet játszó Genizi család tagja volt. A mintegy tíz évvel ezelőtt Izráelben elhunyt nagy tálmid cháchámnak, Ráv Jicchák Slomo Gins-bergernek, a széles körök-ben ismert egykori pesti rabbinak a fia volt. Fivérei közül Ben Cion Genizi a Mizráchi vezetőségi tagja, míg Chávijáhu Genizi a Mizráchi Bank igazgatója. A harmadik testvér Mose Chávijim Genizi, 1951-ben köz-vetlenül alijjázása után egy

európai üzleti útján halt meg tragikus hirtelensé-gel.

Jakob Genizi a híres váci és céleli jesivák hallgató-ja volt, őszintén vallásos zsidó, amellet jókedélyű, az áldozatosságig menően jólelkű ember volt. Így is-merte meg őt és szerette mindenki, aki vele valaha érintkezésbe jutott.

1947-ben alijjázott. Fele-ségén kívül három gyerme-ke és négy unokája gyá-szolja. Hatvan éves volt és hosszabb idő óta beteg, ha-lála mégis nagy megrendí-lést és részvételt váltott ki a magyar jisuv széles ré-tegében. ז"ל

(s. m.)

Minden Elanit-kötöttárú vevő résztvesz a díjsorsoláson, cégünk bár-micvája alkalmából.

ELSŐ DIJ:

Utazás Európába és vissza

Küldje vissza ne-künk a kártyát, amelyet minden készítményünkben megtalál és őrizze meg a hozzácsa-tolt szelvényt.

A HETI SZIDRA

— P'KUDE —

És befejeződött a találkozás sátora hajlékának minden munkája. És Izráel fiai teljesen úgy cselekedtek, amint megparancsolta az Örökkévaló Mózesnek, akként cselekedtek. (S'mot 39/32)

A magyarok különösképp találják, hogy a szent-tyépitésről szóló beszámoló nem említi meg név-szerint Becálelt és munkatársait, illetve a tervező-ket, az építészeket és a művészeket, hanem az egész művet a nép névtelen és kollektív teljesítményeként könyveli el. „Egészen úgy, amint megparancsolta az Örökkévaló Mózesnek, úgy végezték el Izráel fiai az egész munkát”. (39/42)

Reb Chávijim Átár, az Or Háchájim című népszerű mű szerzője ezzel kapcsolatban érdekes elméletet állít fel, amelynek lényege, hogy a szentélyépítés a Tórárt példázza: ahogy a szentélyépítés az egész nép kollektív erőfeszítésének eredménye, ugyanúgy a Tóra összes parancsait is csak a népközösség teljesítheti.

A Tóra 613 parancsában — írja Átár rabbi — négy főcsoportot különböztetünk meg. Van olyan parancs, amely a kohánitáknak, vagy levitáknak szól, s van olyan, amelyet csak úgynevezett „jiszráél” vagy nő teljesíthet. Nincs olyan ember, aki eg, maga eleget tehet a Tóra összes parancsainak. Kétségtelen azonban, hogy a kölcsönös szavatosság elve alapján („kol Jiszráél árévim ze láze”) minden zsidó részese az egész Tóranak, s ha nem is személyesen, de embertársai segítségével az összes parancsokat teljesíti. Átvitt értelemben a „szeresd felebarátodat, mint tenmagadat” imperatívusát is alkalmazhatjuk. Szeresd felebarátodat, mert az ő része vagy, te magad élsz benne, kölcsönösen kiegészítitek egymást, az ő jóléte és boldogsága tulajdonképpen a te javadat szolgálja.

Ebbe a gondolatcsoporthoz kapcsolódik bele Ráv Zewin, a nagynevű jeruzsálemi böcs, aki a nagy-mányos zsidóságnak a szélsőséges társadalomszemlé-letekhez való viszonyát igyekszik tisztázni. Két merő-ben ellentétes világszemléletet kell bonckés alá venni — írja L'Torá ul'moadim című könyvében. — Az egyik (a kommunizmus), azt vallja, hogy a társadalmi életben a közösség a fontos, míg az egyénnek se súlya, se jelentősége nincsen. Az egyének csak annyiban van értéke, hogy a társadalom gépezetében a csavar szerepét tölti be. Amikor a közösség javáról van szó, az egyén élete nem számít; az egyének ereit nyugodtan fel lehet áldozni a társadalom oltárán. A másik szemlélet (az anarchizmus), ezzel szemben azt vallja, hogy csak az ember, illetve az egyén a fontos. Minden az egyénért! — mondja ez az elv. A közösségnek az a kizárólagos feladata, hogy az egyént szolgálja.

Ráv Zewin a példák hosszú sorával igazolja, hogy a Tóra elveti mindkét szélsőséges szemléletet, a helyes utat pedig az egyén és a közösség közötti harmónikus együttműködésben látja. Míg az egyik oldalon a zsidóság azt hirdeti, hogy életmentés szempontjából egyetlenegy lélek felér az egész világgal, a másik oldalon a nép, a nemzet dicsőségét zengi. „Mi kámchá Jiszráél gój echád!” A zsidó felfogás megkülönböztetett értéket tulajdonít a közösségnek, ugyanakkor világosan meghatározza az egyén helyét, értékét és súlyát.

Végző eredmény: a Szináj hegyén vetették el azt a magot, amelyből az arany középpút, illetve a demok-ratikuss rendszer kiesirázott.

Az utóbbi hetekben, a szerencsétlen Joszele-botránnyal kapcsolatban bőven volt alkalmunk medi-tálni a Tóra végrehajtási utasításain. D'várim köny-veben (12/28) olvassuk azt az irányelvet, amely a 613 parancs („tárjag micvoit”), illetve minden szöveg-magyarazatot és így minden hagyományhú zsidó ma-gatartás szabályozója. „Gondosan ügyelj és hallgas mind e szavakra, amelyeket én neked parancsolok, hogy jó dolgod legyen neked és gyermekeidnek utána mindörökké, ha azt teszed, ami jó és helyes az Örökkévaló, a te Istened szemében.”

Ami jó és helyes az Örökkévaló szemében... Milyen kár, hogy a londoni Schönfeld rabbi és tár-sai figyelmen kívül hagyták ezt az irányelvet, amik-or a Tóra szent nevében ügyvédet adtak Sálom Starkes mellé, aki gój bíróság és a világ közvéle-ménye előtt igyekezett bizonyítani, hogy — Jerusa-lájim nem a miénk!

A zsidó állam eme elvakult és megátalkodott ellenségeivel nem vitázunk! Majd jönnek az esemé-nyek és jobb belátásra bírják őket, mint ahogy jobb belátásra bírták williamsburgi partnereiket, akik New-Yorkban és Washingtonban rendezett tüntet-sekkel akarták annakidején Izráel presztizsét meg-tépnézni, de ehelyett a zsidó és nemzsidó közvélemény haragját és megvetését váltották ki.

Bennünket a belföldi vallásos körök hallgatása aggaszt. A londoni front megnyitása után nem lehet családi perpatvarról beszélni, mert hiszen ez az ügy kicsúszt az eredeti pártfogók kezéből és Sálom Starkes mögött a zsidó állam ellenségei sorakoznak fel. Mindarra, ami történik, egyetlen jelzőt talá-lunk: Chilul Hásém!

A héten arra vártunk, hogy az országos főrabbi-nátus hallatni fogja szavát. Hogy nyíltan és vi-la-gosan s köntörfalazás nélkül leszógozi: a Joszele-nyomában háború tört ki a zsidóság két táborá, a vallásosok és a vallástalanok között. Veszélyben a nemzeti egység! Veszélyben a hagyományos zsidó-ság tekintélye! Vessetek véget a chilul Hásémnek, adjátok azonnal vissza a gyermeket szüleinek! Tegyétek ezt a Tóra értekeben!

Végzetes hibának tartjuk, hogy a Jicchák Niszim főrabbi által kezdeményezett akció megbukott és a Főrabbinátusi Tanácsban azok győzedelmeskedtek, akik ma — a londoni törvényszéki botránny után is — kitartanak eredeti álláspontjuk mellett.

Mert Joszele (a vallásos körök közreműködésével, vagy anélkül) előbb-utóbb meg fog kerülni, de mi lesz a nemzeti egységben esett csorbával? A vallásos tábornak — és ez áll az összes árnyalatokra — nem érdeke a szakadék kimélyítése. Miért nem hallatja hát szavát ez a tábor? Ki vállalja ennek a szeren-csétlen magatartásnak az ódiáját?

A Hitachdut Oléj Hungária közleményei

TEL-AVIV
VILÁGHÍRŰ LABDARUGOK
ES SZAZ MESTERI GÖL
A TEL-AVIVI HOH
SPORTFILM ELŐADÁSÁN
A labdarugás hível különleges attrakciókat kapnak, március 12-én, hétfőn este 8 órakor a tel-avivi HOH Házjarkon-u. 61. sz. alatti kultúrtermében.

MOLNÁR IGNAC,
a világhírű magyar edző mutat be néhány filmet tarsolyából, melyek méltán tartanak számot a publi-kum érdeklődésére. Ezek között szerepel „Az évszázad magyar-angol futball-csata. Bemutatta a svájci világbajnokság magyar-német és Uruguay-magyar mérkőzését is, továbbá az MTK-Honvéd kupadöntőt és más attrakciókat is.
Költségmentesítés: 1 f.

A tel-avivi
ARANYKOR KLUB
március 10-én, szombat este 7.30 órai kezdettel

BAT-JAM-BAN
a Sziérot Acnaut 53. sz. alatti „Ir-gun Imahot Hádovot” helyiségében KULTURESTET rendez.
Bevezetőt mond: FISCHER JÓ-ZSEF, Kneszet képviselő. Dr. KOVÁCS ELEMÉR előadást tart. Azonkívül gazdag irodalmi és zenéi másor.

Március 26-án, országismerte-tési programunk keretében, a tel-avivi HOH-val közös kirándulá-sunk autóbusszal Asodba és As-keleona. Jelentkezés a HOH tit-kárságánál Házjarkon 61, minden d.e. 10-12-ig és a Zámenhot 16 alatt levő otthonunkban, Löven-berg Jenónél minden este: 6-8-ig.

Hafaiak, figyelme!
Készüljétek a HOH hagyomány-ny purim báljára,
amelyet március 24-én, szombat este rendezünk a HOH összes ter-meiben. — Részletek következnek.

JERUZSÁLEM
A HOH jeruzsálemi csoportja
SMUÉL BEN CUR
— Péterfi Bandi — svájci nagy-követté való kinevezése alkalmá-ból

BUCSUESTET
rendez márc. 11-én, vasárnap este 8 órakor, az Újszögör Klubban, Sámáj-u. 15/17 L. Belépés díjtalan. Bucsusztatót mond: Izrael Elemér, a HOH elnöke és Ing. Noszin Mose.

NATANJA
A HOH kultúrbirozságának rendezésében 1. hó 12-iken, este 7.30 órai kezdettel, az Onel David módozóban (Soham-u. 6.)

LÖWENKOPF KÁLMÁN
SZERZŐI ESTJE.
Az illusztris kéziró és novellista válogatott írásait olvassa fel. — Költséghozzájárulás: 75 agora.

CHEDERA
A chederai HOH közl, hogy március 20-án este, pontosan 8 órai kezdettel, a Mápáj klubhe-lyiségében műsoros álaros
PURIM ESTET
rendez, melyre ezuton hívjuk meg tagjainkat és barátainkat.

CHOLON
A choloni HOH március 17-én, szombat este 8.30 órai kezdettel tartja
purimi tánccenulását a „Savoy” kávéház összes ter-meiben
„BÁL A SAVOYBAN”
cimen.

Rudas György (Karmi),
a budapesti rádió volt közismert szölistája és zenekara gondosko-dik a kitűnő műsorral és táncórl. Táncverseny, értékes tombola és amerikai árverés.

Belépőjegy 3 font. Jegylovételt: Mandel Bözsi magyar kölcsön-könyvtár, Hankin 50; Galambos Antalné, divatszalon, Bhu 9. sz. ajtó; 1; és Lieber cukorkakészít, Szokolov 40.
Tel-Avivianak figyelme! Taxt-sérut a Gúd Háviri utcából a Savoy kávéházig és vissza egész éjjel.

BEER-SEVA
Március 17-én, szombat este fél kilenc órai kezdettel, a Bét Háamban, a HOH rendezésében
NAGY PURIM-BÁL.
A hangulatos zenét Faragó Sándor és zenekara szolgáltatja. „Hacsek és Sajó”. Konferál. Kaufmann Sándor, Tombola, értékes nyermé-nyekkel! Meglepetések! Belépő-jegy ára: 2.50 font. Meghívók igényelhetők: Foto Central, Óváros; Valli fodrász szalon, Alef, és Braun edényüzlet, Gimmel útleház. Szeretettel várjuk tagjainkat és barátainkat.

A Hölyg- és Vigalmi Bizottság
NAHARIA
Szeretettel várjuk Naharia és környéke magyarajku lakosságát „Tavaszi ébredése”
purimi tánccenulátunkra, amelyet március 9-én, péntek este 9 órai kezdettel rendezünk a Pinguinben. Közkívánatra

NOVAK SANDOR
színművész slágerestje „Swing Tónival”.

EROS ERVIN - SCHWARTZ MIÁI
zenekara. Tombola, virágvásár, meglepetések. Polgári árak.

BAT-JAM
A HOH bájajáni csoportja 1962 március 24-én, szombat este 8 órakor a Mamlachti/A Iskola (Perlstein és Dániel-u. sarok) termében rendez meg műsoros álaros

PURIM ESTET,
melyre kedves közönségünket és tagjainkat szeretettel meghívjuk

Ellenséges propagandagyarmat leszünk?

Irta: Jámbor Ferenc

Arra mutat minden jel, hogy a kormány elhalasztani készül a televízió bevezetését.

Hosszu időre. Talán évek fe...

Nyilvánvalóan befolyásolták illetékes kormányköröket az újságcikkek, amelyek különböző szempontból kifogásolták a televíziónak Izraelben való bevezetését. Meg a tanítók akciói és ifjúsági konferenciákon elhangzott beszédek.

Azonfelül tiltakoztak per sze a televízió bevezetése ellen a mozisok is. Bár az ő tiltakozásuk nem eszméi, hanem anyagi. Attól félnek, hogy sok hely maradna üresen a mozikban, ha izraeli lakásokban ott állana valamelyik asztalon a televíziós készülék.

Persze nem a mozisok érve volt a legmeggyőzőbb. Mert nem szivrói szóit, hanem zsebről és így nem hatolt a szívekbe. Inkább az készítette gondolkodásra az illetékeseket, hogy a televízió mégjobban elrontja majd amugyis romlásnak indult társadalmi életünket. Hogy felosztja majd az izraeli társadalmat televíziósokra és televízió nélküliekre és e két körön belül természetesen „hencegők-re” és „szomorodott szívek-re...”

Meg az is hatott, hogy az izraeli televízióknak szűk seregük van — éppen úgy, mint minden országban, ahol csak egyetlen televíziós leadó állomás van, — selymesnek kelle lennie. Ugy van a dolog, mint egykor Romániában, ahol jobb ültet volt a fejkendőgyár, mint a selyemgyár. Mert selymet a romániai asszonyoknak talán 5 százaléka vásárolt, kendőt viszont az ország nőinek legalább 85 százaléka kötött a fejére. Aki többet akart keresni nem selymet gyártott, hanem fejkendőt. Szakasztott így van ez a televízióval. Többben vannak, akik selymes programot akarnak. Ha a televízió üzlet akar lenni, akkor nívótlan programot kell, hogy adjon. A hirdetőik ugyanis — és reklémák nélkül nem élhet meg egyetlen televíziós állomás sem — nagyon jól tudják, hányan nézik és hallgatják a programot, mennyire érdemes, vagy nem érdemes közölni benne reklámot.

Igaz, az izraeli televízió hívei azzal érveltek: gondoskodni fogunk majd arról, hogy a program ismeretterjesztő, tanulságos legyen. Egyszóval közvetítene majd — kultur programot. Kulturprogramok ter véte azonban mindig bizonyos gyanakvással fogadja a közvélemény. Hiszen minden faluban van kulturház. Nagy áldozatkészséggel, esetleg komoly külső segítséggel épültek fel ezek a házak. Van hát kulturház, de nincs benne mindig kultúra. Legtöbbször mozi van benne. Mert csak ez tudja biztosítani a ház fenntartásának költségét.

★
E sok ellenérvhez most még egy új, igazán perdőntő szempont is csatlakozik. Az izraeli televízió halatlan mértékben segítené és erősítené az arab propa-

gandát. Nemcsak az arab országokban, nemcsak a Közelkeleten, hanem Izraelben is.

Arab országok és arab vezérek mindegyike képességet és minden képtelenséget Izrael ellenes propagandába fektetik. Azt lehetne mondani, hogy minden pénzüket is. Az Izrael-ellenes propaganda náluk már csaknem az elmebaj határát súrolja. Bojkott minden áron. Abban az esetben is, ha ez az arab országoknak jobban árt, mint Izraelnek. Bojkott filmszínházak ellen, ha lábukat rá merik tenni Izrael földjére. Bojkott árúk ellen, bojkott hajók ellen, bojkott szállodások, turisták ellen. Csak úgy ömlik a szó vagonzára Izrael rágalmasára és az Izraellel való kapcsolatok fenyegetésére.

Nemcsak Hitlertől és nemcsak Mussolinitól tanultak durva propagandát az arab országok. A propaganda eszközei sokkal régebbiek, mint a fasizta rezsimé. Már az athéni demokráciában is tökéletes volt a demagógia. Aristoteles, aki kora tudományának és művészetének minden ágával foglalkozott, retorikát is tanított. Ő állította fel, talán nem is elsőként, a „meggyőzés” eszközeinek törvényét. Az úgynevezett „Enthyemen”-i. Egy nemlétező szövet képviselt el Aristoteles sziv, máj, lép és epe mellett az emberi szervezetben: a thymost. Szerinte ott székelnek a szenvedélyek.

— A thymosra kell hát hatni — tanította Aristoteles. Vagyis központi nyelven: „a szenvedélyeket kell felkorbácsolni.”

Vagy nem írta-e Cicero, ez a ravasz római prókator, ez a rókaalkú és simányelvű szónok:

„Calomniari audacter semper aliquid haeret” — „Csak rágalmaz merészen, valami mindig megtapad”.

Jól tudták már az ókori szónokok is, hogy a propaganda beszédben nincs szükség logikára, nincs szükség igazságra, hanem rikkító színekre és ordítószókra. Hogy bizonyos mondatok állandó ismétlése úgy hat az emberekre, mint a mérszáros taglója az ökor fejére. Elkábitja, elveszejtí öntudatát.

Az öreg Cato, egyébként igen derék ember volt, puritán és jó hazafi. De bármiről is volt szó a római szenátusban, beszéde végére mindig hozzáfűzte:

„Ceterom censeo Carthaginem esse delendam” — „Egyébként megjegyzem, Karthagót el kell pusztítani”.

Addig mondta ezt a mondatot, amíg a római hadak tönkrevették a punokat és földdel egyenlővé tették fővárosukat. Holott Rómának a punokkal csak azért volt baja, mert ügyes föniciai kereskedői konkurráltak a világpiacon a római termékekkel. Az öregebbik Cato valahányszor a szenátus pulpitusához lépett, mindig a markában tartott néhány citromot, olajbogyót és egyéb gyümölcsöt. Ugy mutatta fel őket, mint va-

lami oltári szentségeket. — **Karthagói termékek ezek, — kiáltotta. Ezekkel árasztják el a külföldi piacokat.**

★
Azt is tudja Nasser, hogy mit jelent némely mondat, amelynek nincs belső értelme, de hatásos nagyon. Ahogy a németek kiaoálták 1871-ben és 1914-ben: „Nach Paris, nach Paris” és megvadultak tőle.

Kiderült a történelem során az is, hogy az alliteráció misztikus módon hat a kolonizáló ösztönök felkeltésére.

„Berlin, Bagdad, Berlin — Bagdad” — nem hat-e úgy ez a kétszeres B betű, mintha már is dübörögnének a tervezett német express kerekerei?

Avagy ennek egykori angol változata: **Cairo — Capetown, Cairo — Capetown** — egyformán lelkesítette az angol lordokat, meg a kolonialis rendőrök készülő angol asztaloslegényeket.

A frázis az a kilincs, amely a tömegek dühének kapuját kinyitja. A sovinizmus, ha felkorbácsolják, épp olyan tévutakra téved, mint az állan dóan irritált nemi ösztön, amely perverzcióba torkoll. Csak úgy van szadista sovinizmus, mint szadista nemi élet.

★
Persze a film még csak megsokszorozta a propaganda lehetőségeit.

Am arabországi filmek ellen lehet védekezni. Nem kell beengedni az országba azt a filmet, amely Izraélt ócsárolja és Izrael ellenes támadásokra uszít.

Ezt lehet. Rádió és televízió azonban megakadályozhatatlan. A légi tér elzárhatatlan.

Am a rádióval nincs is sok baj.

Az arab országok nyelvét ugyan értik az izraeli arabok, de nagyrésztük rádió nélkül is irredenta volna. Ami meg az arabul értő zsidókat illeti, azokra

nemigen hat az arab országok propagandája. Ők onnan származnak és tudják, mi húzódik meg a frázisok mögött. Bár ezt sem lehet biztosan állítani. Ki tudja megmondani, hogy mennyiben járultak hozzá arab rádió állomások, hogy itt-ott zsidók átszöknek arab országokba?

A televízió azonban sokkal több. A kép, pláne, ha mozog, óriási hatással lehet. Van valami, amit úgy hívnak a fényképezésben és a filmiparban: **montázs**. Egymás mellé raknak, egymással összekötnek, egymáshoz nem tartozó elemeket. Szaknyelven szólva, — vágják. Ennek a vágásnak olyan technikája van, amely a hamisítás csúcsát jelenti. Ugy lehet montázst csinálni, hogy a család autentikus dokumentumnak látszik és ezért nagy meggyőző ereje lehet. A jól álcázott hazugságnak mindig nagyobb a hatása, mint az igazságnak. Az igazság szürke, a hazugság színes és a fantáziát inkább esik színes dolgoknak, mint szürke képeknek áldoztatul.

Izrael benne fekszik az arab országok televíziós légi terében. A televízió közvetítésének szűk határai vannak. Némelyik állomás hatófoka még 100 kilométert is nehezen ér el. A legerősebbnek sem nagyobb a hatósoka, mint néhány száz kilométer. Ha bevezetnék Izraelben a televíziót, minden egyéb romboló hatása mellett, az ország lakosságának jórésze kilenne téve az arab propagandának...

Propaganda szempontból úgyszólván gyarmatai volnánk a televízióval rendelkező arab országoknak.

Mert nemcsak propagandát közvetítenének, hanem félmeztelen hastáncosnőket is.

Es két hastánc között a propagandát. Szaknyelven szólva ezüst papírba csomagolt mérgegpasztillát.

Ha volna Izraelben televízió, Nasser biztos nem sajnálná a pénzt és biztosan megötszörözné televíziós állomásának költségvetését.

Piackutatás

Irta: Kishont Ferenc

Es kol: Vegyetek be, vegyetek be, vegyetek be bennünket, ha Istent ismertek!

A piac: Mire föl?

Es kol: Végső fokon európaiak volnánk. Jiddisül beszélünk, meg minden. Ugy szeretnének bejutni a sukkba.

A piac: Sajnos, már az összes helyek foglaltak.

Es kol: Nem szép dolog, mondhatom. Meg akartok gazdagodni más népek rovására?

A piac: Igen.

Es kol: Akkor még minket vegyetek be, aztán zárunk. Kicsik vagyunk, nem fogunk zavarni. Hajlandók volnánk akár részleges megoldásba is belemenni, vagyis, hogy ti eltörlitek a védővámot a mi árúcikkeinkre, míg minálunk marad minden úgy, ahogy van, stimmt?

A piac: Lo roce.

Es kol: Tudjátok ti mit csináltok? Ez népirtás, genocide! Ha nem veszitek meg a narancsainkat, akkor elrothadnak!

A piac: Egyétek meg ti odahaza.

Es kol: Nem lehet, exportminőségűek. És mi lesz a kétszáz tonna műfoggal? És a lulávvál? És a szent Jordán vízzel? Egész nehéziparunk összemölik, mint a kártyavár. Életszínvonalunk föld alá süllyed szegyenében...

A piac: Már bocsánatot kérek...

Es kol: Rettenetes képet látok lelki szemeim előtt... Kihalt gyárüzemek... Néptelen utcák... Itt-ott egy-egy magányos adóvégrehajtó... Az úttesten száználmas figura vonsozja elgyötört testét és kinyújtja reszkető munkáskézét: „Export... Egy csöpp export, az Isten szerezimére...”

A piac: Ne folytasd... Nem bírom hallgatni...

Es kol: Letarolt földek... A büszke money-maker alamizsnát kéreget... A tyúkok nem tojnak... Minek, mondják, hisz úgy se veszi meg senki a tojásainkat...

A piac: De megvesszük... Mi megvesszük...

Es kol: Nincs kenyér... nincs villany... csak mérnökök... postások... A zsinagóga árkádjai homályában éhes kislánya sírdogál... Anyukám, vegyél nekem ártikot... Nincs, kislányom, nincs ártik... Miért nincs, kéri a gyermeklány és ártatlan kék szemében a szörnyű kérdés: Ki tette ezt velünk, Imele?... Az... európai... Közöspiac... gyermekem...

A piac: Elég, nem bírom tovább! Nyugodtan akarok aludni! Rendben van, csatlakoztunk!

Es kol: Hova?

A piac: Hozzánk.

Es kol: Már mint mi?

A piac: Igen, fel vagytok véve a Közöspiacot!

Es kol: Neeeeem! Csak ezt ne!

A piac: Mit ne?

Es kol: Kegyelem! Nem tehetitek ezt meg velünk, ha Istent ismertek, jó jójok!

A piac: De hiszen... éppen te kérted...

Es kol: Kértem, sok mindent kér az ember! Mit számít az nektek, hogy a piachoz való csatlakozásunk tönkreteszti egész nemzetgazdaságunkat!

A piac: Már miért?

Es kol: Még kérded? Talán mondd meg nekem, miből fog megélni a kormány, ha az autók nálunk is annyiba fognak kerülni, mint külföldön, ha száz fontért meg lehet majd vásárolni a gázkályhát és százötvenért, ój, egy egész fridzsider... Hogyan fogjuk tudni fenntartani védővámok nélkül gazdasági életünk szent jelszavát: „Termelés, szubszidium alapján, munkabér a gyerekek száma szerint”? Hová fog ez vezetni? Hová?

A piac: Az életszínvonal realizálásához.

Es kol: Fityisz! Egy nagy bukáshoz a legközelebbi választásokon! Ki szavaz egy kormányra, amely kiárusítja az országot a piacon?...

A piac: De...

Es kol: Csend, vízió... Rettenetes képet látok lelki szemeim előtt... Kihalt gyárüzemek... Néptelen utcák... Itt-ott egy meggyötört sorsjegyűgnök... Nincs kenyér, nincs munka, Ben Gurion... Kaiser-Fraser ptiliát gyárt... Az Alliance gumipancsért javít... A Hábimá bemutatja a Dibukot... Dov Jozséf visszatér... Nyomor, amerre a szem ellát...

A piac: Akkor ne csatlakozzatok... Nem kell csatlakozni...

Es kol: De muszáj csatlakoznunk, különben megfulladunk!

A piac: Akkor csatlakozzatok!

Es kol: Ez a végünket jelenti!

A piac: Akkor mit akartok voltaképpen?

Es kol: Egy kis kölesönt, keziticsókolom.

▲ két lemez ára — album formában, szállítással (szakszerű csomagolás) együtt —
Európába 31.— IL
Amerika—Kanadába . . . 32.— IL
Ausztrália—Braziliába . . 33.— IL
Argentína—Japánba . . . 33.— IL

Megrendelhető D. Gáti Concert Managers Co. Haifa, P.O.B. 4094. Mellékelendő a fenti összeg postavagy bankcsekkelben. Cimzett és feladó pontos címe nyomtatott betűkkel.

—
Az országban a 2-ik kiadás már kapható a behirdetett helyeken, és minden hangilemez üzletben. Főelosztó: Gal-Ron Tel-Aviv.

Szalón »TAAMI«
NATANJA, DIZENGOFF-U. 23.
LEGOLCSÓBB KIARUSITÁSI ÁRAK
— Utolsó napok —
KÖTÖTTARU
— JERSEY —
kosztümök, ruhák, pulloverek
FRIDO
GYARTMANYOK

„Mindig mazdó voltam és soha nem hódoltam semmiféle hatalomnak. Nem vagyok szabadkőműves, nem vagyok kommunista, nem tartozom semmiféle kommunista pártba, szakszervezetbe, kereskedelmi kamarához, vagy irodalmi társasághoz. Akaratom ellenére az akadémia tagja lettem, de lemondtam róla. Nem gyűlölök senkit, de vannak elveim. Hajlandó vagyok támogatni bármilyen társadalmat, vagy csoportot, vagy egyént — ha az egy igazságos ügyért harcol.

Felelem szavam az erőszak és az elnyomás ellen. Voltam börtönben és száműzetésben és szenvedtem azért, amiben hiszek. Azt akartam, hogy hazám szabad legyen, éppen ezért harcoltam más népekért is, mert meggyőződéseim, hogy az emberi lény jogosult a boldogságra és azt mindenkinek kötelessége elősegíteni.

Boldognak mondhatom magam. Hogy eljuthassak idáig, sokat kellett küzdenem, de megkaptam érte az elégtételt: szabad ember vagyok.”

Aki ezeket az egyszerű és meghatározó emberi sorokat írta, a néhány hónappal ezelőtt elhalálozott dr. Jorge Garcia Granados, a zsidó nép és Izrael ószinte barátja volt. Mint Guatemala képviselőjét az UNO-ban jelölték a palesztinai vizsgáló bizottságba, amit melegséggel, együttérzéssel, szinte kötelességszerűen fogadott el. A bizottság működésének megkezdésétől Izrael függetlenségének kiküldetéséig bátran és emberien kiállt a zsidó nép igazságos ügyéért.

A Garcia Granados családban úgyszólván tradícióvá vált: harcolni a nép, vagy a népek ügyéért.

A „nagyapa”, aki konzervatív katolikus családból származott, forradalmat szervezett és hajtott végre, Guatemala akkori diktátora ellen és 1871-ben meggyőzték a hazája elnökét. A földirtók társadalom és a klérus ellenére is reformokat hajtott végre és elválasztotta az egyházat az államtól. Ezek a reformok a múlt század hetvenes éveiben olyan előrehaladottak voltak, hogy nemcsak a belföldi, hanem külföldi körök tiltakozását is kiváltották. A forradalmár elnöknek két év után le kellett mondania tisztességéről.

Abban a szerencsében volt részem, hogy néhány évvel ezelőtt többször beszélgethettem a nagy forradalmár unokájával, dr. Jorge Garcia Granadossal, aki nagyapjának a történetét úgyszólván minden beszélgetésbe beleszóltta.

Tőle tanultam tisztelni a demokráciát, gyűlölni a diktatúrát, szeretni a szabadságot. Gyermekkoromban mindennap elmentem a főtérre nagyapám szobrához, mert a sors nem adta meg nekem azt a kegyet, hogy személyesen ismerhessem: meghalt mellette én születtem.

Guatemala népe 1873-tól kezdve állandó diktatúra alatt élt. Egyik véreskezű zsarnok a másiktól vette el a hatalmat, míg végül 1919-ben a fiatal Jorge Garcia Granados — akkoriban másodéves jogász — a nagyapja unokája lázadásra szólította fel az egyetemi ifjúságot és a népet. Öt hónapi keserves harc után végre megszületett a győzelem és visszaállították a demokratikus rendszert. Két év után azonban egy tábornokból álló csoport törvénytelenül magához ragadta a hatalmat. Az új diktátor Garcia Granados és néhány diáktársát halálra ítélték, de tekintettel a nagyapára, aki a múlt században a köztársaság elnöke volt, a halálos ítéletet 10 évi börtönre változtatták át.

JORGE GARCIA GRANADOS

Garcia Granados rendkívül érdekes körülmények között szabadult ki a börtönből.

Junius 30: A guatemalai nép nagy nemzeti ünnepe. Az elnök és a kormány tagjai koszorút helyeznek a népvész, a „nagyapa” szobrára, díszfelvonulások és ünnepi beszédek a szobor előtt. Garcia barátai különös tervet készítettek elő vezérük kiszabadítására.

Miután az elnök megkezdte beszédét és éppen a nagy népvész jogos örökösének nevezte magát, hirtelen mozgás támadt a tömeg soraiban és ekkor egy fiatal nő utat tört magának az elnökig és harsány hangon kiáltotta:

— Elnök úr! A nagy ember unokája, akiről ön beszél, börtönben ül, a nép kéri a szabadságát.

A nép — mintegy ötven fiatal — dübörgő tapsba kezdett és a néhányezer főnyi résztvevő, aki mit sem tudott arról, hogy mi történik, folytatta a tapsot és az éljenzést.

... Garcia Granados még aznap szabadlábra került. Alig telt el két nap, az elnök magához hívatta és a következőket mondotta neki:

— Fiatalember! En az ellenfeleimet falhoz állítom, agyonlövöm és csak az után rendezek tárgyalásokat. Ugy vélem, megértett engem. Most távozzék.

Garcia Granados nem értette meg az elnököt. Illegálisnak és folytatandónak a harcot, végülis kénytelen volt Mexikóba menekülni. A spanyol polgárháború idején megszervezte a délamerikai népek erkölcsi és anyagi támogatását a Franco elleni küzdelemre.

Sok évi bolyongás után 1944-ben illegális úton visszatért hazájába és résztvett abban a konspiratív munkában, amely végül is a szabad választásokhoz vezetett. A győzelem után abban a tiszteletben részesült, hogy őt bízták meg az új alkotmány megszerkesztésével. Utána a szenátus elnöki tiszttségét töltötte be és egy év múlva kinevezték Guatemala washingtoni nagykövetévé.

Dr. Garcia Granados, mint jogász, író, újságíró és politikai nemzetközi viszonylatban is közismert személyiség volt és mint liberális könyvtelék el az UNO folyosóin intrikáló diplomatáknak.

Már az is harcba került, hogy az UNSCOP (United Nations Special Committee on Palestine) tagja legyen. Ennek a palesztinai bizottságnak 11 tagja volt, eszedig két keleti, vagyis egy perzsa és egy indiai mohamedán, 2 kommunista (jogász, csehslavák), egy jezsuita diplomata (Peru), a többiek angol érdeklésű kárhányi. Garcia Granados és az uruguayi Rodriguez Fabregat voltak a részre nem hajló liberálisok ebben a bizottságban, amely 1947 május 13-án kapta megbízatását és szeptember 1-ig kellett az ENSZ elé terjeszteni jelentését. A bizottság tagjai ismerték Garcia Granados zsidóbarát magatartását és vigyáztak arra, hogy ne lehessen különösebb szerepe. A tagok nem titkolták pártállásukat az angol-zsidó-arab viszolyban és így történt, hogy Garcia Granados megkérte a bizottság tagjait, hogy ne beszéljenek a zsidóbarát magatartásáról, hanem csak a zsidó nép ügyéről beszéljenek. Garcia Granados ezt a kérést megtagadta, mert a zsidó nép ügye az ő számára nem volt csak egy politikai kérdés, hanem a zsidó nép sorsa, amelyért harcolni kellett.

Garcia Granados vitát indított és tiltakozását fejezte ki. Véleménye szerint az angol adminisztráció nem kívülálló intézmény, hanem részese a palesztinai viszálynak és nyílt üléseken, vagyis a sajtó képviselői előtt kellett volna nyilatkoznia.

Idézük Garcia Granados szavait:

— A bizottság teljes felelősséggel az UNO-t

Irta: Stern Ráfél

képviseli és nem lehet alárendeltje a palesztinai angol adminisztrációnak.

De leszavazták... Egy bizonyos délután történt meg az audienca, amelyen Sir Henry Gurney, a mandátumi kormány utolsó főtitkára beszélt az angol kormányzat nevében. A bizottság néhány tagja kérdést intézett Sir Henryhez, aki hidegen válaszolt, majd Garcia Granados nyitotta meg a tüzet.

— Sir Henry! Mennyit költenek önök a hadseregére és a rendőrségre? — A hadseregnek nem költünk semmit! A múlt évben a rendőrségre hatmillió 52 ezer fontsterlinget költöttünk, ez évben hétmillió tizezret.

— Igen ám — válaszolta Sir Henry — de a törvény mi vagyunk. A mandátum nem törvény, csak dokumentum!

Sandstrom, a bizottság svéd elnöke látván, hogy a vita egyre élesebb, bere-

Garcia Granados magából kikelve válaszolt:

— Egy kicsi országban önként évente közel 30 millió dollárt költenek a rendőrségre! Hát ez nem rendőr-állam?

A továbbiak során Garcia Granados kifejtette, hogy nem lehet szó titkos alijákról, mert az a zsidó, aki Palesztinába jön, az a mandátum által meghatározott Zsidó Nemzeti Otthonba tér és az nem lehet illegális.

— Igen ám — válaszolta Sir Henry — de a törvény mi vagyunk. A mandátum nem törvény, csak dokumentum!

Sandstrom, a bizottság svéd elnöke látván, hogy a vita egyre élesebb, bere-

kezlette az ülést, de az angolok még aznap halálra ítélték három Écel-harcost, akiknek sikerült megszökniük az akkori fellegváról.

Garcia Granados és az uruguayi Rodriguez Fabregat kemény harcot indítottak az elítéltek érdekében. A két délamerikai két napon át, öt hosszú ülésen verejtékes harcot vívott, de csak annyit tudott elérni, hogy a bizottság „privátim” kérte az angol hatóságokat az ítélet megváltoztatására — mozdván, hogy a bizottságot az ENSZ azért küldte, hogy kivizsgálja a vizsályt, nem pedig azért, hogy bele-szóljon a belső ügyekbe.

A következő napokban a bizottság tagjai országlátogatásra indultak. Jorge Garcia Granados azonban titkos értekezleteken tárgyalta az Écel, Lechi és a

Szabolcsi Bence Beethovenről

Irta: F. Fürth Margit

és a mű igazi magyát nem érinti; ami mélyen és örök-kévalóan nőies, nem részegíti meg, de nem is magasztosul fel műveiben, mint Mozart és Goethe esetében. Kezdetül fogva „maga van” s „magában van” az egész asszonycsoport közepette. Ki jutott hozzá igazán közel mind a nők közül? Magdaléna Willmann, a bonni énekesnő, vagy Therese Maifatti, háziorvosának leánya talán, akitől akart venni? Giulietta Guicciardi grófnő, aki egy ideig a kedvese volt, vagy Brunswick Teréz grófnő, akivel eljegyezte magát? Amalie Sebald, az énekesnő talán, vagy Brunswick Jozefin, a fiatal özvegy, akinek vigasztalója és barátja volt, kinek miniatűr képmását haláláig őrizte s akinek a „halhatatlan kedves”-hez írt level-fogalmazvány szólhatott? Vagy Bettina Brentano, a romantikusan rajongó fiatal leány, akinek — ha feljegyzései hitelt érdemlnek — oly meglepően bizalmas és jelentős vallomásokat tett önmagáról? Azután itt van a női tanítványok hosszú sora, mely így, vagy úgy, szerepet játszott Beethoven életében: Niczky Mária és Keglevich Babetta grófnők, (az előbbi Erdődy Péter gróf, az utóbbi nemskára Odessalchi Ince herceg felesége), Braun bároné, Lichtenstein hercegnő, Browne grófné, Marie Bigot, akik mind kitünően zongoráztak, Dorothea Ertmann báróné és Marie Pachler-Koschak, akik a Beethoven művek legjelentősebb tolmácsai lettek, Anna Milder-Hauptmann és Christine Gerhardt énekesnők, akiket csodált és szeretett, nevelt és instruált. Mindegyiküknek része volt benne s egyiküknek sem; mindegyik megérintette, egy kis formálta át, — azt találta meg bennük, ami már ugyis készen állt benne magában.

„Az ilyen fokozott, forró élettempó mellett nem is képzelhető másképp. Az érzékek és ösztönök megkövetelik a magukét, még jobban, mint másnál. Maga mondja, hogy érzéki természet, hogy szerelmiben állhatatlan s hogy ritkaság, ha valamelyik kedveséhez hét hónapon át hi marad. Hogyan is érezhetik különben az életerős vad kavargását, azt a hallatlan szenzuális mámort, mely időnként urrá lesz rajta? Irtyózik minden frivolitástól, — hiszen Mozart olasz operáitól is visszahőköl, mert ledérnek érzi őket. De azért az ő élete is tele van női varázssal: nem az a rideg aszkéta, aminek a romantikus legendák megtették. Csak épp hogy az asszonyoknak az a tarka filzere, mely életén végig húzódik, egy kissé irrealis, játékoskalandos, csupa muló találkozás, mely az élet

kellene szeretnem.” Valóban ez rajta a legfeltűnőbb és legkülönösebb mindazok számára, akik megismerik ebben az időben: visszatérítő és vonzó egy időben, akár egy antik helén-szobor. „Köpcös és jelentéktelen külsejű, — írja egy orosz zongoraművész, aki első, nyilvános hangversenyén látta, — csuf, vörös, himlőhelyes arccal. Sőtét haja kócosan lógott az arcába, öltözete a lehető legközönségesebb.” Es Giulietta Guicciardi grófnő, Brunswick wické rokona, aki ez időben lett Beethoven tanítványa, így emlékszik rá vissza: „Nagyon csuf volt, de nemes, finom érzésű, művelt. Könnyen dühbe gurult s olyankor széttepte a hangjegyeket. Nem fogadott el fizetést, noha nagy szegényes viszonyok között élt...”

„De most már tudjuk: a csuf plebejus is az élet korlátlan urává lehet, ha bálványozott művész, — vagy — hős...” S akkor, ha hős, ha művész, ha fejlett nagyobb mindenkinél, akkor már hiába csuf, hiába eseten, hiába magányos, mégiscsak övé az élet, övé a világ. Az ő birodalma többet ér a világ uraiénál. „Nekem minden egyházi és világi birodalmak közül a szellem birodalma a legkedvesebb és legmagasabbrendű” — írja Beethoven. S egy másik levelében, évekkel később, mintha csak folytatná: „Mert a Szellem az, ami összetartja a nemesebb és jobb embereket a föld kerekéig, s a Szellem, melyet semmiféle idő nem tud megsemmisíteni.”

„A művészet célja, a mindenség célja: szabadság és haladás — jelentette ki Beethoven egy Habsburg főhercegnek, négy évvel a bécsi kongresszus után, Metternich berendezkedésének sötét óráiban.” „Mit jelent a mai embernek Beethoven művészete?” „Jelenti az emberi sors, a küzdelem, a diadal nagy-szerű felmutatását, a jövőben való bizalom, az élet-erő és a humanitás, az eljövendő szabad emberiség gyönyörű hitvallását.”

Nem is tudom, mit élveztem jobban a könyv olvasásakor, mi bővült, mi nyílt meg le jobban: a Beethoven emberi nagysága, a művész küzdelme a kifejezéssel, ami eszköz és cél s — belső és transzcendentális muszáj, — az emberi és művészi tragikum, ami Beethoven élete, — vagy a Szabolcsi Bence írói művészete, amivel mindezt érzékelteti.

Alázatossan hajtom meg a fejem a hasonlíthatatlanul nagy művész emléke előtt és nagy-nagy közönettel Szabolcsi Bence előtt ezért a Beethoven könyvért.

Hágáná vezetővel. Kibucokat látogatott, amelyekről évek múlva is lelkesen, elismeréssel nyilatkozott.

Mikor hosszú évek után Kubában beszélünk Granadossal, emléttette, hogy soha életében nem felejté el azt a szomorú pillanatot, amikor Jeruzsálemben angol katonák utcára dobálták egy lakás egész berendezését, aztán felrobbantották a házat. Lakót pedig minden ítélet nélkül egy alig ismert afrikai szigetre deportálták.

Dr. Garcia Granados megemlékezett egy Smuel Mikunisszal*) folytatott beszélgetéséről, mikor Mikunisz azt az álláspontját fejtette ki, hogy az angolok visszavonulása után binacionális államot kell létrehozni.

Egyetlen kérdést intézett Mikuniszhoz — mondtam Garcia Granados: — Hogyan értelmezi ön a binacionális államot, ha Palesztinában két kommunista párt létezik: az egyik egy kis zsidó kommunista párt, míg a másik az arab kommunista párt a Kairóban székelő exmufti vonalán halad és a két párt között nem létezik egység?!

Erre a kérdésre Mikunisz érthetetlen választ adott.

A bizottság befejezte palesztinai működését, majd Genfben gyűltek össze és megszerkesztették a Palesztina felosztására vonatkozó javaslatot.

Ma már tudjuk, hogy az UNO azt a határvonalat fogadta el, amelyet dr. Jorge Garcia Granados és Rodriguez Fabregat harcoltak ki. Ezt a Rodriguez Fabregatot zsidóztá le az ENSZ-ben 14 évvel később Szaudi Arabia delegátusa a menekültügyi vitában: 1961 októberében.

Garcia Granados harca a zsidó államért még nem fejeződött be. Most kezdődött csak igazán. Annak az embernek, aki diákkorától kezdve egész életében megalkuvás nélkül cselekedett, a Lake Successi intrikák légkörében lehetősége nyílt ismételtelen bemutatni harc-készségét és nemes lényét.

Az arabok — mint tudjuk — akcióba léptek és száz irányban dolgoztak a felosztás ellen, az angolok nyíltan szabotálták és minden támadás középpontjában Garcia Granados állott. Erről az időpontról jellegzetes a következő párbeszéd, amely Nuri Szaid írási miniszterrel és Garcia Granados között folyt le:

Szaid: — Mit tenne ön, ha kormányától azt az utasítást kapná, hogy a felosztás ellen szavazzon?

Garcia Granados: — Nem gondoltam még ilyesmire, kormányom bizalmát élvezem.

— Mégis, ha megtörténne?

— Nem történhet meg!

— No de ha mégis?

— Azonnal lemondanék, mert nem vagyok hajlandó elveim ellen szavazni.

Szenyor Granados, önnek le kell majd mondani, mert keményen dolgozzuk az ön kormányát!

Garcia Granados ez a beszélgetés még jobban meg erősítette hitében, hogy a születendő zsidó állam melé kell állnia.

Evekkel később, amikor a délamerikai katolikus falangista sajtó úgy emlegette Izrael államát, mint az ENSZ ajándékát a zsidó népeknek, Garcia Granados saját elhatározásából előadás sorozatot tartott a déli kontinens úgyszólván valamennyi országában, hogy bebizonyítsa: a fegyverben álló zsidó ifjúság hosszú évekig tartó szabadságharc-vitá ki a zsidó államot.

Akik ismerték és csodáltuk dr. Garcia Granados emberi nagyságát ezekkel a szerény sorokkal szeretnők leróni kegyeletünket nemes emlékének.

*) Aki jelenleg az Izraeli parlament képviselője — a szerk.)

ZENELET

SURA ÉS CSERKÁSZKY — EGY TESTBEN KÉT LÉLEK —

Cserkászy a neve annak a tüneményes zongorista-égitestnek, mely a Filharmonia koncertjein előbb a Liszt-majd a Sztravinszky-versenyt, főképp Rachmaninov Paganini-változataival kápráztatta el közönségét. Surának hívják azt a remek zongoristát, aki karmester és zenekar nélkül, mint magányos szólista menthetetlenül elkeselyedik, és csak a billentyűk ragyogó kezeléséből ismerünk rá, hogy valamicske köze van a Cserkászyhoz...

De kezdjük az elsől: A Filharmonikus Zenekar szólistájának művészi Georg Singer vezényletével a Liszt-versenyt játszotta a 7-ik bérleti sorozatban, melyről már beszámoltunk. Lélegzetelállító futamai, billentésének hatalmas szin-skálája, a dinamikus árnyalások páratlan gazdagsága mellett sem volt hiálkódó ez a nagyszerű virtuozitás, sőt Liszt pátozát inkább előkelő visszatarással juttatta kiejezésre. Cziffra György óta nem hallottunk így Lisztet játszani, de az előbbiben mégis több az őszienialitás, mint Cserkászyban, csak káprázatos zongoraturadusuk hasonlól.

Huszonhat évvel ezelőtt ez a kistermetű, groteszkül félszeg, orosz-zsidó Budapestben mutatkozva be, hajszálpontossággal azonos be nyomást keltett, mint most Izraelben.

Akkor Sosztakovics 1. zongoraversenyét utazta be Európát s ejtette ámulatba páratlan technikai adottságaival hallgatóit. A mély csalódás aztán — ott is, akárcsak itt — akkor következett be, mikor Cserkászy szóló-estet adva, elárulta hendikvili fogyatékosait, hogy kép telen — egyedül, zenekar nélkül — egy még oly egyszerű zeneművet is felépíteni, logikusan értelmezni, összefüggően kidolgozni. A Héchal Hátárbutban adott recitáljának már másora is pongyola volt: egy Clementi szonátával nyitotta meg, Schumann két „Phantasie-tüké”-jével folytatta s az 1. részt Beethoven „Eroica”-változataival zárta le.

Clementi nem volt Clementi, és semmi sem emlékeztetett Schumannra. Csak néhány Beethoven-variáció, főképp a mutatósak s virtuozák ugrottak ki remek beállításukkal és kivitelükkel, hogy aztán, főképp a lassú lírai részekben, ismét teljesen alámerüljön.

A szünet után egy Chopin-barcarollát gyönyörűen kezdett meg, akárcsak egy noktürnöt, melyet rendkívül hangulatosan is fejezett be, — majd a cizmoll scherzót játszotta, ért hetetlenül laposan, kifejezéstelenül, szinte üresen. A végén két szalon-bonbonnal kedveskedett erősen csalódott közönségének.

Másnap, vasárnap este a 7-ik rendkívüli bérletiben Gary Bertini vezényletével Sztravinszky zongoraversenyét először adta elő Izraelben. Ezt a háromtételű, 1924-ben befejezett koncertet csak fuvósok kísérik. Sztravinszky önéletrajzában mulatságos öszinteséggel írja le, milyen erős lámpalázzal játszotta a Szergej Kuszevitzy által megrendelt s Párizsban az ő vezényletével bemutatott művet, s mily erős unszolásra volt hajlandó egyáltalán a zongorához ülni. A 2-ik largo tételhez érve (a szerző), elfelejtette a kezdő-akkordokat s Kuszevitzy dúdolta elő neki

őket, akkor tudott csak hozzákezdeni... Ugy vélem, kevés modern művet értett ennyire félre kora, sőt, mint látjuk, az utókor is, mint ezt. Esztétáinak csak két dolog tűnt fel: hogy bachi stílusban a régi concerto grosso és az inveciók szellemében van tartva, s hogy a zongora tárgyilagossá utóhangszer jellegét őlt benne. Persze mind ez igaz, de csak külsőség. A lényeg, amit Cserkászy szinte a megszállottak tisztánlátásával ismert fel és sokkal szemléletesebben domborított ki, mint annak idején maga a szerző (aki Budapestben is játszott), hogy ez a háromtételű robusztus koncert — largo, allegro, larghissimo és allegro — telítve van a régi pravoszláv szertartások emlékeivel. Hiszen az I. tételt is egy templomi orgonát utánzó korál-tördéllel zárja le, elárulva, hogy itt is egy ősi, félig pogány, félig szláv-keresztény zenei áldozásra gondolt, akárcsak a későbbi „Zsoltárszimfónia”-ban, a csaknem egyidejűleg írott „Les noces”-ben, vagy „Pributki”-ban.

Ezeknek a régi szláv vallási hagyományoknak és egy őszienialitás pogány ritusnak emlékei oly intenzíven éltek Sztravinszkyban, hogy az I. tétel zongora-osztánájában, egy monotonul ismétlődő motivumban szinte a szemünk előtt vonulnak fel a búcsújárók, világosan halljuk egyhangú, fel-felcsukló, majd elhaló zsolozsmáikat és látjuk magunk előtt pislákoló gyertyáikat... Hasonló kép tárult elénk a középső „larghissimo” visszafojtott és letompított áhítatában, hogy aztán a zárótételnek valóban bachi „mechanizmus” felé hajló zordonságában ismét a pogány istenek oltárán áldozzon.

Milyen sajnálatos, hogy ezek az őszienialitás-népies-orosz vallási elemek az 1948-ban átdolgozott (eredetileg 1930-ban írt) Zsoltárszimfónia után rohamosan veszítenek erejükből, stílusuk modorossá és rutinosná válnak, a régi eredetiség halvány nyomait őrizve meg csupán.

Cserkászy a Sztravinszky-versenyt oly elementáris lenyűgöző erővel, oly megszállottsággal, s amellet a lassú részeket annyi mély alázattal és áhítattal adta elő, mintha ő maga volna az ő-szláv misét celebráló pap! Zongorajátéka sokkalta nagyvonalúbb és élményekben gazdagabb volt, mint Sztravinszkyé és nem tudunk elképzelni (Gilelszt és Richtert, sajnos, nem hallottam) kongeniálisabb előadót.

Ugyanilyen káprázatos volt Rachmaninov a Paganini 24. hegedű-caprice témájára írott rapszódájának előadása. Bár a szerző maga is nagyszerű zongorista volt, Cserkászy zongorajátéka őt is felülmúlta. Lélegzetvisszafojtva hallgattuk a zongorának ezt az elemi háborgását, a futamok félelmetes viharát, a trillák és futamok szédítő fergetegét, a billentyűk önmagukból kiforduló forrongását. S utána félszeg, nőies mosollyal az arcán, a saját lábában szinte megbotolva hajbókoit ez a különös isten-teremtése, akit Sura Cserkászyknak hívnak, tomboló közönsége előtt.

A nagyon tehetséges Gary Bertini Mozart napusagras A-Dur szimfóniájával nyitotta meg — túlhosszúra méretezett! — műsorát, stílusosan, de kissé szárazon és túlhevés mozulatokkal. Sokkal jobban sikerült a zárószám: Roussel

„Bachus és Ariane” balettjéből vett 2-ik szvit színes előadása. De bevallom, ezt már inkább csak sejtem, mivel Cserkászy elbűvölő Rachmaninov-játéka után egyszerűen képtelen voltam további zenét felvenni. „Svice” volt a zenekartól ezt a számot beiktatni, mely már senkinek sem kellett, a karmesteren kívül...

OLSANSZKY ZONGORA-ESTJE

A ZOA termében az orosz szülők gyermekeként New Yorkban született Ludwig Olsanszky mutatkozott be önálló zongoraest keretében. Remek külföldi kritikái kiemelik úgy kiváló technikai felkészültségét, mint egyéniségének és intelligenciájának értékeit. Mindezeket teljesen igazolva láttuk hangversenyén. Már a kezdő Schubert-As-Dur-impromptu is rendkívül egyéni, és mégis teljesen stílusú felfogása felkeltette érdeklődésünket.

Utána honfitársának, Aaron Coplandnak zongora szonátáját mutatta be — 1941-ből — három tételben. Ebben markáns mondatokat találunk, de kissé túldeklamálva és kissé összefüggéstelenül. A legerede-

tibb a zárótétel, a bal- és jobbkezes állandó párbeszéde, melynek egyetlen hibája, hogy nem képes, vénasszonyok szódarálására emlékeztetve, befejezni mon dóját.

Vizsont Olsanszky-nál kitünőbb előadót nem is álmodhatott volna! Nagyon kiforrott, erősen dinamikus és okos előadása sokban tompította le a szonáta hosszadalmasságait. Hasonló figyelemreméltó teljesítmény volt a kiváló fiatal zongorista „Appassionata” szonátája, viharos lendületével, az andante nagy elmélyüléssel beethoveni magaslatoira emelkedve. — Chopin négy balladájához azonban kitűnő művészi meg-túláságon „tárgyilagosan” közeledik, szépen zongorázza őket és izlése sen, de — elrejtve romantikájukat, mint valamit, ami ma már „kiment a divatból”... Pataki László

„Farkas Móra, az Erdélyből származó rendkívül tehetséges fiatal zongorista, Vincze Ilona tanítványa, az elmúlt héten a WIZO rendezésében nagyszerű önálló koncertet adott a rá-mát-gáni Bét Cviben.

IHR GROISZER SZOD

A Judit Kronenfeld társulat premierje

Érdekes szízsével rendelkező zenés, táncos — amellet drámai maggal is rendelkező — darabbal jelentkezett a tehetséges Kronenfeld Judit köré csoportosult

Jiddis társulat. A megcsalt, lejtőre került asszonynak sok híres drámában megénekelte történetét frissíti fel a darab, megtoldva az anya harcaival, amelyet a töle elidegenített gyermekéért folytat.

A sokoldalú, minden szerepében jó Kronenfeld Judit, a társaságbeli elesett asz-

zony kettős figuráját alakítja kitünően. Ez a jó humorú, ragyogó megjelenésű színésznő a drámai részletekben is meggyőző alakítást nyújt. Mellette a társulat régi, kipróbált erői sorakoznak fel a határozottan nagy közönségsiker biztosítására.

Joszel Méir, a nagybácsi és felesége Paula szerepében az ismert Goldreich Berta Káplán komikuspár rendkívül mulatságos figurákat elevenítettek meg. Nagyon jók: Renée Marcu, a rosszhírű bártulajdonos szerepében, Marcel Kaminszki, mint hajóskapitány férj, Linse a gazdag és aljas gyáros szerepében, Biana Kreisler, a házvezető-nő kórikus szerepében és mint mindig, elsőrangú nyújtott Jákov Alperin, a táncos komikus, Freddie szerepében. Jó volt a fiatal szerelmespár is és az orvos maszkjában Nátán Marcu.

A rendezésért Zseni Zelzert illeti a dícséret, Simon Wolfensohn a zenekart nagyon jól dirigálta. (s)

MIRELE EFROSZ

3 felvonásos színmű.

Főszereplő: **ESZTER PERLMAN**

Utolsó előadások:

KIRJAT-CHAJIM, március 9., péntek, Hájovél, 8.30
HAIFA, március 10., szombat, Hár Hákármel, Hod, este 9 órakor
BEER-SEVA, március 14., szerda, este 8.30 órakor

JIDDIS OPERETT- ÉS KOMEDIA SZÍNHÁZ.
Igazgató: **J. LICHTENBERG**

DOSZ PINTELE JID
nagyszabású, zenés, halhatatlan népszínmű
Vezényel: **MARCEL KREISLER**

Ramat-Gan - „Keszem”
március 10., szombat, 6.45 és 9.15-kor

TEL-AVIV márc. 11., vasárnap „Mugrabi”, 8.30	RISON-LECION március 12. hétfő, 8.30	HAIFA március 13., kedd - Oral
---	---	---

Kösse össze a pészachot egy heti kellemes pihenéssel

„Gaáton-Gináti” NAHARIA tel. 920011
כשר בהכשר

Hagyományos széder est
Mielőbbi előjegyzést kérünk.

„Dachaf” Naharia

HETI FILMLEVÉL

VIEW FROM THE BRIDGE

(Pillantás a hídról) — CHEN-MOZI

Arthur Miller írói életművének egyik legsikerültebb alkotása a Pillantás a hídról, melynek perzselő atmoszférájában verből-húsból való emberek kerülnek szembe egymással, a társadalommal és a szenvedély viharában elbuknak, vagy felmagasodnak.

Brooklyni kikötőmunkás Eddie Carbone, az olasz származású, derék ember, aki husz éve megbecsülést szerzett magának a kikötőben, ahol fegyelmetten dolgozik és nyíltszívűsége miatt társai szeretetét élvezi. Szerény házában a legteljesebb harmoniában él feleségével és apaként neveli asszonyának unokahúgát, aki hálával és gyengédséggel viszonozza jószágát.

Egy napon illegális bevándorlók érkeznek a kikötőbe és kiderül, hogy Eddie feleségének rokonai azok, Marco és Rodolpho, akik hazájukban nem tudtak kenyeret keresni és azért jöttek Amerikába. Eddie befogadja a házába a két illegális bevándorlót, nagyon jó hozzájuk, csak akkor kezdődnek el a bajok, amikor észreveszi, hogy a csinos, fiatal Rodolpho udvarol unokahúgának és a lány szívesen veszi közeledését.

Felébred a féltékenység Eddiében, aki részemlék arra, hogy férfimódon szereti a tizennyolc éves lányt és ez a féltékenység pusztító erejű. Eddiet, a derék, áldozatkész, igaz embert a féltékenység sarkallása odáig juttatja, hogy feljelenti a bevándorló hatóságoknak rokonait. Mikor odáig érkezik, hogy felemeli a telefonkagylót és a kopókat hívja rokonaira; akkor éretetőpontjára a dráma, akkor bukik el a hős és kerül szembe az egész társadalommal, míg végül elpusztul.

Megrázó, gyönyörű dráma ez, mely a new-yorki hid tövében zajlik le, ki-

ciny munkáslakásban és amelynek hősei földhözragadt szegény emberek, akik a mindennapi kenyérért adják oda izomerejüket és akikre a nagyváros fényéből csak nagyon kevés jut. És ezek az élet peremén lévő emberek, akiket fegyelmre, alázatra nevel soruk, elsőpró érzelmek forgószelvébe jutnak, de elbuknak benne, mert nem ismerik azokat a praktikákat, egyezségeket, kompromisszumokat és kerülő megoldásokat, melyek a tanult embert átsegítik a hasonló válságokon.

A film lényegileg nem szakad ki a színházi keretektől, a lehangsúlyosabb jelenetsorozat ugyanúgy pereg, mint a színházban, ugyanabban a szóbanban és a rendező, ezzel az eredeti mű iránti tiszteletét fejezi ki. Olyan ez, mint egy operafilm, melyet a Scala, vagy a Metropolitan színpadáról vették fel és tömnyen nyújtják át a mozi látogatók széles tömegének.

Talán ez a színpadi látás, merevség teszi lehetővé, hogy az eszméi tartalom nem sikkad el, hogy olyan feszítőerője a dráma, mint a színpadon és nem oldja váltakozó táj, az utca mozgása, autók száguldása, a külvilág ezernyi zaja és hangulata.

Raf Vallone, az olasz származású filmsztár, aki mögött sok elnagyolt alakítás áll, ezuttal minden színészi becsúgyát belesűrítette ebbe a szerepébe és emlékeztet alakítását nyújtott. Jean Sorel igen megnyerő ifjú, akiről még sokat fogunk hallani, Raymond Pellegrin pedig rutinos színész, ismeri a hatás-keltés fogásait, egyik erőssége a filmnek. Maureen Stapleton és Carole Lawrence szintén nagy odaadással követték Sidney Lumet, a rendező intencióit, aki nagy felelősség-mellett vitte filmre ezt a páratlan szépségű művet.

THE ALAMO — PEER-MOZI

Nagyszabású amerikai történelmi film az Új Világ hőskorából, nem mindennapi harci jelenetekkel és a szokásos romantikus ember ábrázolással. Imponáló munka, mely elismerést érdemel, hiszen hadjáratnak beillő felkészülést igényelt a katonák felvonultatása és gigászi a küzdelem, melynek során a férfui erények, az igazi virtus megannyi ismert példája elevenedik.

Semmilyen meglepetést nem okoz a nézőnek, ez a film, hiszen a bárdolatlan, melegsívű és félelmet nem ismerő hősök minden jellemvonása jólismert és magatartása harcban, pihenőben egyformán szokványos.

A rendezőnek, John Wayne-nak sikerült néhány ötlettel olykor elkülöníteni ezt a munkát a tökéletes sablontól és vannak percek, mikor a hősök lobogása igaztítútnak tűnik, mikor a romantika hatásesszközei nemesen jelentkeznek.

A 12 millió dollár költséggel készült filmalkotás lényegileg semmivel nem vitte előbbre a filmművészetet, mely már harminc éve sokszor jelentkezett hasonlóan nagystíliú, sokezer statisztát igénylő filmmel, s mely annyiszor énekelte meg a fegyvert és vitézt.

A filmet lényegileg John Wayne jutalomjátékának kell tekinteni, aki most Clark Gable és Gary Co-

per halála óta pályája csúcára ért és élettapasztalatait, többévtizedes színészi megfigyeléseit kamatoztathatta ebben a filmben, melynek rendezését és produceri teendőit rábízták.

A film nyilvánvalóan meghozza John Wayne-nak azt az erkölcsi sikert, amit színészi munkájával továbbfokozni aligha tudott volna és ugyanakkor anyagi hasznot is hajt. Nagy segítségére van az alkotásnak Dimitrij Tiomkin muzsikája, mely igen hatásosan huzza alá és dinamizmust ad a harci jeleneteknek.

John Wayne, aki a főszerepet játszotta, ezuttal is olyan, mint minden eddigi szerepében, de lehet, hogy valamivel johnwaynesebb, tekintve a nagy erőfeszítést, hogy szívtügyét jelentő munkáról van szó. Richard Widmark és Laurence Harvey színészi képességeit nem haladja meg a rájuk osztott szerep és könnyen ugrották át az összes gátakat. Mindenki a helyén volt, karakterisztikus, egyéni ruzsziokos harcok sora vonult fel, akik valamennyien azt nyújtották, amit a közönség elvár tőlük. Igen dekoratív jelenség Linda Cristal, aki csak külsővel debütált, színjátéki képességeit papírosítva szerepe nem tette lehetővé.

Zoltán Dezső

OLVASSA MINDEN

SZERDAI

SZÁMUNK 5-İK OLDALAN

„Mi ujság a filmvilágban”

EGÉSZ OLDALAS ROVATUNKAT

S * P * O * R * T

HÁPOÉL TEL-AVIV? MAKKÁBI JAFFA?

A két csapat, a Hápoél Tel Aviv és a Makkábi Jaffa, a bajnoki táblázat élén áll. Egyenlő a pontszámuk és csaknem teljesen azonos a gólarányuk is. Hogy szombaton melyik marad az élen, az erősen kétséges. A Hápoél Tel Aviv Tibériásra utazik, ott játszik a Hápoél Tibériással, míg a Makkábi Jaffa Tel Avivban a Makkábi stadionban, a Makkábi Tel Avivval küzd meg. — A Hápoél Tel Aviv kemény ellenfelet kap, amelynek mindig sikerült ott honában jó eredményt kiérőszakolnia. Lehet, hogy most is így jár a Hápoél Tel Aviv és valószínűleg pontot hagy Tibériáson.

A Makkábi Jaffa ugyancsak erős ellenféllel kerül szembe — mondanánk esztendővel ezelőtt. Ma a Makkábi Tel-Aviv nem mutatja azt az erőt, amely a multban játékaik jellemezte. Mult heti nagy győzelme a Makkábi Haifa fölött talán már arra mutat, hogy a csapat végre magára talál és akkor nehezebb teszi majd Jaffa helyzetét.

A Hápoél Petach Tikva ugyancsak kemény ellenféllel kerül szembe. A Simson Tel Aviv ezidén harcos természetű lett tanúságot. Legutóbb megverte a Hápoél Tel Avivot és a kilencedik helyen van tizenkét ponttal. Ez azonban nem elég ahhoz, hogy a harmadik helyen levő tizenhét pontos Petach Tikvát is megverje. A Hápoél Petach Tikva otthon játszik, ami nagy előnyt jelent amugyis részére.

A Bné Jehuda — Makkábi Petach Tikva mérkőzésén igen heves küzdelem várható. A Makkábi Petach Tikva kikapott ugyan legutóbb a Makkábi Jaffától, de a Bné Jehuda sem járt jobban, mert a Makkábi Natanja győzte le. Most a két csapat bizonyára azt akarja igazolni, hogy vereségüket pillanatnyi gyengeség okozta, nem pedig állandó rossz forma.

A Hápoél Jeruzsálem erős ellenféllel fog megküzdeni szombaton, minthogy a Hápoél Haifa látogat el hozzá. A Hápoél Jeruzsálem legutóbb vereséget szenvedett a Hápoél Petach Tikvától és így tizenöt ponttal a hetedik helyen van. A Hápoél Haifa elődöntetlenül játszott a tibériásiakkal és tizenhat ponttal az ötödik helyen áll. A papírforma egyenlő erők küzdelmére mutat.

A Makkábi Haifa látszólag könnyű ellenféllel kerül szembe, a Makkábi Natanjával. A Makkábi Haifa legutóbbi veresége a Makkábi Tel Avivtól arra mutat, hogy még nem került ki a hullámvölgyből. A Makkábi Natanja viszont értékes győzelmet aratott a Bné Jehudával szemben. A papírforma szerint a Makkábi Haifának kell győznie, azonban a papírforma nem minden esetben érvényesül és lehet, hogy ez is olyan eset lesz.

Az NB holnapi mérkőzése a következők (elől a pályaválasztó): Hápoél Petach Tikva — Simson Tel-

Aviv, Hápoél Tibériás — Hápoél Tel Aviv, Hápoél Jeruzsálem — Hápoél Haifa, Makkábi Haifa — Makkábi Natanja, Makkábi Tel Aviv — Makkábi Jaffa, Bné Jehuda — Makkábi Petach Tikva.

Az I. osztályú bajnokságban a következő mérkőzéseket játsszák le holnap: Hákoách Tel Aviv — Hápoél Rámát Gán, Makkábi Chedera — Betár Jeruzsálem, Hápoél Rechovot — Hápoél Kirját Chájim, Hápoél Mácháné Jehuda — Makkábi Sárájim, Betár Tel Aviv — Hápoél Beér Séva, Hápoél Kfár Szábá — Makkábi Rámle, Hápoél Rámle — Betár Natanja.

MANDI GYULA MÁJUS ELSEJÉN ABBAHAGYJA TEVEKENYSÉGET?

Május 16-án játsznak a törökök ellen Isztanbulban és egy héttel később játszik az angol ifjúsági válogatottal Rámát-Gánban. Ennek ellenére, május elsején akar Mándi Gyula, a szövetségi tréner, megválni posztjától és visszautazni Budapestre. Természetesen a dolog még nem befejezett és megindulnak a tárgyalások Mándi

Apróságok a nagyvilágból

Megint baj van Lizzel

Elizabeth Taylor, a Rómában készülő „Cleopatra” film főszereplőjét a múlt héten gyomormérgezéssel ismét kórházba szállították. A hír öles fejecimékekkel jelent meg a világsajtóban, de rövidesen kiderült, hogy nemcsak gyomormérgezésről van szó.

Sápadtan és megviselten, mint egy másodkézből vett madárijesztő, Eddie Fisher, Liz férje másnap a beteg ágya mellett termett Liszabonból. Richard Burton, aki Marcus Antonius szerepét játssza a filmben, Párisból rohant le Rómába. Közben röpködtek a pletykák minden irányban. A pletyka szerint Fisher már elvesztette egykori varázsát Liz felett, Burton viszont nemcsak a filmben, de a valóságban is sikere-

Szaud, Szaudi-Arábia 60 éves királya, aki Amerikában volt gyógykezelésen, hazafelé leszállt Malagában és népes kíséretével megszállt a fényűző Santa Catalina Castillóban. A szálloda kétheti bére, beleértve egy mérték után készült nagy új ágycsúszót is, mindössze 10.000 dollár volt, de Szaud két nap után ráunt az egészre és tovább repült Torremont-

Snowdon grófja — alias Antony Armstrong-Jones, Margaret hercegnő férje, alig kezdte meg fotoriporteri tevékenységét a Sunday Times-nél, máris kitört a botrány a londoni

elhatározásának a megmértására.

A PÉSZÁCHI TENISZBAJNOKSÁG KÜLFÖLDI RÉSZTVEVŐI

A teniszszövetség hét külföldi teniszjátékost hívott meg a pészáchi nemzetközi teniszbajnokságra. Az élükön Lundquist Svédországból és Gibson Ausztráliából. Ezekon kívül még két osztrák, két görög és egy második svéd játékost is meghívott a szövetség. A magyar teniszszövetség, amely különleges meghívást kapott, nem küldi el játékosait, mert az zavarja az előkészületeit a törökök elleni Davis-Kupa mérkőzésre.

A KÜLFÖLDI SPORTJA

A magyar birizsók Párizsban a francia birizsókval 15:1 arányban végeztek.

Zakopane-ban, a világ bajnoki siugró-versenyen a német Recknagel győzött 90 méteres ugrással 241 ponttal, második a szovjet Nikolaj Kaminszki 226 ponttal, harmadik a finn Halonen 224 ponttal.

Luxemburgban rendezték a kerékpáros terep-világ bajnokságot, kilenc ország harminchat versenyzőjének részvételével. Világ bajnok az olasz Longo lett, a francia Gandolfo és Dufraisse előtt. A csapatversenyben Franciaország győzött Belgium és Olaszország előtt.

sen játszotta meg Antonius szerepét. Ugyancsak a pletyka szerint, Liz csupán flörtöl Burtonnal, valójában fillig szerelmes Joseph L. Mankiewiczbe, az 53 éves rendezőbe, aki viszont éjjel-nappal a darabban van elfoglalva.

A rideg valóság az, hogy a 20th Century Fox eddig legalább 19 millió dollárt ölt be a darabba. Mire a Cleopatra elkészül, 25 millió dollárba fog kerülni, vagyis ez lesz a legtekélyesebb film, amelyet valaha is előállítottak. Ami a stúdió igazgatóságát illeti, töltik Elizabeth Taylor akár Mao Ce-tunggal is folytatnihat viszonyt, csak fejézzék már be a filmet. Mert el lenesethet a 20th Century Fox nem fogja megérni a huszonegyedik századot.

Szaud király bliceel?

tovább repült Torremontlosba. Noha öfelsége előlejtette kiegyenlítői számlát, a Castillo tulajdonosai nem nyugtalankodnak. Megbízható értesülések szerint ugyanis Szaud összesen 1,340.000 dollár zsebpénzzel érkezett Spanyolországba, tehát arra a bagatell tízezer dollárra feltétlenül „jó”.

Fókusz-pókusz

Fleet-streeten. A gróf ugyanis exkluzív felvételeket készített Margot Foneynről és Rudolf Nurejeverről, a rangát orosz táncosról egy Covent Garden-ballet főpróbán. A konkurrens lapok magukon kívül voltak. „Tisztelettel ver seny, protekció!” — kiáltotta a Daily Mirror. Az Evening Standard megdorgálta az operát, amiért kivételes kezelésben részesít egy bizonyos fényképészt, bármily jó összeköttetésekkel rendelkezzék is az. E friss sebekre Tony e héten megint sőt hint, amikor ünnepelesen elfoglalja helyét a Lordok Házában és olyan ingyenes publicitásra tesz szert, amilyenről egyetlen fényképészkollegája sem álmodhat a Fleet-streeten. (Összeállította: sz. i.)

Egymás között...

MAGYAR-ZSIDÓ KURIR

A tel-avivi Mane-utcában lévő „Héchal Meir” templom, amelyet Tel-Aviv város alapító polgármesteréről, Meir Dizengoffról neveztek el, új vezetőséget választott. A többségében magyarszármazású hitközségi tagok által látogatott templom elnöki tisztségét Menáchem Jerusálmira bízták. Menáchem Jerusálimi técsői származású, ismert tel-avivi üzletember, aki a Fémbehozatali Egyesület igazgatója. Menáchem Jerusálimról az Uj Kelet a közelmúltban közölt riportot azzal kapcsolatban, hogy budapesti látogatása során egy Tórárt vásárolt, amit a magyar hatóságok szabályos ügykezeléssel juttattak el tel-avivi címére. Ezt a pesti Tórárt M. Jerusálim hivatalos ünnepség keretében a HOH tel-avivi csoportjával együttműködve fogja átadni templomának.

A Jámberest egyik nagy meglepetése lett volna a magyar-zsidó származású Báltja Lanczet szereplése, aki magyarul készült előadni Szenes Anikó verseit. A művésznek közben megbetegedett és egy nagy csokor virágot küldött maga helyett, levél kíséretében, amelyet így kezdett: „Helyettem kis virág...” Egyébként a rengeteg levél és távirat közül megemlítjük Szenes Anikó édesanyjának és Dália kibuc chávérjainak táviratát, valamint a londoni dr. Darvas Simon és Práger Jenő, a párisi Pogány Marcell, a genfi dr. Fischer Tivadar és a new-yorki Zilahy Lajos táviratait, akik valamennyien öszinte jókívánásaikat küldték a 40-ik jubileumát ünneplő Jámber Ferencnek.

Mint arról már beszámoltunk, Nemes Veronika, a Párisban élő tehetséges festőművész, aki tavaly sikert aratott tel-avivi kiállításával, ezidén is látogatásra érkezett az országba. Nemes Veronika most is megrendezi kiállítását, amely e hónap végén nyílik meg Bát-Jám Rámát Jozsef negyedében, az ottani korszerű múzeumban. A város polgármestere és a francia kultúrattasé nyitja meg a kiállítást, melyen a művész egy év óta készült műveit láthatja a közönség.

Tegnap Amerikából Tel-Avivba érkezett Györy Tamás new-yorki építész, felesége, Schwarz Zsuzsa társaságában, hogy izraeli rokonait, Keleti Agnes többszörös olimpiai bajnoknő és édesanyját meglátogassa. A budapesti származású fiatal házaspár a Sheraton hotelban szállt meg.

Mult hét péntek este a Kol Jiszráél Vince Ilona előadásával Roth László vezényeltével Liszt A-dur zongoraversenyét közvetítette. A két kitűnő magyarszármazású művész megérdemelt sikert aratott a zene-értő rádióhallgatók között.

Mint megtudtuk, Eleanor Roosevelt asszony izraeli látogatása során, amikor Cfaton járt, meglátogatta a magyarszármazású Tauber Blanka Dizengoff-díjas festőművész galériáját is. Roosevelt asszony elismerését fejezte ki a képek láttán és magántitkárnője megvásárolta részére a festőművész egyik pasztelljét, mely a cfati óvárost ábrázolja.

Budapesten megjelent a magyar-zsidó Balázs Anna „Párisban hagyták el” című regénye, mely komoly

sikert arat a magyar fővárosban. A regény hőse az első világháború után kerül Párisba azzal a heves vágygal, hogy elszegényedett családját ismét gazdaggá tegye, de végül is az alvilágba jut, amely lehúzza a mocsárba.

Budapesten melegen ünnepelték meg Székely Mihály művészeti pályafutása negyven esztendő évfordulóját. A nagy énekest a Fészek klubban ünnepelték pályatársai, írók és színészek. Ugyanakkor hivatalos ünnepségben is részesült. Székely Mihályt a kiváló énekest nemcsak az Operabáratok ismerik, de a templomlátogatók is, hiszen évtizedeken át ő énekelte minden esztendőben a Dohány utcai templomban jom kipur este a Kol Nidré.

Budapesten nagy részvét mellett temették el Madarász Emil, ismert magyar-zsidó költőt, aki Bölöni György halála óta az Irodalmi Alap elnöki tisztségét töltötte be. A 78 éves korában elhunyt költő temetésén a Pen Klub magyarországi tagozatának elnöke mondott gyászbeszédet.

Herskovits M. a szófiai neolog hitközség magyar-zsidó elnöke, aki a második világháború idején részt vett a bolgár és Bulgáriába menekült zsidók mentési munkálataiban, az ország megtekintésére Izraelbe érkezett. Herskovits hitközségi elnök három hetet tölt az országban.

A HOH legutóbbi elnökségi ülésén elhatározta, hogy ebben az évben is kiadja az irodalmi, újságírói, történelmi és művészeti Nordau-díjakat. A dr. Rosenfeld Sándor előterjesztésére hozott határozatot a HOH elnökségi ülése egyhangúlag elfogadta és máris megkezdtek az adminisztrációs előkészületeket az ünnepélyes díjkiosztás megrendezéséhez.

Reichenthal Ferenc, csehszlovákiai származású festőművész gyűjteményes kiállítása egyik nagy attrakciója New York művészeti életének. Negyven esztendő művészeti eredményét tükrözi vissza ez a kiállítás, amelynek megrendezésében Magyar Zsidók Világszövetsége is tevékenyen vesz részt. A kiállítás színhelye a Siegmund Rothschild Gallery és annak megnyitására résztvett Arje Esel, Izrael new-yorki főkonzula is. Reichenthal Ferenc több nagydíj birtokosa és néhány akadémia tanára volt Európa több országában. Az ilusztrált művész egyik képét felajánlotta az izraeli Becálél Múzeum javára.

A Wizo magyar tagozatának tel-avivi csoportja most tartotta évadnyitó táját, amelynek háziasszonya dr. Frenkel Jenőné társelnök volt. Szellemes megnyitó beszédet mondott dr. Weissburg Chájimné, a helyi csoport elnöke. Ezután Fürth Margit tartotta meg élvezetes előadását a kibuc élet szépségeiről, amelyet a Wizo központi épületének nagyszobájában tartott közönség mindvégig nagy érdeklődéssel hallgatott.

A budapesti téli könyvpiac egyik értékes kiadványa az amerikai Arthur Miller „Gyújtópont” című regénye, melyet Szinnay Tivadar fordított magyar nyelvre. A könyv az amerikai zsidó problémát, az antiszemitizmus néhány szembeötlő jelenségét dolgozza fel.

HABIMA H

Tel-Aviv, márc. 10., szomb.
Majomper
„Inherite the wind”
A „Habima Ifjúsági Kör” Szombat, március 10., d. u. 5-kor, Frug 25. sz. a.
Dália Friedland,
Niszim Simoni
és Misa Aserov.

Péntek március 9., GIVATAJIM, „Hádár”, 8.45-kor
Szombat, március 10., T.-A., „MUGRABI”, 6.45, 9.15 órák
Hétfő, március 12., ASKELON - AFRIDAR „Ráchel”, 8.30 órák

IZRAELI OPERA

Szombat, márc. 10. este 8.00
AIDA

MI, NŐK

színmű 3 felvonásban

ANNY LITON

közismert művésznővel.

AZOR
március 9., péntek,
este 8.30

TEL-AVIV
március 10., szombat,
ZOA, 6.45 és 9.15

RAANANA
márc. 12. hétfő, 8.30

TEL-AVIV
március 13., kedő
ZOA, 8.30

EVEN JEHUDA
márc. 14., szerda, 8.30

GIVATAJIM
március 16., péntek
Noga, 8.30

HAIFA
március 17., szombat
Béjtenu, 6.45—9

Brit Ovidm Mizdaknina
Bőjlszrael
Idősebb Dolgozók Szövetsége
Központi iroda:
Tel-Aviv, Alenby-út 2.
Levél cím: T.-A., POB. 9045.
Telefon: 57801.

Szeretetsomag osztás:
Szövetségünk rászoruló tagjai részére élelmiszer-csomagot osztunk. - Jogos igénylések közp. irodánkhoz írásban, legkésőbb f. hó 15-ig bejelentendők.

Munkát kaphatnak:
Könyvelő és raktárnok; szállodába, iktvitli tudó telefoninspekciós délutáni elfoglaltságra; éjjeli portás; lámpaerény készítő; bőrdíszműves; - eladó játéktáblák; bútór- és épületszobák; lakatos; esztergályos; cipész; cipőfelső készítő; textil apertikus; kalapnő; konfekciótüztelbe eladó; - babaruha varró; blúz-szoknya varró; neccelzők; szállodai szobalányok; éteri mosogatók háztartási alkalmazottak.

Munkát keresnek:
Architekt - építész-mérnök; technikus; sofőr; orvoshoz asztaltiszt; (délutáni elfoglaltságra); üzemi szakos és pinór.

Munkaadókat segítsétek könyvtárcserezhöz az idősebb dolgozóknál

Haifai mozik műsora:

- MAY — FÉRFIGYÜLŐLET
- ORAH — LOVAGOK
- AMFITEÁTRUM — A GYANU
- ARMON — EL CID
- GAL-OR — Nappal: péntek, vasárnap:
A FOLYOPARTON
Hétfő, kedő: BOTCSINÁLTA HÖS
Szerda, csüt.: TÖRZSÉERT ÉS NÉPÉERT
Este: HARCOS LOVAG
- ORION — Nappal: péntek, vasárnap,
TIMBERLANDI FEGYVEREK
Hétfő, kedő: BÜSZKE VAGYOK RAD, HAZAM
Szerda, csüt.: A FÖLD VÉRE
Este: EGY BÜNÖZŐ ARCKÉPE
- MIRON — EGY TELEFONGÖRL TITKAI
- ACMON — HID A NAPHOZ

1.

— Ugyanezt mondták — volt az ellenvetésem — a Zoharra is. Mégis olvasom és élvezem. Nem lettem tőle sem jobb, sem rosszabb. Ilyen dolgok, azt hiszem, csak tökéletesíthetik az embert, mert nem a fantáziát foglalkoztatják, sem az érzelmeiket, hanem a gondolkodást.

Megállapításom nem győzte meg.

— Éppen azért várni kell, amíg az embernek benő a fejlagya — mondta kissé indulatosan Cohen úr.

A filozófus életviszonyairól azonban vitázó élénkséggel mondott valamit, ami egy életre való tanulságot szolgáltat számomra.

— Elárulhatom — kezdte —, hogy Spinoza nem volt olyan őstehetség, mint amilyennek általában feltűntetik. Az sem igaz, hogy abban a korban ő volt az egyetlen úgynevezett mártírja a spanyol zsidók szigorúságának. Sokat kutattam az amszterdami szefárdok irattárában és érdekes dolgokra bukkantam. Abban az esztendőben, a mi időszámításunk szerint 5416 nyarán, amikor Spinozát „chémrembe tették” és az átok szövege szerint „kizárták a zsidó nemzetből”, vele együtt kiátkoztak egy Daniel Prado nevű orvost és filozófust is, mert „hamis megállapításokkal elcsábított” néhány tanuló ifjút. Az ifjak között volt Baruch Spinoza, aki átvette Pradonak a természettörvények istenesítéséről szóló tételét. Kimélyítette és korszerűen megformálta. Együtt vannak a jegyzeteim és mihelyt lélegzetemhez jutok, közzéteszem. Meglátja, milyen háborúság lesz ebből a tudományos világban.

Később, valahányszor emberek bálványozását tapasztaltam, mindig a Spinoza-Prado esete jutott eszembe. Nincsenek tehát őszensik, csak elmélyülő és aktív tanítványok vannak. Találó megjelölés nálunk erre a „talmid-cháchám” szó, ami pontosan bölcs tanítványt jelent.

Társalgásunk belenyúlt a mikve zárójába. Ekkor megjelent a medence fölött Herr Filippi, a „mikve-gó”, robusztus öreg, fehér gyér szakállal, akkor már nyolcvan esztendő. Nem szívesen zavart ki a vízből, nem is tette, széket vett és svábos kedéllyel adta elő régmúlt napok emlékeit.

Filippi bácsi ugyanis még a nagy Móse Szófér idején viselte gondját a mikvének. Félórával tovább maradhattunk a vízben, pontosan, amíg az öreg elmondotta mikve-életének a zsidó közügyekkel kapcsolatos mozzanatait.

Ugy került a hitközség szolgálatába, hogy egy zsidó gyermeket, akit vödritzi suhancok a Dunába kergettek és már majd, hogy elmerült, élete kockázatásával kimentett. Előbb egyszerű szolgál munkára alkalmazták, de amikor hűségének és megbízhatóságának bizonyult, rábízták a mikvét és abban az udvarban adtak lakást neki, ahol reb Note Wolf Lieber, a Németországból Pozsonyba származott híres ros bészdin lakott. Az évek során Filippi megismerte a tudós házában a zsidó szertartásokat, a péntekesti gyertyagyújtást, a kalácsfonást, az ünnepi sátor felállítását, a mácesz-sütést, a kovásztalan eltakarítást. Látta, hogy vizsgálja Lieber daján úr a liba felfűjt nyeldeköljét, hogyan vakarja, nincs-e sebhely rajta, amíg kimondja, vajon a szárnyas ehető kóser, vagy eldobandó tréfi. Tanuja volt örömnapon a zsidók vidámságának és látta, hogyan siratták Jeruzsálem pusztulását a nyári gyászhetekben. Nem volt vallási ceremónia, amit ne ismert volna és erre nagyon büszke volt.

Az öreg közelebb húzta a széket és elmondotta élete legnagyobb esetét a neológ hitközséggel.

Ez úgy volt, hogy 1885-ben, hosszantartó surlódások után a haladó zsidó elemek különváltak a konzervatívoktól és neológ hitközséget alapítottak. Teljesen a régi kehilák módjára akartak berendezkedni, annyi változattal csupán, hogy a templomban orgonát akartak felszerelni. Papot is választottak, a dunaszerdahelyi dr. Dávid Gyulát, a szabadelvűségéről közismert férfiút, aki a beiktatás alkalmával tartott ünnepi beszédét azzal kezdte, hogy át van hatva nemcsak hívatása fontosságától, hanem attól is, hogy szent helyen áll, ahonnan Chászám Szófér hirdette Isten igéjét. Hitközsége rövidesen meg fog győződni róla, milyen méltó utódot választott.

Pozsonyban Filippi bácsi is mosolygott ezen a szent ígéreten.

— A nagy ígéret után — beszélt Filippi bácsi — elhatározták, hogy mikvét építenek s engem „mikve-góznak” szerződtenek. Könnyű dolog, gondolták. Pár forinttal többet ígérünk a góznak és kész. Fischer és Mandel előjáró urak eljöttek hozzám és megtették az ajánlatot. Türelemesen végighallgattam őket, majd rövid gondolkodás után megmondtam a véleményemet. Uraim, jelentettem ki, én őszinte ember vagyok és soha nem szoktam kertetni. Ha az urak meghívtak volna ros beszédnek, még gondolkodtam volna az ajánlatuk fölött. De

mikve-góznak megmaradok ott, ahol eddig voltam. A neológ mikve sorsa ezzel el is dőlt. Az új hitközség azóta sem épített rituális fürdőt.

★

Chanuká szombatján nyílt meg a Charifesz-egylet. Ide csak haladottabb talmud-ifjak iratkozhattak be. Szombat délelőttönként, Muszáf-ima után, a „kis siur stübben” gyülekeztünk, közel százan, böcherek. Jött még vagy húsz polgár is, egykori jesiva-tanítvány, közöttük Goldberger úr, akinek a furcsa Neszter-házban konfekciós boltja volt, ő maga szakmájában a legjobb „chapper”. Köznapjai azzal teltek, hogy kiállt a boltja elé, vagy az utca közepére, kinézte áldozatát, karonfogta és betessékelté üléstébe. Itt két segéd és a csinos asszony addig szédítette, amíg az áldozat végül is csomaggal jött ki. Goldberger úr szombatot más ember lett. Feje fölé húzta imaköpenyét, önmaga körül forgott-hajlongott, mint egy dervis és ökölbe szorított kezekkel esedezett az égiek kegyeiért. A Muszáf-ímát be sem fejezte és átjött hallgatni a pilpult.

— No, látja — sügta felém Léb Grosz — micsoda ember ez a Goldberger! Köznapokon embereket sleppel a karjuknál, most meg Istent húzza lábánál fogva.

A kicsi bécsi Neufeld értekezett az egyleti szószékről. Jó svádájú fiú volt, nem is közepes tehetség, de a cvikkeres orrát magasan hordta. Az ilyeneket nem szerettem. Hagytam, hogy a pilpulkodókat lerázza, aztán jöttem én és az embert tételestől, következtetéseivel egyetemben az ujjaim köré csavartam. Nem volt nagy diadal, chanukai örömnél jól esett.

Másnap megint szomorúságba estem. Megtudtam, hogy otthon bajok vannak, sietve beváltottam tehát és hazaküldtem Cohen úr forintjait. A küldemény és anyám írása keresztelte egymást. A drága lélek levelét most is őrzöm. Ime:

„Egyetlen lelkem, fiam, Jicchák! Illelék, hogy chanuká napjaira csomagot kapjál tőlünk, ahogy azt megszoktad más éveken is, amikor távol voltál a háztól, a jesivákon, ahol Isten dicsőségére és családnak büszkeségére tanultál. Reméljük, a magas pozsonyi jesiván is becsületet szerel a Menyász-névnek, amelynek te egyik büszkesége vagy, bis hundred und zwanzig. Fiam, egyetlenem, szeretném, ha el tudnál képzelni, mennyire fáj egy anyának, amikor gyermekének megírja nagy szomorúságát. Amióta eltávoztál, minden olyan ferdén ment, mint azelőtt soha. Apád, százhuszig éljen, a búzán elvesztette kis pénzét és abból éltünk, amit a két gyermek, Portje és Blüme hazahoztak a varróműhelyből. A Partik, apád légvárjai, leider Gottes, összemoltak, nem neki való mesterség. Azzal a Simen Jókáll csak hiábavaló bosszúságai voltak. Ahová elvitte, bajt csinált, pedig elég ügyes, szép fiú, nem iszik, nem kártyázik, megtudtuk, hogy a múlt évben két vagon dión kis vagyont keresett, de egy hónap alatt megette, úgy, ahogy hallod. Olyan bendője van, Isten óvjon, mint egy tevének s a háztűznézőkön elfalta a család elől az egész vacsorát. Kinek van mersze, ilyen sakállal összeházasadni. Apád, szegény, nagyon szerette volna nyelbeütni a dolgot, mert Jókál, nem mondom, könnyűkezü és biztos, hogy száz korona az ő részéről is leesett volna. Apád, Isten tartsa meg, a múlt héten még egy utolsót próbált vele, elvitte egy közeli faluba, a gazdag Szimche Weiszhoz, de előbb a városban megette, nehogy vacsoránál megint kijöjjön a falánksága. Gondolod, használt? Az a szatnálán annyira dicsérte a gulyást, hogy három adagot is tálaltak neki. Boldogtalan apád a fülbe sügta, hogy itt is elrontja a dolgot, de Jókál visszasügta: „Hagyjon élvezni, a leány ügysem tetszik nekem...” Nem akartam panaszkodni, fiam, hiszen hál' Istennek egészség van, bár annyi tüzelőfa lenne. Csak pénz nincs a háznál, nincs és nincs, bár legalább annyi volna, hogy neked egy chanukai csomagot küldhessünk. Keresem a bűnt, ami miatt ez a szomorúság ránk szakadt. Nem hajítottam talán a kenyérből elég „chálét” a tűzbe, kést adtam talán ajándékba, nem gyújtottam elég gyertyát péntek este, vagy nem olvastam a „tájes chümešt”. Elmentem Bethlenbe a rebbehez, elpanaszoltam neki az egészet, gondolkozott és azt mondta, hátha, ments Isten, apádnak, Isten éltesse, nem volt elég bizodalma a Legfelsőbbhöz. Mert, akiben megvan az igazi „bötóchen”, annak nem kell loholni neki nem való üzletek után. A csirkék futnak utána, hogy vágja le őket. Láttad a szarvasagancsot szobám ajtaján? — kérdezte tőlem a rebbe. Nos, ez egy olyan szarvasé, ami apám, a nagy rábeniú Juda Lichtenstein után futott az erdőben. Hozzásimult, bement vele a községbe, nyilván, hogy vágja le, mert abban az időben a körömfájás elvitte a négy-lábú jószágot, más járvány pedig az aprót. Fiam, egyetlenem, majd csak jönnek jobb idők, a rebbe is ezt mondta és nem vett egyetlen fillért sem

a kvitliért. Segíts most magadon, ahogy tudsz, gyermekek, a chanukai gyertyák mellett gondolj apádra és kérjél Istentől segítséget, ahogy megsegítette Matiszjohu főpapot és az ő sikerült gyermekeit és csodát művelt az olajkancsóval, amiből csak egy napra telt, de nyolc napig világított. Így világítson és magasan lobogjon a te életed mécsese, jó gyehmekem, hogy minél előbb jöjjön Mosiách ben Dovid, vezesse Izráel gyermekeit az ígéret földjére és váltsa meg őket az ő szenvedéseiktől gyorsan, még a mi napjainkban, ámen. Csókolumk mindnyájan fájó szívvel és sok reménységgel.”

Nem múltak még el a chásmonaiták emléknapijai és aggódó levél jött apámtól. Honnan szereztem a pénzt? Holott tudja, hogy Mátyás révén csupán lakással és kosznapokkal vagyok ellátva. De ha kölcsönvettem, azonnal visszaküldi, hogy rendezzem a dolgot. Sokat kell éheznie, amíg ilyen pénzt felhasznál. Akarja, hogy legyek én is ilyen és óvjam meg szabadságomat, mert az életben ez a legfontosabb.

Megírtam, hogy Cohen úrtól, tisztességes jövedelemből származik a pénz. Nyomban válaszolt és tamaskodott. Mindaddig, amíg végül Cohen úr saját kézírásával megerősítette állításaimat.

„No, akkor, fiam — választolt apám lapidárisan — a pénzt félretesszük arra az időre, amikor szükség lesz rá.”

A pénzt tehát félretették. Nyugodt lehettem, ha valami baj ér, bármikor megkapom. De vajon ideadánk-e, ha közlöm velük, hogy vizsgadíjra kell, mert nem elégszem meg a négy, vagy hat osztállyal, amit az iskolatörvény a jesiva növendékeiktől megkövetel. Érettségizni akarok és szeretném tanulásban eltöltött éveimet az egyetemen lezárni.

Ebben az esetben a pénzt bizonyára Palesztinába küldenék a „kojlei”-nek. Használják fel a szentéletű öregek és imádkozzanak elkárhozott lelkemért.

Mit fogok csinálni, ha Cohen úr, az ő nagy szorgalmával megteszi, hogy rövidesen rabbi-képesítő vizsgára áll és átengedik? Elvégre Gróningen városára számára már eddig is a kelleténél többet tud, Fillér nélkül, a vizsgákra való kilátástalansággal, miért gyúrom hát a latint és a matézist?

Öreges aggodásomat azonban a fiatalság ösztönei elcsitították. Szerelmes lettem ugyanis egyik „napom” leányába, Kann Flóra kisaszonyba, vagy talán a másikba is, fräulein Rozalibe. A két leány akkor alig nőtt ki a bakfis-évekből, bécsiesen sikkes, vidám két hajadon volt, csupa báj és temperamentum. Nyugtalanul vártam a napot, amikor a Neszter-ház ódon lakásába mehettem hozzájuk, ovális rámaiból letekintő kalapos ösök, régi szőnyegek és bársonyfűggyök romantikus félhomályába.

IDILLA GETTÓBAN

Tökéletlen anyag a nő: gölem. Csak azzal szeret frigyben lenni, akit hasznos edényt farag belőle.

(Szinhedion 22)

Két irányból, néha percre érkeztünk minden hétfőn délidőben a ház lépcsőjére. A kisaszonyok sétájukról jöttek haza, én a siur-előadásról. A negyedik héten annyira felbátorodtam, hogy a karcsú Flóra kezébe verset mertem lopni Mose Ibn Ezra egyik költeményének strófáját, Makai Emil fordításában.

*Mi nélkülöd a föld? az élet?
Szűk börtön az egész világ —
S mi vagyok én, ha nem szeretsz te?
Pusztább, mint ősszel a virág.
Az erdőből ki nem találod,
Schol se lelem a nyomot,
Mióta érzem, óh, leányka,
Hogy neked közönyös vagyok.*

Flóra a következő hét keddjén Heine: Lebensgruss című költeményének vidáman évődő sorával reagált:

*Man fährt sich vorüber, man nicket, man grüsst
Mit dem Taschentuch aus der Karosse.*

Kissé lemondó vers volt, meglehet, célzás nélkül adta, csak azért, mert ezt a verset szerette. Aztán jöttem én. Most már egy kupléyszerű, ugyancsak Makai költeménnyel.

*Valami láz, kimondhatatlan,
Valami édes sejtetem,
Alom, mely félig öntudatlan:
Te vagy az, szarnok szerelem.
Te vagy az, aki felcseréltél,
Hogy magamra se ismerék,
Nem dolgozom már lámpafénynél,
S nem bújok avult könyveket.*

Aztán megint ő. Immár biztatóbb Heine-strófákkal Byron Childe Haroldja fordításából.

(Folytatása vasárnap)

1.

— Ugyanezt mondták — volt az ellenvetésem — a Zohárra is. Mégis olvasom és élvezem. Nem lettem tőle sem jobb, sem rosszabb. Ilyen dolgok, azt hiszem, csak tökéletesíthetik az embert, mert nem a fantáziát foglalkoztatják, sem az érzelmeiket, hanem a gondolkodást.

Megállapításon nem győzte meg.

— Éppen azért várni kell, amíg az embernek benő a fejelgya — mondta kissé indulatosan Cohen úr.

A filozófus életviszonyairól azonban vitázó élénkséggel mondott valamit, ami egy életre való tanulsággal szolgált számomra.

— Elárulhatom — kezdte —, hogy Spinoza nem volt olyan östehetség, mint amilyenek általában feltűntetik. Az sem igaz, hogy abban a korban ő volt az egyetlen úgynevezett mártírja a spanyol zsidók szigorúságának. Sokat kutattam az amszterdami szefárdok irattárában és érdekes dolgokra bukkantam. Abban az esztendőben, a mi időszámításunk szerint 5416 nyarán, amikor Spinozát „chémrembe tették” és az átok szövege szerint „kizárták a zsidó nemzetből”, vele együtt kiátkoztak egy Daniel Prado nevű orvost és filozófust is, mert „hamis megállapításokkal elcsábított” néhány tanuló ifjút. Az ifjak között volt Baruch Spinoza, aki átvette Pradonak a természet törvények istenesítéséről szóló tételét. Kimélyítette és korszerűen reformulázta. Együtt vannak a jegyzeteim és mihelyt lélegzethez jutok, közzéteszem. Meglátja, milyen háborúság lesz ebből a tudományos világban.

Később, valahányszor emberek bálványozását tapasztaltam, mindig a Spinoza-Prado esete jutott eszembe. Nincsenek tehát őszienek, csak elmélyülő és aktív tanítványok vannak. Találó megjelölés nálunk erre a „talmid-cháchám” szó, ami pontosan bölcs tanítványt jelent.

Társalgásunk belenyúlt a mikve zárójába. Ekkor megjelent a medence fölött Herr Filippi, a „mikve-gó”, robusztus öreg, fehér gyér szakállal, akkor már nyolcvan esztendő. Nem szívesen zavart ki a vízből, nem is tette, széket vett és svábos kedéllyel adta elő régmúlt napok emlékeit.

Filippi bácsi ugyanis még a nagy Móse Szófér idején viselte gondját a mikvének. Félórával tovább maradhattunk a vízben, pontosan, amíg az öreg elmondotta mikve-életének a zsidó közügyekkel kapcsolatos mozzanatait.

Ugy került a hitközség szolgálatába, hogy egy zsidó gyermeket, akit vödritzi suhancok a Dunába kergettek és már majd, hogy elmerült, élete kockázatásával kimentett. Előbb egyszerű szolgai munkára alkalmazták, de amikor hűségnek és megbízhatónak bizonyult, rábízták a mikvét és abban az udvarban adtak lakást neki, ahol reb Note Wolf Lieber, a Németországból Pozsonyba származott híres ros bészdin lakott. Az évek során Filippi megismerte a tudós házában a zsidó szertartásokat, a péntek esti gyertyagyújtást, a kalácsfonást, az ünnepi sátor felállítását, a mácesz-sütést, a kovásztalan eltakarítását. Látta, hogy vizsgálja Lieber dájén úr a liba felfűjt nyeldeklojót, hogyan vakarja, nincse sebhely rajta, amíg kimondja, vajon a szárnyas ehető kóser, vagy elöbándó tréfi. Tanuja volt örömnapiokon a zsidók vidámságának és látta, hogyan siratták Jeruzsálem pusztulását a nyári gyászhetekben. Nem volt vallási ceremónia, amit ne ismert volna és erre nagyon büszke volt.

Az öreg közelebb húzta a széket és elmondotta élete legnagyobb esetét a neológ hitközséggel.

Ez úgy volt, hogy 1885-ben, hosszantartó surlódások után a haladó zsidó elemek különváltak a konzervatívoktól és neológ hitközséget alapítottak. Teljesen a régi kehilák módjára akartak berendezkedni, annyi változattal csupán, hogy a templomban orgonát akartak felszerelni. Papot is választottak, a dunaszerdahelyi dr. Dávid Gyulát, a szabadelvűségéről közismert férfiút, aki a beiktatás alkalmával tartott ünnepi beszédét azzal kezdte, hogy át van hatva nemcsak hívatása fontosságától, hanem attól is, hogy szent helyen áll, ahonnan Chászám Szófer hirdette Isten igéjét. Hitközsége rövidesen meg fog győződni róla, milyen méltó utódot választott.

Pozsonyban Filippi bácsi is mosolygott ezen a szent ígéreten.

— A nagy ígéret után — beszélte Filippi bácsi — elhatározták, hogy mikvét építenek s engem „mikve-gó” szerződtetnek. Könnyű dolog, gondolták. Pár forinttal többet ígérünk a góznak és kész. Fischer és Mandel előjáró urak eljöttek hozzám és megtették az ajánlatot. Türelemesen végighallgattam őket, majd rövid gondolkodás után megmondtam a véleményemet. Uraim, jelentettem ki, én őszinte ember vagyok és soha nem szoktam kertezni. Ha az urak meghívtak volna ros bészdinnek, még gondolkodtam volna az ajánlatuk fölött. De

mikve-góznak megmaradok ott, ahol eddig voltam. A neológ mikve sorsa ezzel el is dőlt. Az új hitközség azóta sem épített rituális fürdőt.

★

Chanuká szombatján nyílt meg a Charifesz-egylet. Ide csak haladottabb talmud-ifjak iratkozhattak be. Szombat délelőttönként, Muszáf-ima után, a „kis siur stübban” gyülekeztünk, közel százan, böcherek. Jött még vagy húsz polgár is, egykori jesiva-tanítvány, közöttük Goldberger úr, akinek a furcsa Neszter-házban konfekciós boltja volt, ő maga szakmájában a legjobb „chapper”. Köznapjai azzal teltek, hogy kiállott a boltja elé, vagy az utca közepére, kinézte áldozatát, karonfogta és betesskelte üzletébe. Itt két segéd és a csinos asszony addig szédítette, amíg az áldozat végül is csomaggal jött ki. Goldberger úr szombaton más ember lett. Feje fölé húzta imaköpenyét, önmaga körül forgott-hajlongott, mint egy dervis és ökölbe szorított kezekkel esedezett az égiek kegyeiért. A Muszáf-ímat be sem fejezte és ájtótt hallgatni a pilpult.

— No, látja — sügta felém Léb Grosz — micsoda ember ez a Goldberger! Köznapokon embereket sleppel a karjuknál, most meg Istent húzza lábánál fogva.

A kicsi bécsi Neufeld értekezett az egyleti szószékéről. Jó svádájú fiú volt, nem is közepes tehetség, de a cvikkeres orrát magasan hordta. Az ilyeneket nem szerettem. Hagytam, hogy a pilpulkodókat lerázza, aztán jöttem én és az embert tételestől, következtetéseiivel egyetemben az ujjaim köré csavartam. Nem volt nagy diadal, chanukai örömnapi jól esett.

Másnap megint szomorúságba estem. Megtudtam, hogy otthon bajok vannak, sietve beváltottam tehát és hazaküldtem Cohen úr forintjait. A küldemény és anyám írása keresztelte egymást. A drága lélek levelét most is őrzöm. Ime:

„Egyetlen lelkem, fiam, Jicchák! Illelék, hogy chanuká napjaira csomagot kapjál tőlünk, ahogy azt megszoktad más években is, amikor távol voltál a háztól, a jesivákon, ahol Isten dicsőségére és családunk büszkeségére tanultál. Reméljük, a magas pozsonyi jesiván is becsületet szerzel a Menyász-névnek, amelynek te egyik büszkesége vagy, bis hundred und zwanzig. Fiam, egyetlenem, szeretném, ha el tudnál képzelni, mennyire fáj egy anyának, amikor gyermekének megírja nagy szomorúságát. Amióta eltávoztál, minden olyan ferdén ment, mint azelőtt soha. Apád, százhuszig éljen, a búzán elvesztette kis pénzét és abból éltünk, amit a két gyermek, Rojze és Blüme hazahoztak a varromhelyéből. A partik, apád légvárai, leider Gottes, összemolttak, nem neki való mesterség. Azzal a Simen Jókáll csak hiábavaló bosszúságai voltak. Ahová elvitte, bajt csinált, pedig elég ügyes, szép fiú, nem iszik, nem kártyázik, megtudtuk, hogy a múlt évben két vagon dión kis vagyon keresett, de egy hónap alatt megette, úgy, ahogy halod. Olyan bendője van, Isten óvjon, mint egy tevének s a háztűznézőkön elfalta a család elől az egész vacsorát. Kinek van mersze, Iyen sakállal összeházasodni. Apád, szegény, nagyon szerette volna nyelbeütni a dolgot, mert Jókál, nem mondom, könnyűkezü és biztos, hogy száz korona a ő részéről is leesett volna. Apád, Isten tartsa meg, a múlt héten még egy utolsót próbált vele, elvitte egy közeli faluba, a gazdag Szimche Weiszhoz, de előbb a városban megette, nehogy vacsoránál megint kijöjjön a falánksága. Gondolod, használt? Az asztalnál annyira dicsérte a gulyást, hogy három adagot is tálatk nek. Boldogtalan apád a fülbe sügta, hogy itt is elrontja a dolgát, de Jókál visszasügta: „Hagyjon élvezni, a leány ügysem tetszik nekem...” Nem akartam panaszkodni, fiam, hiszen hál’ Istennek egészség van, bár annyi tüzelőfa lenne. Csak pénz nincs a háznál, nincs és nincs, oár legalább annyi volna, hogy neked egy chanukai csomagot küldhessünk. Keresem a bűnt, ami miatt ez a szomorúság ránk szakadt. Nem hajítottam talán a kenyérből elég „chálét” a tűzbe, kést adtam talán ajándékba, nem gyűjtöttem elég gyertyát péntek este, vagy nem olvastam a „tájcs chümet”. Elmentem Bethlenbe a rebbehez, elpanaszoltam neki az egészet, gondolkozott és azt mondta, hátha, ments Isten, apádnak, Isten éltesse, nem volt elég bizodalma a Legfelsőbbhöz. Mert, akiben megvan az igazi „bötochen”, annak nem kell loholni neki nem való üzletek után. A csirkék futnak utána, hogy vágja le őket. Láttad a szarvasagancsot szobám ajtaján? — kérdezte tőlem a rebbe. Nos, ez egy olyan szarvasé, ami apám, a nagy Rábénü Juda Lichtenstein után futott az erdőben. Hozzásimult, bement vele a községbe, nyilván, hogy vágja le, mert abban az időben a körömfájás elvitte a négy-lábú jószágot, más járvány pedig az aprót. Fiam, egyetlenem, majd csak jönnek jobb idők, a rebbe is ezt mondta és nem vett egyetlen fillért sem

a kvitliért. Segíts most magadon, ahogy tudsz, gyermekem, a chanukai gyertyák mellett gondoldj apádra és kérjél Istentől segítséget, ahogy megsegítette Matiszjohu főpapot és az ő sikerült gyermekeit és csodát művelt az olajkancsóval, amiből csak egy napra telt, de nyolc napig világított. Így világítson és magasan lobogjon a te életed mécsese, jó gyehmekem, hogy minél előbb jöjjön Mosiách ben Dovid, vezesse Izráel gyermekeit az ígért földjére és váltsa meg őket az ő szenvedéseiktől gyorsan, még a mi napjainkban, ámen. Csókolunk mindnyájan fájó szívvel és sok reménységgel.”

Nem múltak még el a chásmonaiták emléknapijai és aggódó levél jött apámtól. Honnan szereztem a pénzt? Holott tudja, hogy Mátyás révén csupán lakással és kosztnapokkal vagyok ellátva. De ha kölcsönvettem, azonnal visszaküldi, hogy rendezzem a dolgot. Sokat kell éheznie, amíg ilyen pénzt felhasznál. Akarja, hogy legyek én is ilyen és óvjam meg szabadságomat, mert az életben ez a legfontosabb.

Megírtam, hogy Cohen úrtól, tisztességes jövedelemből származik a pénz. Nyomban válaszolt és tamaskodott. Mindaddig, amíg végül Cohen úr saját kézírásával megerősítette állításaimat.

„No, akkor, fiam — válaszolt apám lapidárisan — a pénzt félretesszük arra az időre, amikor szükséged leszen rá.”

A pénzt tehát félretették. Nyugodt lehettem, ha valami baj ér, bármikor megkapom. De vajon ideadánk-e, ha közlöm velük, hogy vizsgadíjra kell, mert nem elégszem meg a négy, vagy hat osztállyal, amit az iskolatörvény a jesiva növendékeitől megkövetel. Érettségizni akarok és szeretném tanuláshoz eltöltött éveimet az egyetemen lezárni.

Ebben az esetben a pénzt bizonyára Palesztinába küldenék a „kojlel”-nek. Használják fel a szentéletű öregek és imádkozzanak elkárhozott lelkemért.

Mit fogok csinálni, ha Cohen úr, az ő nagy szorgalmával megteszi, hogy rövidesen rabbiképesítő vizsgára áll és átengedik? Elvégre Gróningen városa számára már eddig is a kellenél többet tud. Filler nélkül, a vizsgákra való kilitástalansággal, miért gyúrom hát a latint és a matézist?

Öreges aggodásomat azonban a fiatalság ösztönei elcsitították. Szerelmes lettem ugyanis egyik „napom” leányába, Kann Flóra kisasszonyba, vagy talán a másikba is, fräulein Rozalibe. A két leány akkor alig nőtt ki a bakfis-évekből, bécsiesen sikkes, vidám két hajadon volt, csupa báj és temperamentum. Nyugtalanul vártam a napot, amikor a Neszter-ház ódon lakásába mehettem hozzájuk, ovális rámaikkal letekintő kalapos ösök, régi szőnyegek és bársonyfüggönyök romantikus félhomályába.

IDILL A GETTÓBAN

Tökéletlen anyag a nő: götem. Csak azzal szeret frigyben lenni, aki hasznos edényt farag belőle.

(Színhedron 22)

Két irányból, néha perere érkezünk minden hétfőn délidőben a ház lépcsőjére. A kisasszonyok sétájukról jöttek haza, én a siur-előadásról. A negyedik héten annyira felbátorodtam, hogy a karcsú Flóra kezébe verset mertem lopni Mose Ibn Ezra egyik költeményének strófáját, Makai Emil fordításában.

*Mi nélküled a föld? az élet?
Szűk börtön az egész világ —
S mi vagyok én, ha nem szeretsz te?
Pusztább, mint ősszel a virág.
Az erdőből ki nem találók,
Sehol se lelem a nyomot,
Mióta érzem, óh, leányka,
Hogy neked közönyös vagyok.*

Flóra a következő hét keddjén Heine: Lebensgruss című költeményének vidáman évődő sorával reagált:

*Man fährt sich vorüber, man nicket, man grüsst
Mit dem Taschentuch aus der Karosse.*

Kissé lemondó vers volt, meglehet, célzás nélkül adta, csak azért, mert ezt a verset szerette. Aztán jöttem én. Most már egy kuplészerű, ugyancsak Makai költeménnyel.

*Valami láz, kimondhatatlan,
Valami édes sejtetem,
Alom, mely félig öntudatlan:
Te vagy az, zsarnok szerelem.
Te vagy az, aki felcseréltél,
Hogy magamra se ismerék,
Nem dolgozom már lámpafénynél,
S nem bújok avút könyveket.*

Aztán megint ő. Immár biztatóbb Heine-strófák-
kal Byron Childe Haroldja fordításából.

(Folytatása vasárnap)

BURMA UJ URAI - RÉGI BARÁTOK

U Nu, az elmozdított miniszterelnök fia tel-avivi otthonában értesült a forradalomról

A tel-avivi „Tnuva Export” munkalístáján vasárnap bejegyezték, hogy Aung Ye Myint hiányzik.

Aung Ye Myint nem ment munkába, hanem a Masaryk-téren lévő albérleti szobájában a rádió mellett ült és aggodalmas arccal hallgatta a híreket. Tudni akarta, hogy mi történik az apjával. Az apját U Nu-nak hívják és a múlt hét pen-tékéig Burma miniszterel-nöke volt. A fiu már majd egy éve tartózkodik Izrael-ben. A Tnuvánál tanul kooperatív értékesítést.

— Ilyesmi megtörténik a politikában — mondja nekünk szomorú mosollyal a 21 éves fiatalember, akinek a haja már őszül. — A ka-tonai puccsról a burmai kö-vetség értesített. Nem tu-dom most mi lesz velem? Ittmaradok-e, vagy hazamegyek? Beszélnem kell az izraeli külügyminiszterium-mal...

Nem tudta elhatározni magát, hogy másnap be-menjen munkába. Megnyug-tattuk, hogy a Tnuvánál nem volt katonai puccs. A burmaiak tipikus udvarias-ságával köszöntö meg a biztatást.

Megkérdeztük, hogy tud-ja-e, mi történt tulajdon-képpen Rangoonban?

— Csak annyit tudok, a-mit a rádió bementett — válaszolja — de nem hi-szem, hogy bántalmazni fog-ják az őregemet. Ő mindig dig jó volt mindenképp, Ne Win tábornokhoz is jó volt. Ne Win tábornok is mindig jó volt hozzá, ezért azt hi-szem, hogy nem lesz sem-mi baj.

Láttuk Ne Win táborno-kot, az új miniszterelnököt, három hónappal ezelőtt Ben Gurion burmai látogatása idején. Ne Win, aki akkor vezérkari főnök volt, az ud-varias és szerény burmaiak között is kitűnt azzal, hogy ő a legudvariasabb és a leg-szerényebb. Az ünnepi fo-gadásokon Ne Win mindig kicsit félszegen, visszavo-nultan, valami sarokban állt és onnan figyelte és hall-gatta az ünnepélyes tere-ferét.

Burma népe tiszteli Ne Wint. U Nuban a szellem képviselőjét latják, míg Ne Win a tettek embere.

Néhány héttel ezelőtt, a-mikor Golda Meir külügy-miniszter Burmában tett lá-

togatást, Ne Win tábornok volt a kísérője. Az is köz-tudomás, hogy Ne Win nagyrabecstüli és tiszteli Ben Guriont.

Semmi kétség afeől, hogy Ne Win és tisztjei, akik most átvették az ural-

NE WIN tábornok, az új miniszterelnök

mat, Izrael legjobb barátai Burmában. A tisztai csoport nagyobb része járt már Iz-ráelben, hogy a hadsereg szervezetét és módszereit tanulmányozza, izraeli tisz-tek pedig kiképzőként tar-tózkodtak Burmában. A Burmában működő izraeli szakértők és technikusok nagyrésze is olyan gazda-sági vállalatokban dolgozik, melyek a hadsereg felügye-lete alatt állnak. A leg-fontosabb izraeli kezdemé-nyezés Burmában — a nam-szangi település — ugyan-csak a burmai hadsereg égisze alatt kelt életre.

A katonai puccs egyik in-dító oka az volt, hogy San tartomány a burmai fede-rációból való kilépéssel fe-nyegéződött. A hadsereg ezt mindenképpen meg akarta akadályozni.

Amikor Ben Gurion mi-niszterelnök kíséretében lá-togatást tettünk a Nam-szangban izraeli mintára alapított mosávkokban, egy burmai tiszt megmagyaráz-ta nekünk, hogy ezek a települések tulajdonkép-pen határfalak. Ez meg-lepő volt, tekintettel arra, hogy a kínai határ három-száz kilométernyi távolság-ban fut. De a tiszt meg-magyarázta, hogy Nam-szangnál kezdődik a San-tartomány és ezek a fal-vak megerősítésül szolgál-nak arra az esetre, ha San megkísérelné a Burmától való elszakadást.

A San törzs, amely híres harcias természetéről, az évszázadok folyamán sem olvadt bele a burmai több-ségbe és szakadarsága min-

Irta: Lampel-Lapid Tamás

dig problémát képezett. A kínai határ közelsége kö-vetkezében Sanban kom-munista és antikommunista bandák garázdálkodnak és veszélyeztetik a közbizton-ságot. Ez a veszély olyany-nyira fennáll, hogy Nam-szangban Ben Guriont min-den lépésénél két szakasz állig felfegyverzett katona kísérté. Nyilvánvaló volt, hogy a kormány nem tar-tja teljesen kezében Burmá-nak ezt a vidékét. Ugy lát-szik, a hadsereg elhatároz-ta, hogy végetvet ennek a helyzetnek.

Ben Gurion burmai lát-o-gatása idején rangooni kö-vetésünk az izraeli újsá-gírók rendelkezésére állított egy autót, sofőrrel. A sofőr — jókedélyű fiatalember — néha olyan cikcakkban uta-zott Rangoon utcáin, mint-ha részeg volna. Ennek az volt az oka, hogy az ut-cákat valóságos ellepik a kőborkutyák, amelyek aka-dályozzák a közlekedést. — „Amikor a hadsereg volt uralmon — mondotta a so-főr — nyolcvanezer kutyát irtottak ki és lehetett ve-zetni. Most demokrácia van és a kutyák élnek világu-kat.”

Ez a kis epizód magya-rázatot ad a katonai puccs másik okára: a civil köz-szolgáltatások teljes csőd-je, az állami tisztviselők egébe kiáltó lustasága va-lósággal megbénítja az élet-et Burmában. Szembetűnő volt az, hogy csak azok a hivatalok és szervek, ame-lyek katonai vezetés alatt állnak, működnek celszerű-en és gyorsan.

U Nu kormánya nacio-nalizálta az összes nagyvállalatot, amelyek nagyrészt idegen kezekben voltak. Ki-dérelt azonban, hogy ugyan-azok a vállalatok, amelyek hasznát hozták magánkéz-be, az állami adminisztrá-ció alatt a csőd szélére jut-nak — és csődbe rántják Burma egész közgazdasá-gát. Ennek megakadályo-zására, a kormány a had-sereg nyomására a nagy-vállalatok élére tiszteket ál-lított. A politikusok azon-ban ezt nem nézték jó szemmel és már hónapok-al ezelőtt is érezhető volt a feszültség a hadsereg és a politikusok között. Ez volna tehát a puccs gaz-dasági háttere.

Amikor Ben Gurion Bur-mába érkezett, a kormány egyik tekintélyes tagja nem tartózkodott az országban. Takin Tin pénzügyminisz-ter egy gazdasági delegá-ció élén éppen a népi Kiná-ban járt.

Bennfentesek véleménye szerint nem volt véletlen az, hogy Takin Tin éppen Ben Gurion érkezése idején utazott Kinába. Nyilt ti-toknak számított, hogy Ta-kin Tin az egyetlen vezető burmai politikus, aki ellen-zi a szoros kapcsolatokat Izráellel. Amikor ebben a kérdésben a burmai kül-ügyminisztérium egyik tiszt-viselőjénél tapogatóztunk, azt a meglepő választ kap-tuk, hogy „Ne tartanak Takin Tintől. A hadsereg nem szereti őt és akit a hadsereg nem szeret, abból nem lesz miniszterelnök.”

Januárban az a hír érke-zett Rangoonból, hogy Ta-kint Tint választották meg U Nu pártjának elnökévé. Minthogy U Nu többször kijelentette, hogy két éven belül felhagy a politikával és kolostorba vonul, ismét felmerült a kérdés, hogy nem lesz-e Takin Tin az utóda és hogy ez nem fog-e ártani a burmai-izraeli barátságának.

A katonai puccs ezt problé-mát is megoldotta.

U NU volt miniszterelnök

Ulbricht, a vörös kancellár triumfál

Irta: Vágó Béla

Kevesen tudják, hogy az utóbbi négy hét folyamán a német-kérdés kulisszái mögött nem is annyira a német jövőről, mint inkább egy ember sorsáról folytak izgatott tárgyalások. Per-se, ez esetben is végső soron a német egység kér-déséről volt szó, hiszen Ulbricht neve másfél évti-zedes politikát jelképez. Egy merev, újra meg újra csődöt mondó, népszerűtlen politikát, amelyet a közel-múltban maga Chruscsev vett honokés alá legjelesebb külügyi szakértőinek asz-szisztálása mellett.

Menesszék-e Ulbrichtot, a pankowinak nevezett rend-szer megtestesítőjét, s ad-ják át a gyeploket Nyugat-Németország felé possibili-sabb személyeknek, vagy tartanak ki az eddigi idő-t? — ez volt a főkérdés, amelyről Moszkvában tanakodtak. Az a szük-szavú kommuniké pedig, amely a mai jelent meg a sajtóban Chruscsev és Ulbricht tanácskozásairól, nem hagy kétséget a vá-laszt illetően. A titkos megbeszélések Ulbricht ja-vára dőltek el. A szakálhas, hamiskásan mosolygó vörös kancellár szilárdabban tartja kezében ma a hatal-mat, mint valaha is a kommunista Németország megteremtése óta.

A „Német Demokratikus Köztársaság” megalakítása, vagyis 1949 óta, a kelet-német politikai vezetés mind a mai napig formailag széleskörű koalíció alapszik. Sztálin, Molotov és Chruscsev, mindhármán egyetértettek abban, hogy a többpártrendszer létsza-tát fenn kell tartani Kelet-Németországban az egyesíté-s érdekében.

A szabad világ sajtója azonban nem veszi komo-lyan a „koalíciósit”, s ez-ért nem tudja az átlag-olvasó, hogy Kelet-Német-ország ma az egyetlen több pártrendszerű kommunista ország! Azt is kevesen tud-ják, hogy a pankow kormá-ny tagjainak jó része nem a kommunista pártot (Szocialista Egységpárt) képviseli. Így például Lothar Bolz külügyminiszter a Nemzeti Demokrata Párt egyik vezére, a postaiügy tárca egy CDU (keresztény demokrata!) miniszter, a földművelésügyi miniszter pedig demokratikus paraszt párti.

Érdemes azt is megjé-gyezni, hogy Kelet-Német-ország egykamaras parla-mentjének elnöke, Johan-nes Dickmann, szintén nem tagja a kommunista párt-nak, hanem az úgynevezett Liberális Demokrata Pár-tot képviseli. Vagyis, an-

mögött fontos szerepet ját-szik: U Ba Szve.

U Ba Szve egykori mi-niszterelnök, a szocialista ellenzék vezére. Ő volt az első, aki tíz évvel ezelőtt küldöttséget indított útnak Izráelbe és az ő nevéhez fűződnék az első lépések a két ország közötti bará-tság kiépítésére. U Ba Szve nagy barátja Izráelnek és azon a véleményen van, hogy a burmai szocializ-must hisztadruti mintára kell felépíteni. Annak elle-nére, hogy U Ba Szve el-lenzékben van s Ben Gurion a burmai kormány hiva-talos vendége volt, az izrá-eli miniszterelnök mégis szükségesnek tartotta, hogy hosszasan megbeszélést fol-ytasson U Ba Szvevel.

Burmában többször is hal-lottuk azt, hogy U Ba Szve-nek nagy befolyása van Ne

Win generálisra, aki nem tartja magát ideologusnak, sem politikusnak és csak az érdekli, hogy csend és rend legyen Burmában.

Mindezeket összegezve, bármennyire is sajnáljuk Izráel jó barátjának, U Nu-nak erőszakkal történt el-távolítását a burmai kor-mány eléről, meg kell álla-pítanunk, hogy Ne Win és hívei, akik most uralomra jutottak, legalább olyan jó barátaink.

De nyilvánvaló az is, hogy Ne Win elsősorban Burma belső problémáival lesz el-foglalta és nem jut sok ideje külpolitikára. Emé-l-fogva nem várható burmai részről lényeges kezdemé-nyezés a két ország közötti jóviszony továbbfejlesztésé-re. Erre azonban a jelen-legi helyzetben nincs is szükség.

nak rendje és módja sze-reint többpártrendszer ural-kodik a kommunista Né-metországban, a kormány-ban pedig a legnagyobb egyetértésben igazgatják az országot kommunista és polgári politikusok. Nem kevesebb, mint négy pol-gári párt létezik ma Kelet-Németországban, s ezek között Adenauer CDU-já-nak keleti szakadár-pártja is!

Csakhogy... S ezzel a „csakhogyval” tisztában van mindenki, aki az euró-pai népi demokráciák elő-történetét ismeri. A felsza-badulás után mindentűt széleskörű koalíciók vették át a hatalmat. A polgári, vagy szociáldemokrata ko-laborások aztán nagyon rövid idő alatt rádőbentek, hogy ideiglenes társutasok, akik megtevesztésül szol-gálnak a politikailag isko-lázatlan tömegek felé. 1947 és 1948 folyamán minde-nütt leépítették őket, ki-vevén Lengyelországot, ahol Gomulka jóvoltából ma is létezik papíron egy paraszt párti szervezet.

Kelet-Németországban a kommunista dialektika nem ismert tréfát. A polgári pártoknak nem engedélye-zték az önfelosztást, az együttműködő „meggyőzöt-tek”-nek pedig valósággal megparancsolták, hogy régi színeiket viseljék... for-mailag. Ugyanis nem lehet többről szó, mint a színek formái viseléséről. A vá-lóságban Kelet-Németország éppúgy kommunista ország minő példának okáért Bul-gária, a gyakorlatban ki-zárólag a kommunista párté a hatalom. Lothar Bolz pártjának, vagy a kelet-német CDU-nak pedig nincs több hatalma, mint egy sportegyesületnek.

S ha mindez oly nyilván-való, érdemes-e működtetni ezt a bonyolult politikai gépezetet? Ez a kérdés foglalkoztatta különösképp-en az utóbbi időben a ke-leti politikai köröket. A taktikázásnak ez a formája képezte heves viták tár-gyát a közelmúltban Moszk-vában. Az „óvatosak” cso-portja, amelynek nagy sú-lya van a kelet-német párt-vezetésben, azt tanácsolja, hogy komoly engedménye-ket kell tenni a liberalizáló dás és a „szocialista de-mokratizmus” irányában, különben nincs kiút a szá-k utcából. Lazítani kell a gyeplokon, több szabadsá-got engedélyezni ideológiai

és kulturális téren, léleg-zetűhöz kell juttatni a pa-rasztságot és több szabadsá-got kell adni a polgári pártoknak. Ezzel a polit-ikával egyrészt csökkeneni lehetne a kivándorlási ára-datot, másrészt pedig ta-rtságosabbra lehetne han-golni a nyugat-német köz-veleményt. Ezt a vonalat követte annakidején Wil-helm Pieck, a háború utáni évek kelet-német vezére, s hajlik erre Otto Grotewohl, a szociáldemokratából kom-munistává lett miniszterel-nök is. De az ország leg-hatalmasabb embere, Wal-ter Ulbricht, másképp vé-lekedik. Márpedig csak az számít, amit ő akar.

Ulbricht 1945 után a szürke eminenciás szerepét töltötte be. Éveken át „clair obscure”-ben mo-zgott. De már az agg Wil-helm Pieck idején is tulaj-donképpen ő volt az állam első embere. A chruscsevi éra kezdetekor aztán nyíl-tan a porondra lépett, és mint a párt főtitkára az erősköz politikáját diktál-ta. Az ő nevéhez fűződik Kelet-Németország remil-tarizálása, ő hirdeti Né-metország „forradalmi” egységesítésének szükségé-ségét, az ő nevével viseli Ber-lin szívében a gyűlölt vá-laszfal, s ő szorgalmazza a szovjet különbeker aláírá-sát.

Ellenfelei a következő számokban bizonyítják po-litikájának csődjét: 1945 óta több mint négymillió kelet-német menekült át Nyugatra. Csak 1954 óta 16 ezer mérnök, majdnem ezer egyetemi dolgozó és közel 17 ezer tanító és ta-nár szökött át. Mindezek következtében a „Republik-flucht” olyan krónikus mun-kearóhiányt okoz, amely sorra buktatja meg a gaz-dasági terveket. A dolgo-zók passzív rezisztenciája és az indoktrinálásra era-bolt munkaidő sokszázmil-lió dollár kárt jelent éven-té a kelet-német gazdasá-gnak. Emellett nem váltak valóra Ulbrichtnak azok a jóslatai sem, amelyek sze-rint már ezekben a hóna-pokban az egy főre eső termelés elérte volna a nyugat-német színvonalat.

Ulbricht viszont azzal vág vissza, hogy a hirdett fal felépítése óta a „Grenz-gängerek” száma kisebb, mint valaha, a félmillió kelet-német hadsereg máris nagy aggodalommal tölti el a Nyugatot, a hideghá-borúba belefáradt nyugat-németek pedig, akiket kü-lömben is jobban érdek-el anyagi jólétük, mint a nemzeti politika, előbb- (Folytatás a 12-ik oldalon)

Szép és fiatal minden korban

KEDVES ASSZONYOM,

országunk éghajlatában is megőrizheti fiatal és szép megjelését, ha nem hanyagolja el archorét. Az új kozme-tológiai tudomány azt mondja, hogy bőre friss és sima marad, ha a szövetek állandóan új sejteket fejlesztenek. Ha az új sejtek fejlődésében zavar keletke-zik, a bőr ráncos és fonyadt lesz.

Nem elegendhet meg a bőrnék kizárólag zsír-al való táplálásával. Használnia kell az aktív sejtek (Frischzellen) módszerét, amely serkenti az új sejtek képződését.

Rendelkezésre áll Dr. A. Rubin biokoz-metikus forradalmi sze-re, az aktív sejteket tartalmazó

EMBRYONALE CELLS EXTRACT

Az „Embryonale” meg-őrzi a bőr frissességét és simaságát.

Az „Embryonale” el-tünteti a bőr petyhüdt-ségét, a ráncokat és a szem alatti zsákokat.

Az „Embryonale” kapható gyógy- és illatszertárakban használati utasítással és prospektussal együtt.

Ujfajta rakéta-üzemanyagot talált fel egy natanjai gimnazista

Szellem van jelen

kiáltak fel a natanjai Bijaoui család otthonában, holott, nagyon keveset értek meg a hosszú vegyi képletekből, amelyekkel Rafael Bijaoui, a natanjai Csernichovszky gimnázium 18 éves diákja, oly imponáló biztonsággal támasztja alá állításait.

— Találmányom a következő képleten alapszik — mondja Rafael és már diktálja is a komplikált kémiát.

Gépiessen jegyzem, de már az elején szédülök, az exakt tudományokhoz hozzá nem értők számára fog el.

Amikor a végére ér a hosszú számsornak, kis csend támad. A fiatal feltaláló nyugodt biztonságérzettel tekint rám, szülei pedig rajongó csodálattal reá.

— Most pedig kezdjük előlről — mondom.

Rövid az életrajz

Néhány sor csupán Rafael Bijaoui multja és fehér lap a jövője. Már javában verték Rommel hadait Északafrikában, amikor született és még nem hegedtek be a második világháború sebei, amikor a Tunisz mellett Szuszban iskolába kezd járni.

— Olyan furcsa fiú volt — mondja az apja — még mielőtt iskolába járt volna, bonyolult számtani példákat oldott meg, állandóan gépekkel dolgozott, szétszedte, összerakta, módosította. Valahogy erre állt a keze.

A család 1957-ben alijázott. „Izraelben lettem bármicvá” — mondja komolyan Rafael és látszik: fontosnak, mondhatnám jelképesnek tartja a véletlen játekát.

Az országban Afula-Itben telepednek le, onnan jöttek Natanjára, ahol a család a városnál kap hivatalnok állást.

Fizika, matematika, vegytan érdeklő leginkább a Csernichovszky gimnázium fiatal diákját. Regények helyett szaklapokat olvas és még 16 éves sincsen, amikor több ízben is helyettesíti a történetesen hiányzó szaktanárokat.

— Elsősorban az ürréplés és ennek előfeltétele, a rakétakészítés problémája érdekli, különös tekintettel országunk sajátos viszonyaira — határozza meg szabatosan érdeklődési körét, ami egyet jelent életcéljával is.

Tanulmányoztam a héberül, angolul és franciául kezembe kerülő szakirodalmat. Eddigi kísérleteim arra irányulnak, hogy a rakéta fűtőanyagát olcsóbbá és hathatósabbá tegyem.

— Kísérletei? — kérdelem.

Eddig a hosszas számítások és előzetes vegyi kísérleteken kívül három esetben tett tényleges kísérletet kisméretű, fejlett rakétát küldeni az űrbe. Kezdetleges eszközökkel és korlátozott anyagi lehetőségekkel. A három kísérlet közül kettő sikerült, a harmadik esetben a kísérlet esődtől ment.

Nincs oka szégyenkezni — vigasztalom — utóvégre az amerikaiaknak sem minden sikerül. Sőt még az oroszoknak sem. Legfeljebb ők nem vallják be.

A negyedik kísérlet volt a legjobb.

Ezüstösen csillog a rakéta teste, amelyet a fiatal feltaláló az ORT szakiskolában tanuló egyik barátja

készített el. A kezembe veszem a mintegy 60-70 centiméteres miniatűr rakétatestet, amely többé-kevésbé a már kikísérletezett rakéta típusok egyikét követi.

— Nem is a rakéta építési módján akarok változtatni, hanem elsősorban a rakétát útjára küldő üzemanyag összetételén — feleli.

Kísérleteit a natanjai tengerpart elhagyott, sáros-bokros homokbuckái között végzi. Az első kísérlet alkalmával, mintegy 600 méter magasságban levált a rakéta teste és visszazuhant a földre, a rakétafeje maga folytatja útját. A második kísérlet alkalmával sikerült ugyan eltalálnia az üzemanyag keveréket, ám még ki nem derített mechanikai hiba folytán a rakéta a földbe fűrődött. A harmadik kísérletnél a csökkenett üzemanyag-mennyiség folytán a rakéta két méterrel lezuhant.

A negyedik kísérlet alkalmával másfél méter hosszú két lépcsős rakétát lőtt ki. A kísérlet sikerrel járt. 30 m magasságban a rakéta első lépcsőfoka levált és visszazuhant a földre, a második lépcsőfok és a rakétafeje folytatta útját. A kilövés pillanatában a robbanás háromfelé törte a rakéta cementalapzatát.

Levelezés a Technionnal

A Technion is felfigyelt már Ráfáel Bijaoui-ra. Egy-ujfajta gázvegyületet kísérletezett ki a fiatal natanjai diák. Bejelentette felfedezését a Technion vezetőségének. B. Grünwald, a haifai Technion laboratórium-főnöke levelet intézett a fiatal feltalálóhoz: utazék Haifára és mutassa be az alumínium és a hidrogén-gáz keveredésének problémájával foglalkozó kísérleteit, hogy a Technion szakértői ellenőrizhessék és szaktanácsokkal láthassák el további útjára.

Most újabb rakétakísérletre készül. Legújabb rakétáját 19 kilométerre akarja felkúldeni a magasba és ugyanakkor ellenőrizni kívánja az általa kikísérletezett üzemanyag viselkedését ebben a légköri viszonylatban is. Ezzel kapcsolatban levelet kapott a Technion utolsó éves hallgatóitól. A jövőd mérnökök, akik tudományt szerettek a fiatal natanjai diák kísérleteiről, különös óvatosságot ajánlanak neki kísérletei véghezvitelében és ugyanakkor természetesen sikert kívánnak számára.

Laer József

Kémek, kommunisták és válogatott terrorlegények

A HIRHEDT ABEL EZEDEDES, az Egyesült Államokban dolgozó kommunista kém szervezet harminc évre ítélt vezetőjének

— Láng László utijegyzetei —

pontjait feltüntető térképek, amelyeket a gépben találtak? És végül, ha valaki a „szabadságot választja”, miért hoz magával különleges felvevőkészülékeket, amelyekkel nagy magasságból lehet lefényképezni a katonai célpontokat?

Kancsev ezredes, Bulgária római követségéről, nem hagyja válasz nélkül a vádakat: „Az önkéntes bűnszabadsága mellett, már régen nincs rá szükség, hogy felvételeket készítsünk a támaszpontokról. Elégendő megvásárolni a nyugati lapokat, hogy pontosan ismerjük a célpontok elhelyezését”.

Az olaszokat azonban nem győzte meg ez az érv. Hogy a dolgukban biztosak legyenek, nem érték be az egyébként eléggé meggyőző bizonyítékokkal, hanem elhatározták, hogy valamást is kicsikarnak a pilótából. A kitűnően idomított bolgárral nem lett volna könnyű dolguk, ha — annak szerezcséltensége — nem szenvedett volna a kényrszereszállásnál olyan sérüléseket, hogy műtéti beavatkozás vált szükségessé.

A többi már gyerekjáték volt: az orvosok olyan narcolikumot használtak, amelyek nem csupán a fájdalmakat küszöbölik ki, de a tudatos szellemi ellenállást is. Ez az, amit agymosásnak nevezünk, ha történetesen nem az olasz, hanem a koreai, vagy kínai rendőrségről lenne szó.

Az ilymódon preparált Szolakov azután készségesen beszámolt a két bolgár tudósról, akik az operációs asztalon kihallgatták. Szó sem volt már a politikai menedékgögről: az idomított kémpilóta részletesen elmondta, milyen instrukciókat kapott Szofiában az orosz kémfőnökötől.

KAPOTT-E EGYIPTOM ÖTVENMILLIÓ DOLLÁRT Enrico Matteitől? Ezen vitatkoznak ma az olajdíktátor hívei és ellenfelei.

Mattei a legérdekesebb egyénisége Olaszországnak. (Az Új Kelet hasábjain többször esett szó róla, utójára Diamant Elemér cikkében, az olaj körüli hi-

Ulbricht, a vörös kancellár...

(Folytatás a 11-ik oldalról)

nyóbb be fogják látni, hogy tárgyalászatához kell ülniök a pankovi vezérekkel. Addig is a keletnémet nehézipar tovább fejlődik, ma már a világ legnagyobb nehézipari tényezői közé tartozik, mindez pedig — a politikai terror, a katonai és anyagi erő — belátható időn belül csak megerősíti győzelmét.

A jelek szerint Ulbrichtnak sikerült meggyőznie Chruscsevet. Ezért írta alá a minap Mikoján az új szovjet-keletnémet gazdasági szerződést, amely Ulbricht nehéziparának további gyors fejlesztését irányozza elő, a különbéke szövegét pedig valószínűleg már meg is fogalmazták, hogy a megfelelő pillanatban ténnyesen aláírhasák. Addig is, Ulbricht magabiztosan új javaslatokkal lepte meg a világot: közvetlen tárgyalásokat sürget a két Németország között a jövő hétre, a genfi leszerelési tárgyalásokkal egyidejűleg.

Polgári szövetségeseit megtartva, de az erősköz politikáját követve, a vörös kancellár ma szilárdabban ül a nyeregben, mint a belső és „európai” ellenzékkel vívódó valódi kancellár — Bonnban.

degháborúról). Közismert dolog, hogy nagy barátja az arab államoknak és különösen Nasszernak. A nagyhatalmu Mattei általában nem veszi magának a fáradságot, hogy megcáfolja ellenségei vádjait. Ezúttal azonban a „Corriere della Sera”-val, Olaszország legtekintélyesebb lapjával találta magát szemben és nem hagyta szó nélkül annak súlyos állításait. Az újság nem csupán Matteit veszi célba, de Fanfani miniszterelnököt is, akit azzal vádol, hogy az olajkirálynak engedte át az olasz külpolitika irányítását.

„Fanfani filonaszerrizmusának” — írja a lap — „állítólag az a célja, hogy Nasszert visszavezesse a nyugati népek családjába, a földközi-tengeri béke érdekében. A következőket érte el eddig: elengedte az egyiptomi adósságokat Olaszországgal szemben és a kétszázmilliárd lírán felül, amivel Egyiptom már tartozik nekünk, Mattei újabb ötvenmillió dollárt kölcsönzött nagylelkűen a Nilus-parti diktátornak. Amikor ma azt kérdik Nasszertől, mi van ezzel a pénzzel, azt feleli, hogy azt Sziriaiban investálták be és Kairónak semmi köze hozzá. További eredmények: az olasz és keresztény iskolák bezárása, az olaszok, zsidók és keresztények életkörülményeinek súlyosbodása.”

Ezúttal telibe talált az újság, Mattei, aki nem hallgatható tovább, nyílt levelet intézett a Corriere della Serahoz és megcáfolta, hogy ötvenmillió dolláros állami kölcsönt adott volna barátjának. Az igazság az, — írja, — hogy Nasszer ezt a pénzt egy kölcsönös kereskedelmi egyezmény keretében kapta, amelyből mindkét országra nézve nagy előnyök származnak.

Hogy ez a magyarázat senkit sem elégít ki, azt nyilvánvalóan minden hájjal megkent Enrico Mattei is nagyon jól tudja.

„AZ EGESZ VILÁGON VER A RENDŐRSÉG”. — Ez a kijelentés nem egy megrögzött bünoztől ered, akinek szomorú tapasztalatai vannak a hatóságokkal, hanem Scelba olasz belügyminisztertől, a rendőrség legfőbb urától.

Hosszu ideje vádolják már az osztrák lapok az olasz rendőroket azzal, hogy a terrorcselekmények miatt őrizetbe vett déltiroi partizánokat embertelen kihallgatási módszereknek vetik alá. Az olaszok következetesen cáfolták ezen híreket.

Most Paul Struye, a belga szenátus elnöke és a strassburgi Európa-tanács megbízottja (Izrael közöspiaci csatlakozásának legfelkészítettebb szószólója), személyesen vette kezébe az ügyet és követelt vizsgálót. Ezért volt kénytelen az olasz belügyminiszter bizonyos beismerésekre.

A minden valószínűség szerint valóban súlyosan megkínzott ötven osztrák szabotör a legfontosabb erőműveket robbantotta fel Dél-tiroban és ugyiszólván teljesen megbénította az idegenforgalmat. Ami persze nem indokolja a kínzásokat.

Másfelől azonban, talán túlzásnak tűnik, amikor a jobboldali bécsi „Neues Österreich” azt írja, hogy „eddig azt hittük, hogy a huszadik században ilyen barbár metódusok nem létezhetnek”.

Eppen az osztrák terroristák előtt nem lehetnek teljesen ismeretlenek a barbár metódusok: szinte valamennyien tevékeny náciak voltak a hitleri uralom idején.

A hőselektü dr. Singer Leó rabbi emlékezetére

Néhány nappal ezelőtt dr. Horovic Tivadar írt ezeken a hasábjakon a Kicur Sulchán Áru ch most megjelent magyar fordításáról, megemlékezvén annak fordítójáról, dr. Singer Leó várpalotai rabbiról is.

Dr. Singer azonban nemcsak tudásával tünt ki, hanem azzal is, hogy ott állt a magyar cionizmus bölcsőjénél és részt vett azon férfiak munkájában, akik a rögös magyar földön hat évtizeddel ezelőtt a cionizmus útját egyengették.

Régi előkelő német-zsidó családból származott, amelynek első ismert tagja 1677-ben a Rajna vidékéről Samson Wertheimer udvari faktorrall együtt vándorolt be Bécsbe. Onnan a család Morvaországba, a magyar határon fekvő Ungarisch-Brodba szakadt. Itt született 1817-ben a család büszkesége, Péter Singer, aki jesivai tanulmányai elvégzésével Magyarországra került és Pápán telepedett le, mint az ottani zsidó iskola tanítója.

A magyar zsidóság akkor még nagyon szűkös körű volt, így igen szívesen fogadták a Tóra fiatal művelőjét. Később Várpalotán, majd pedig szepesváralján lett nagyreinként rabbi. Fia, Ábrahám töltötte be ezután a várpalotai rabbiállást és — nagy szó volt ez akkor magyar orthodox rabbik körében — a magyar zsidók történetével is foglalkozott. Ernek volt a fia dr. Singer Leó, akivel 1904-ben, Budapesten a Magyar Zsidók Egyesületében ismerkedtem meg. Akkor már kész latin-görög szakos középiskolai tanár volt, jobban mondva, meg volt a képesítése, de bizony az akkori viszonyok között állást kapni nem tudott. Hírből már ismertem, hiszen szegről-végre rokonok voltunk és tanárossan szoros barátságot kötöttünk.

Nem lépett be hivatalosan sem a Makka-beába, sem a cionista szervezetbe, aminek oka a hivatalos magyar orthodoxia mind-

Irta: Dr. Bató Jomtov

végig anticionista állásfoglalása volt, de tollával nagy szeretettel és odaadással szolgálta a zsidó újjászülés ügyét. A „Zsidó Néplap”-ba „Csiut” néven (csifut törökül zsidót jelent) írt számos értékes cikket és 1907-ben Bokor Arminnal — aki később sógora lett — együtt szerkesztette a „Zsidó Élet” című hetilapot, amelyben már nyíltan sikra kelt a cionista ideálért.

Később a városligeti farsóban Bokor Arminnal együtt internátust nyitott, amely azonban két év múltán megszűnt. Atyja halála után elhatározta — rabbi-képesítő oklevele megvált — hogy átveszi a várpalotai rabbiállást, amelyben megmaradt élete szomorú végéig. Előzőleg egy év-g mint hitszónok működött Balassagyarmaton.

Bizony Várpalota az ő idejében már vajmi kis község volt és mindig kisebb lett, úgyhogy a mi rabbink bizony nagyon szűkös életet folytattak. A huszas években egyszer odavetöleg megjegyezte, hogy a legközelebbi bármicva-ünnepély Várpalotán hat év múlva lesz. Így lát akarla — nem akarva tollát szorgalmasan forgatnia kellett, hogy a száraz kenyérre a vaját megkeresse. Írt egy „Asmodaj” című szindarabot és több kitűnő fordítással gyarapította a magyar-zsidó irodalmat. Lefordította a Schlesinger kiadócégnél képes pászáci Haggádáját, az eluli Szlichot-könyvet a Zsolotárokat, a Kicur Sulchán Áru chot és még sok egyébét.

Mondanom sem kell, hogy az orthodox országos irodában dr. Singer Leónak cionista hajlamai és egyetemi képzettsége miatt nem volt nagy tekintélye, pedig ő rendkívül szigorúan ortodox zsidó ember volt. A huszas években megpályázta a bécsi Lipótvárosban fekvő „Pazmaniten-Tempel”

rabbiállását. (Kuriózum-képpen megemlítem, hogy ugyanabban az utcában volt a Pázmány Péter hercegprímás alapította magyar papnövelde-intézet és erről nevezték el az utcát. A zsidók pedig, akiknek az utca név eredetéről halvány sejtelmük sem volt, a templomot az utca neve után hívták. Így került Pázmány biboros a zsidó templomba.)

A templom előjárósága meghívta dr. Singert próbaszónoklatra és ő felutazott Bécsbe. Elkészített beszéde amelyet nekem felolvastott, kitűnő volt, de amikor megjelent a templomban, melyben az almemór a közepén volt és látta, hogy a női karzat nincs elfüggönyözve, kijelentette, hogy nem tartja meg a prédikációt. Hiába igyekeztek az előjárók rábeszélni, hogy tartsa meg a beszédet és ha megválasztják, fel fogják aggatni a függőnyt — ő nem engedett. Lemondott az állásról, mely neki megváltást jelentett volna nagy szegénységében és visszavért reménytelen várpalotai pozíciójába.

Mikor azután a második világháború vége felé megkezdődtek Magyarországon a deportációk, Várpalotán felállították a gettót, ahová dr. Singer Leó is bekerült. Itt azután — egy csodás úton megmenekült zsidó tanúsága szerint — oly gyönyörű szívsszaggató beszédet tartott összeretelt zsidó hitsorsos testvéreire, hogy megváltást nyújtott nekik és a nyilas örök is sírva fakadtak a meghatódottságtól. Néhány nap múlva megérkezett Budapestre egy engedély, hogy a rabbi elhagyhatja a gettót. A hőselektü dr. Singer azonban kijelentette, hogy a gettóban marad, mert nem akarja közösségét — conkedosim — egyedül hagyni. És így velük pusztult el az auschwitzzi gázkamencében.

Megérdemelte, hogy megemlékezzünk róla és egy könnyet hullassunk szomorú sorsa felett. Kiveseték úgy sem helyezhetünk a sírjára.

Magyar írók a vészkorszakban

Képeslap

Az alábbi feljegyzések a perzekúció első éveiben íródtak egy szlovenszói kisvárosban, elzárva a világtól. Ez természetesen nem ölel fel mindent, csak részlet, mégis — gondolom — sok mindent megvilágít, mert ma már meg van hozzá a távlat. Az európai nagy-névű írók közül nem egy állt be a farkasok közé és együtt ivott velük, hogy csak Monterlant, Celine-t, Knut Hamsuut említsem, de a magyar írástudók árulása számunkra természetesen leg a legfájdalmasabb volt. Sok minden szörnyűség nem történhetett volna meg az ő árulásuk nélkül, ártó magatartásuk nagymértékben hozzájárult a magyarországi zsidóság tragédiájához. Ez volt az az eldöntő pillanat, melyről nem lehetett tudni, „hol áll meg”. Minden ellenünk irányított szó, gondolat, még az is, amely látszólag könnyű kavicsként indult „sebző, halálhozó parittyá lett, majd malomkő, mely őlt és őlt.

Keserűséggel gondolok egy most beiktatott magyar törvényre, amelyről Márai cikkeiből értesülök. Hogy félreértés ne essék, más körülmények között csak örülni tudtam volna neki (hogy az úröm erősebb az édességnél, az nem az én hibám). Igen, más körülmények között teljes szívvel mondtam volna Máraival: „Jólesik tudni, hogy éppen magyar nyelven fogalmazták meg ezt az

*„Ne higgy magyar a németnek,
Akár hogy is hitegetnek,
Mert ha ad is nagy levelet,
Mint a kerek köpenyeged,
S peccsétet is üt redője,
Nincsen abban semmi virtus,
Verje meg a Jézus Krisztus”.*

Móricz úgy tesz, mint aki kincseket őriz házában és nem veszi észre, hogy a ház ég.

Ezt csak én látom, én, a zsidó? Bennem csak azért van félelem, aggodalom, mert zsidó vagyok, s aki nem az, az bátran ivott-lehet az „új Európát”? És akár Móricz szabad és könnyed szellemiségről beszélhet ma?

Valaki Pestől keserűséggel írja nekem, hogy Móricz Zsigmond egy antológiából, melyben összegyűjtötte a magyar irodalom fennmaradásra érdemes kincseit, kihagyott minden zsidó szellemi embert, író, költőt, tudóst. Hiszen talán találhatott volna méltót, bizonytal. Az ilyesmi nem fáj nekem, nem is muszáj céltalosságnak tartanom. Szuverén joga egy írónak, szerkesztőnek úgy válogatni az irodalom kincsesházában, ahogyan kedve tartja, aminek a szíve leginkább húzza. Nem lehet abba beleszólni, mi álljon a szívéhez közel, közelebb. Van, akinek smaragd, vagy a rubin, vagy akár a topáz jobban vonz a szí-

igazságot” — s büszke lennék rá Máraival együtt, hogy a magyarok ilyen nagy példát adnak a világnak. Arról a rehabilitációs törvényről van szó, melyet Márai méltán az „irgalom törvényének” nevez. Azokat a bűnösöket, akik a földi igazságszolgáltatás által rájuk kirótt büntetést kitértelték, törlék a bűnösök listájáról s a „büntetett előéletű” megbélyegzés nem vehető árnyat többé életükre, szabadon, nyugodtan térhetnek vissza a társadalomba.

A gyilkosokra, latrokra, rablókra, tolvajokra van hát irgalom, csak miránk, zsidókra nincsen?! (A 3-ik zsidó-törvény kodifikálása előtt ez a kérdés nagyon is indokolt.)

Vissza-visszatérek gondolatban Móricz Zsigmond „könyved” megállapításaihoz. (Nagyon szeretem Móriczot, a legnagyobb magyar írókat tartom, mert a leggazdagabb, éppen azért fáj, amit mond, s nem hagy aludnom.) Új, szabaddal, könnyedén érintkező szellemségről beszél, „zárt, egységes Európáról”, amikor a néphagyományt akarja tárolni, megőrizni. Kincs ez méltán! A részleteket jól látja és az egészet jól szemléli? A hagyományra gondol, de az nem remegtet meg a szívét, hogy a nép milyen veszedelmes forog, milyen útra viszik, s hová vezet ez? Öböne nem dől a régi kuruc vers, nem zeng vissza, mint bennem, aki most gyakran mondom magam elé:

*„Ne higgy magyar a németnek,
Akár hogy is hitegetnek,
Mert ha ad is nagy levelet,
Mint a kerek köpenyeged,
S peccsétet is üt redője,
Nincsen abban semmi virtus,
Verje meg a Jézus Krisztus”.*

szolt gyémántnál, a hárfát előbbre helyezi a csellónál.

Az ember azt hitte volna, hogy Kuncz Aladár „Fekete Kolostor”-a, mint fekete márványból faragott mementó fog állni a szemük előtt, de mivé váltak a figyelmeztetések? A tapasztalat és az iszony, ami ebben a műben kifejeződött, egyáltalában nem fogta meg a lelkeket, anynyi nyomuk sem maradt, mint egy ekevonásnak a földben. Ujra a vesztükbe rohannak. Két-három nemezedék menetel a temető felé, Európa fia megássák önön sírjukat és sietnek belefeküdni. Hogyan jutottak ideig, ki tette ilyen kívánatosra számukra a halált?

Babitsra évek alatt nem egyszer haragudtak, hogy nem jött le az elefantsont toronyból; de milyen igaz volt! Milyen csip-csup dolgok voltak azok, amiért megidéztek! De mikor a vihar a torony fölé csapott, akkor mégis „Jónás Könyvé”-t adta nekünk, a szíve vérét, ahogy anyák adják véréket a testükben fogant

Írta: Szencs Erzsi

életnek, ahogy költők adják lelkükben fogant gondolatnak. Akinek csak egyszer is volt személyes találkozás Babits-csal az utolsó években s hallotta a megrepedt, hörgésszerű hangot, mely a beteg gégen át érkezett kintól, zörögve, nem tud megindulás nélkül gondolni ama másik hangra, a mennyire, mely a lélek legmélyéből származott fel. Az élő hang, az összetört, rekedt, amelyet az idő zúzott beteggé, mint egy vaskalapács, sok mindent megmagyaráz Babits gyengéiből, míg a mennyel, a költővel, amelynek nem árthat az idő, tisztán zeng időn és téren át, s elnyomja az élő hang zörejét és tévedéseit.

Babits lebecsüli irodalom történetében az Ó-Testamentumot, mégis, mikor mindarra, amit ma nem szabad kifejezni, amiről ma nem szabad nyíltan beszélni, szimbólumot keresett, Jónást (a zsidó prófétát) találta.

Sokszor szinte fáj, hogy nem tudom szeretni, egy ilyen nagy költőt! Annyi minden elidegenít tőle, a san-remoi díj isi. (Dante fordításáért kapta, fogadta el a fasisztáktól.) De mégis bátor és tisztességes, nemrégiben egy körkérdésre így válaszolt:

„Mércem mindig az volt, hogy ha teljes értékű szép-irodalmi művet alkot az író, akkor megilleti a magyar írói név. Ezt nem befolyásolhatja jeji származás, a tehetség a döntő tényező.”

Babits így felelt: míg „legjobbaink” a válaszadásnál meglapultak, hazudtak, a legjobb esetben köntörfalaztak.

Kortársaink csaknem kivétel nélkül eladtak bennünket. De legalább hallgatnának, legalább ne írnanak, de írnak...

Egymásután idézem fel a kortársak szellemi arcát; olyan tapogatózás ez, mint-ha valakire hirtelen vak-ság borul, kiszűrták szemét. Előbb hirtelen a szeméhez kap, vad fájdalmat érez, mintha magából a világból szakították volna ki. Folyton a kést, a tört látja, mellyel vakká tették, gyilkosának vad, dült arcát, a gonosz vigyort az ajkain, s hallja a bosszú rekedt hangját, a durva lábdobogást, amint gyilkosa távozik. Azután a kietlen csendben, lassan enyhülni kezd a fájdalom, mintha múlna is, már nem olyan éles, beljebb vonul a lélek mélyebb rétegébe. S akkor ismét emlékezni kezd a világra. Valahonnan gyenge fény szüremlik, mint a gyertya lángja, s e gyenge fényből melegszik, épül, mint ahogy a szomorúság melegszik a mosolytól, a búskomorság a zene hangjainál. Előttem ilyen vi-

gasztalón válik ki a sötét-ből egy nemes, tiszta homlok, egy szempár, mely undorodva és iszonyodva fordul el a brutalitástól, a világtól, melynek lelkiismeretét kibérelték. A bér fejében ez a világ hajlandó ingoványra helyezni azt az épületet, melynek köveit az emberi szellem századokon át hordta össze, és amelynek vakolatához öntvéret adta, az európai kultúra épületét. Benedek Marcellé az a finom arcél, e tiszta homlok, mely mögött könyvek százai sorakoznak fel egymásra rétegezve. Az iszap, a sötétség fölött úgy világít e tiszta homlok, mint egy fehér zászló...

Csak kétszer-háromszor találkoztam vele személyesen, akkor is futólag az utolsó, már vészes idő-kben. Láttam, éreztem, ő is milyen kifosztottnak érzi magát; hiába hozta a sok fényt Nyugatból, hiába rakott szót szó mellé egy életet át, hiába találta meg idegen szellem és nyelv tökéletes megfelelőjét magyarul; a fátylát az ő kezéből is kiűtötték.

Mit ír vajon most a szenvedélyes naplóíró Füst Milán naplójába? Hát Márai. Mit ír Fábry Zoltán (szlovákiai magyar író), s ha nem ír, mit gondol a számkivettségben, védő magányában, Isten háta megett Stószon? Fábry az egyetlen, aki tisztá és hű maradt. Mit gondol fegyvertársairól, akik szemérmetlenül és durván most a másik táborban verik a dobot? Az ember megteheti úfálattal, ha ezekre gondol. Le kéne gyűrni a fardatságot és levelet írni azoknak, akik még tiszták, küldeni a szót lélektől lélekig, mint Tóth Árpád küldte volt egykor verseit...

Milyen szükségünk lenne Karinty tervezett enciklopédiájára, milyen kár, hogy nem készült el! Végre tisztázni kéne a fogalmakat. Én megkötöm magam és azt mondom: asztal, az asztal, szék az szék és az igazság ne lenne igazság, a ha-

zugság ne lenne hazugság? Éppen ez a két fogalom „devalválódott”, éppen ezeket kell „átértékelni”? Valaki azzal érvel, hogy bizonyos fogalmak az idők folyamán más jelentést kaptak. Ez igaz. Egy fogalom jelentése erősen megváltozhat. Aranynál a sajog szó, egyhelyt még azt jelenti, fénylik, nyilván ez volt az eredeti jelentése. Később a fájdalmat jelölte meg, tehát valami nyomasztót, sötétet, az eredetivel ellentéteset. Némely szónak egészen különös útja van, kihuny, majd felragyog, mint egy csillag, amely emberi szemnek nem minden korban látható. De mégis kell valami állandónak lennie; ezek a fogalmak, igazság, hazugság, szeretet, haza, becsület, emberiség, valami vélegetesen, megváltozhatatlant jelölnek meg, az emberiséggel születtek, s csak azzal múlhatnak el. Nem lehet ebben tévedés, mint ahogyan abban sincs tévedés, ha azt mondom „anyám”. Ez valaki, valami egyetlen jelöl meg, egyetlen személyre vonatkozik. Igen, megkötöm magam, nem vagyok hajlandó semmiféle engedelmnyre, ellenállok a végsőkig, nem hagyom befolyásolhatni magam. Ellenállok!... De vannak órák, mikor már úgy rémlik, hogy eltévedtem egy útvesztőben. Az egész világ ellenem van, még azok is, akiket olyan sokra tartottam: az írástudók, írók, költők, valaha barátaim (ez a legfájdalmasabb). Mindenfelől ezt kiáltják felém: mindaz amit eddig hittem, írtam, láttam, tapasztaltam semmis, téves fogalmakat alkotott magadnak, főleg az igazságról!

Ök tisztán látnak, míg én vakassággal, süketséggel vagyok megverve. Az eszem — mondják — megzavarodott, s ferde, fejtetőre állított képeket mutat...!

És mondom az Ótestamentummal ellenük: — „Inkább a halált küldd reám Úram, csak az eszem világosságát ne vedd el, mert az a legtöbb, amit tőlem elvehetsz.”

Illusztráció: Schweitzer

Illusztráció: Schweitzer

Illusztráció: Schweitzer

Csoportos kirándulások MAGYARORSZÁGRA

Látogassa meg családjait MAGYARORSZÁGON.

Előjegyzések: „CITOUR” utazási-irodában, TEL-AVIV, Brenner-u. 2., tel. 67959 Minden egyéb utazási ügyével is forduljon bizalommal irodánkhoz. Magyarul beszélünk.

A MAGYAR JISUV KIEMELKEDŐ TARSADALMI ESEMÉNYE:

Jelmezes púrim-bál

a Sheraton nagytermében, 1962 márc. 21-én, Susan purim napján, szerdán este 9 órakor a ter-avivi HOH rendezésében.

SIGI GELLER TANCZENEKARA. Műsor és értékes tombola tarkítja az estet. A legötletesebb jelmez értékes díjban részesül. Beléptíj 5.— font, melyben az első fogyasztás is bennfoglaltatik. — Jelmez nem kötelező.

HOLNAP szombat, márc. 10.

Tel-Aviv „Ohel-Sém 6.45. 9.15

MA, péntek, márc. 9. KIRJÁT-MOTZKIN Orot, 8.30

Szerda, márc. 14. BÁT-JÁM Bát Jám, 8.30

LICA ABRAMOVICI-AVRON bemutatja a szezon nagysikerű SZUPER REVÜJÉT:

Lamir ále zingen!

Vasárnap, márc. 11. KFÁR WARBURG 8.30

Csütörtök, márc 15. RAMAT-GAN Rama, 8.30

Hétfő, márc. 12., TIVON Juvál-Or, 8.30

Péntek, márc. 16. CHOLON Armon, 8.30

Kedd, márc. 13. TEL-AVIV Ohel Sém, 8.30

Kérdés: Hogy lehet az, hogy a szovjet gazdaság még mindig nem tudta utól érni az amerikaiat?

Felelet: Részeg fiatal-ember ül be egy taxiba a Stefánia-úton.

— Kerüljük meg százszor a víztornyot, öregem — adja ki az utasítást és hanyagul hátradől a kocsiban. Amikor már hatvanötöd-ször köröznek, a részeg fiatal-ember türelmetlenül előre szól:

— Gyorsabban, apám, sietek! (Borsszem Jankó)

APRÓHIRDETÉSEK

ADÁS - VÉTEL

Ingyen EKSZER-beesítés VADNAI óras-ékszerész
vétel-adás
Külön K. O. L. O. S. O. N.-osztály
Tel-Aviv, ALLENBY-U. 72.

MODERN LUXUSBUTOR olcsóan eladó, Allenby-út 97, II. bejárati, III. em. ajtó 13. (12-4, 7-9-ig este).

ALKALMILAG ELADÓ: sarkdivány, fotelek, gumavészapó. Rendelést, javítást olcsón vállalok. Grün, Tel-Aviv, Pinsker 5.

RADIÓKESZÜLEKET, gramofont eszterlünk, részt újra. - "KIRUR AVIV", T. A., King George 25.

TERRYLENE szoknya, kosztüm, termelőd, jó olcsó. Weisz István Tel-Aviv, Bar-Kochba-u. 33.

VARRÓGÉP KÖZPONT, Forduljon bizalommal hozzánk. Eladás, vétel, eszere - kedvező feltételekkel. - (Magyarul beszélünk). - Tel-Aviv, Bét Lechem 8. (King George-nál). Telefon 65232.

ATADÓ TEHERAUTÓ, kitűnő állapotban, munkahelyre. Érdeklődni: Aljija könyvtár, Petach-Tikva.

FOGORVOSI RENDELŐ berendezése eladó, helyiség is kibérelhető. Inaditor, Bét-Brák, Merkáz Báálé Meláchá, Uziel-u. 12.

ELADÓ - vagy farsulási lehetőség - betegség, vagy családi okokból, különböző üzemek, kávéházak, mosodák és vendéglők. - Eladók úgyszintén örök-, kulcs- és havi bérlet lakások. - Érdeklődni: Tel-Aviv, Rási u. 37., III. em., III. ajtó.

Amerikai elegáns NŐI RUHAZAT - nagymértékben lezártított árcsökkentés! Gordon 9., Tel-Aviv.

Levelezés ♦ Házasság

"FORTUNA" házasságközvetítő iroda, Haifa, Pevzner 13. Telefon: 2495.

JÓ HÁZASSÁGOT, csak jó iroda útján kaphat. "FORTUNA", Tel-Aviv, Idelson 20. Magyarul beszélünk.

BOLDOGSÁGAT elérheti az az "EXCLUSIVE" házasságközvetítő irodához fordul. Nagy klientúra minden kategóriában. Vallások részére külön fogadóóra. Tel-Aviv, Ben Jehuda 11.

Sadchent
vallások körében bevezetve,
keresnek
"No 8990",
Gershon Ben hirtetőiroda,
Tel-Aviv, Allenby-út 51. sz.

AGGLEGENY, 52 éves, 161 magas, intellektuál, jelenleg fizikai dolgozó, megismerkedne házasság céljából hozzáillő hölggyel. Fényképes választ kér az Új Kelet haifai fiókadójába. "Smiliss simle gaudet" jellegre.

Turista
európai, jömegelemesű, vagyonos, vallásos, keresi vallásos, 23-26 éves lány ismeretséget házasság céljából.
"No 5178", Gershon Ben hirtetőiroda, T. A., Allenby 51.

MIRJAM! Nada alkalmatlan! Kérje telefonon 22356 Jeruzsálemet. "Favasz".

ÖNHIBÁJÁN KIVÜL elvált 38 éves, jömegelemesű férfi keres házasság céljából jöttelt, csinos nőt, 34-ig. "Házias" jellegre a kiadóba.

45 ÉVES CSINOS, komoly üzvegyszerűn rokonomat férjhez adnám lakással bíró férfire 50-60-ig. "Gyermek nem akadály" jellegre a kiadóba.

DOLGOZÓ NŐ (állami állásban) megismerkedne csakis intelligens úriemberrel, 50-60 éves korig. - Válaszokat: házasság céljából. - Válaszokat: "Dachap", Tel-Aviv, Ben Jehuda 7. "Ketten könnyebb 3035" jellegre.

AMERIKAI HÁZASSÁGKÖZVETÍTŐ IRODA. Fizikai és idősebb férfiak, gazdag üzleteladók, gépészek, gazdag akadémikus nők. Megtehető pártik minden körben. Oradja Miller, Tel-Aviv, Jehuda Báálé 139.

BESZERZÉS

PESZACHRA elegáns öltönyt (szalonmunka) készít olcsón és jól INDIG A. Jaffa, Báál Sém Tov 29. Autóbusz: 43. 7.

TARS

SZODAGYARHOZ harmadik írt keresünk. Legman, Natanja, Aha Hilt-u. 15.

Könyvek - Könyvtárak

JÓ ÉS ÚJ KÖNYVEKET olvashat Hartstein (ezelőtt Jámor) köleskönyvtárától, T. A., Allenby 84. sz. udvarban. - Könyveket a legmagasabb áron veszek.

14 Új Kelet 1962 III 9

Gyors szakmai kiképzés:

hölgyfodrászat, pedikűr - manikűr a közismert E. V. A. fodrásznő vezetése alatt.
"DIANA" szalon, Tel-Aviv, Reines-u. 1. (Kikár Dizengoff-sarok). - Telefon: 26066. •

ÁLLÁS JOGLALKOZÁS

HIMZŐNÖKET keresünk azonnala, Singer és Adler géphez. Tel-Aviv, Csernichovszki-u. 20.

Gyakorlott kézi lombfűrészes munkást keresnek állandó munkára Tel-Avivban, POB 60. címen.

Keresek női blúz-konfekcióhoz elsődrendű varrónőt és kézilányt. Malmel, Tel-Aviv, Achad Háam 35. sz.

Házaspárt

keres vallásos moszad, kert és lépcsőházak rendben-tartásához.

Írásbeli ajánlkozás, kor megjelölésével: T. A., POB. 11282, "Moszad" jellegre.

ASZTALOST KERESÉK állandó munkára. Gross, Rámát-Gán, HERZL-u. 66.

KERESÜNK megbízható nőt félnapra dolgozó házaspár háztartásába. Jelentkezni: General Rádío, Tel-Aviv, Allenby 66.

CORCHANIA-VEZETŐT keres Mosáv Jád Nátán. Írvt és magyar nyelvtudás szükséges. Jelentkezni a mosáv titkárságánál a délutáni órákban. (Utazás Migdál Askelonon keresztül).

Ozeretet KERESÉK

azonnalra, havi fizetéssel. - Felvétel bizonyítványokkal. - Jelentkezés u. e. 10-12-ig. Dr. BEN AMAR, Tel-Aviv, Kikár Málché Jiszráél 8.

RENDES FIUT felveszek arany műves tanulóknak. Berger, Tel-Aviv, King George 45.

SZALMAKALAP VARRÓNQI felveszek azonnala. Singer, Tel-Aviv, Kalischer-u. 46.

VARRÓNQ, modeltekben és szabásban nagy tudással, keres elhelyezkedést női ruhaszalonban, vagy konfekcióban. Cim: "Dachap", Tel-Aviv, Ben Jehuda 7. "No. 3017".

Vasztergályost

elsődrendű szakembert **keresünk** állandó munkára. **STEPHAN Ltd.** T. A., rech. Soncino 1. (Hágeser-utca 19. sarok.)

FODRASZNQI, aki manikűrözni is tud, keresek Rámát-Gánba. "Jó feltételek" jellegre a kiadó-hivatalsba.

KERESÜNK HAZVEZETQNT bentlakási lehetőséggel. Barzilai, Jeruzsálem, Bét Hákerem, Hechátuc-u. 5.

Házvezetőnő

KERESÜNK, aki perfekt szakácsnő is. BIDERMAN, T. A., Sapira-u. 6., tel. 224910.

TISZTVEISELQNT KERESÉK héber, magyar nyelvtudással, érdekes munkakörbe, egész-, vagy félnapra. Gyorsnari tudó előnyben. Részletes ajánlkozást kér és irodai gyakorlat megjelölésével, Jeruzsálem, POB 1225 címre kérek.

STANCNIKESZITQNT KERESÉK. Tel-Aviv, Résit Hochmá 8. - Solomon.

VARRÓNQKET és kettlízönöket keresünk, kedvező feltételek mellett, női ruha konfekcióhoz. - Rchov Náchál Jicchá 68., Máavár Jábok átjáróban.

Elsőrangú fodrásznő keresünk azonnala. Ajánlkozás: Haifa, POB. 4094. "Manikűrözni is tudó előnyben" jellegre.

Kizárólag prima GEEPELQNT és kézilányt, női konfekcióhoz, azonnala felvesz: Weisz, Tel Aviv, Bar Kochba 33.

"DUKERT" GYAR, Tel-Aviv, De-rech Szálame 44., keres kötöket (nőket) 8-as gépen, otthoni munkára. Jelentkezni mielőbb.

ELSQSQSZTALYU munkásnőket keres női ruhavarrónó. - Telefon: 57886, Tel-Aviv.

Keresünk GAVIS ÜVEGGYAR RISON-LECION, részére üvegfestőt ALLANDÓ MUNKARA.
Jelentkezni: Tel-Aviv, Zevulun-u. 25., Melamed (Gavis)

KERESÉS

POLLAK SZLAVKQNT keresi "Eternit" kolléganője, igazolás céljából. "B.E." részére, Jeruzsálem, Javec-u. 7.

Fülöp Bizi
(Hajduudorog)
Ausztráliából, látogatóban.
Erdeklődés: Jeruzsálem, King George 30. 5. emelet, Mayor.
Pirsum Or

LAGERTARSNÖKET keresek, akiket 1944 október 23-án Budapestről Gádálóra, onnan Ravensbrückbe vittek. Goldfinger Malká, Mosáv Merchavía.

105/11. esetleg más muszos szadából, 1942 szeptember-december Hlínkán és Ostrogok környékén szolgált muszos tanúkat keresek külföldre igazolásra. Kétséget terítik. Pollák Béla, Mosáv Kidron.

LAKAS-BERLET

LAKAS, ÜZLETHELYISÉG a közismert "EXPRESS" iroda útján. Tel-Aviv, Merkáz Báálé Meláchá 8. sz. Telefon 65378 (10-1. 4-6)

LAKASOK: vétel, eladás, kölcsönzés. Üzlethehelyiségek. Eladó: Weinberger közvetítő iroda. Tel-Aviv, Merkáz Báálé Meláchá 12 sz. Tel. 64923.

LAKASAT bérebe adja, eladja gyorsan és kedvezően Músz Ellenberg és Tsa útián. Tel-Aviv, Javne 34. Tel. 62514. "Maldan".

BUTOLOZOTT SZOBA KIADQ két személynek, esetleg konyhaszabóval. Tel-Aviv, Merkáz Mischári 75., 21-es lakás (d. u. 4-7-ig).

KIADQ EGY SZOBA - összkomfortos lakás Petach-Tikva központjában. Schwarz, Wolfson 29. Megtekinthető hétköznap 8-2-ig, szombaton egész nap.

KÜLONFELE

HIRDETQSIK az Új Kelet és az összes izraeli és külföldi újságok részére eredeti árcsökkentések: Gershon Ben, Tel-Aviv, Allenby-út 51. Telefon 62810.

JOLSZABOTT QLTQNY, elegáns kosztüm készíti INDIG D. szabóságánál. Tel-Aviv, Allenby 21. 1. (Mugrábínál).

MFOGQSORT javítok legelősbán, 30 perc alatt, garantálva, a legújabb módszerrel. Tel-Aviv, Keren Kájemet huszonkilenc. Ben Jehuda sarok.

A. ZUCKERMANN FOGASZATI LABORATORIUM, expressz javítások fél óra alatt. T. A., King George 5. telefon 62429.

VILLANYBOILEREK, vízvezetékcsatlakozások, garanciával. Gyenes, Tel-Aviv, Sheinkin 81. Tel. 67900.

MFOGQSORT javítok legelősbán, 30 perc alatt, garantálva, a legújabb módszerrel. Fogadok bármely órában. - Tel-Aviv, Keren Kájemet harminckettő, Emil Zola utca sarok. Telefon 222850.

VILLANYBOROTVAGEPEK szakszerei javítás, teleresés, csakis szakembertől. Rubin, Tel-Aviv, Jeszod Háamálá 6 (Tácháná Merkázitánál). Telefon 32161. - Magyarul beszélünk.

A KARCSUSAG TIKKA: Ehrenthal fűszalonja, Rámát-Gán, Arlozoráv 18.

PURIMRA KOSZTUM, frakk, smoking, cilindr kölcsönzése: - Tel-Aviv, Cvi Bruck 5. ajtó: 3.

SZOBAFESTEST és MAZOLAST a legjobb kivitelben vállal: Glanz és Spillman, Tel-Aviv, Mapu-u. 19.

"ZENITH" legmodernebb hallókészülék, Haifa, Hancuim-u. 20/1. F. Rosen betegszabóságától hét-főn márc. 12-ikén visszatérve ismét fogad reggel 9-1-ig. Telefon 65068.

SZQNYVEGEK - perzsa és belföldi készítmények még régi árcsökkentés. - Jákov Ezra, Haifa, Khayat-u. 6., telefon 3338.

Sürgösen eladó családi okok miatt **kávéház, étterem, eszpresszó** nagy kerttel. Két családnak megélhetés. HAIFA, tel. 66308.

JELMEZEKET pártimra kölcsön át: Gál, Haifa, Bialk 7.

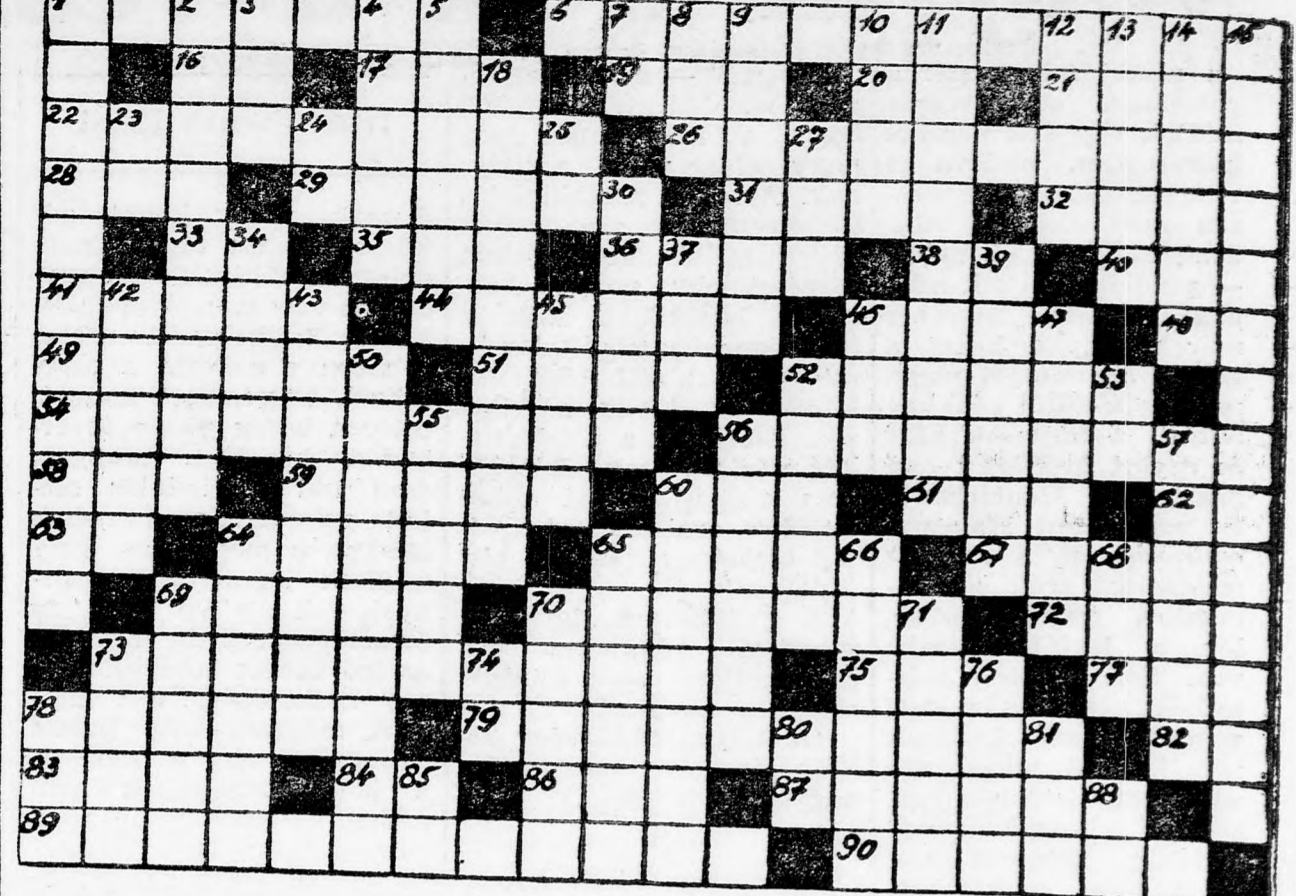
PURIM-JELMEZEK, a legújabbak és szébbnél-szebbek érkeztek. - Wizo, Haifa, Jozéf-utca 25. és Hágefén-u. 19.

NEVE SAANANBAN (Haifa) eladó kétszobás lakás, világos hall, beépített szekrények. Fuchs, Eilat-u. 20.

"ZENITH" legmodernebb hallókészülék, Haifa, Hancuim-u. 20/1. F. Rosen betegszabóságától hét-főn márc. 12-ikén visszatérve ismét fogad reggel 9-1-ig. Telefon 65068.

SZQNYVEGEK - perzsa és belföldi készítmények még régi árcsökkentés. - Jákov Ezra, Haifa, Khayat-u. 6., telefon 3338.

KERESZTREJTVENY 955

Vízszintes: - 1. Európai uralkodónó (kettözés hiány) 6. Amerikai zsidó drámairó. 16. Erélyes első betűi. 17. Ismeretlen fele. 19. Szerb kisebbség. 20. Azonos betűk. - 21. Bizonyos árucikknek nél bekövetkező természetes súlyvesztés. 22. Almessias. 26. Az „Alomlító” című izraeli bábfilm nagy sikerű rendezője, teljes név. 28. A berlini állattér. 29. Korunk legnagyobb csellóművésze. - 31. Idegen szerelem 32. Vissza: cselekszik. 33. U. Á. 35. Makacság. 36. ...ia, rövidlátás. 38. Skálahang. - 40. Lárma szinonimája, keverve

41. Középkori tréfás szinpadai játék, bohózat, eredeti francia fonetikával. - 44. Molnár Ferenc híres szinműve. 46. A dzsü-dzsüku egyik formája. 48. Kiejtett betű. 49. Parkettáncos, francia fonetikával. 51. O. E. E. N. 52. Hadsiai uralkodó címe. 54. Két szó: 1. énekes szinjáték; 2. jelzőkészülék. 56. Eszköz, gáz, -agy gőz zárt térben kifejtett nyomásának mérésére. 58. Bibliái alak (u=ó). 59. Elkezettel Chérut párti Kneszet-tag. 60. Jókai keresztneve. 61. Szenvedés. 62. Skálahang. 63. Cipész-szám. 64. Mozgási erőt szolgáltató gép. 65. Francia filmgyáros, az első életképes filmgyár alapítója. - 67. A varjufélék egyik faja. - 69. Egési termék. - 70. Olasz filmszínész. 72. Például a vár. 73. Két szó: 1. a kabbalisták szent könyve; 2. ókori székváros Felső-Egyiptomban. 75. Francia életjáradék mássalhangzó. - 77. Arab fiúnév. 78. Észak-afrikai félsziget, első kockában duplahangzó. 79. Izrael új moszkvái nagykövete, teljes név, harmadik kockában duplahangzó. 82. Lop mássalhangzó. 83. Betűvel „2” elején, rabruha. 84. U. S. 86. Latin ügy, dolog. 87. Állapot, idegen szóval. 89. Két szó: 1. elektromos távirati rendszer; 2. khalt indián törzs. - 90. Nagy-Britannia északi része.

KÖZMETIKA

VEGLEGES SZQRELTAVOLITÁS, teljes garanciával arórl, karórl, ábról a legújabb villanygépeket. "Oradun", T. A., Ben Jehuda 233. Telefon: 41883.

HAIFAI APRÓHIRDETÉSEK

ESKUVQRE, BAR-MICVARA, összejövetelekre szép 120 tásopó kölcsönöz Singer, Haifa, Geula 30.

TYUKSZEM, bőrkeményedés elleni Somodi paszta újból kapható, postán, 1.- fontért. Kirját-Bialk Hermon 10.

GYERMEKÁPOLAST franciánémet nyelvoktatást, magánorvosnól állást, vagy bármilyen házmunkát vállal képzett ápolónővér Haifán és környékén. Magyar Edith, Kirját-Chajim, rech. Hé 43/a., crif Azbesztónim.

GYAKORLOTT KEMENCEMUNKASZT felveszek állandó munkára, esetleg lakással. Davidovits pék-ség, Ir-Gánim (Haifa).

Sürgösen eladó családi okok miatt **kávéház, étterem, eszpresszó** nagy kerttel. Két családnak megélhetés. HAIFA, tel. 66308.

JELMEZEKET pártimra kölcsön át: Gál, Haifa, Bialk 7.

PURIM-JELMEZEK, a legújabbak és szébbnél-szebbek érkeztek. - Wizo, Haifa, Jozéf-utca 25. és Hágefén-u. 19.

NEVE SAANANBAN (Haifa) eladó kétszobás lakás, világos hall, beépített szekrények. Fuchs, Eilat-u. 20.

"ZENITH" legmodernebb hallókészülék, Haifa, Hancuim-u. 20/1. F. Rosen betegszabóságától hét-főn márc. 12-ikén visszatérve ismét fogad reggel 9-1-ig. Telefon 65068.

SZQNYVEGEK - perzsa és belföldi készítmények még régi árcsökkentés. - Jákov Ezra, Haifa, Khayat-u. 6., telefon 3338.

Sürgösen eladó családi okok miatt **kávéház, étterem, eszpresszó** nagy kerttel. Két családnak megélhetés. HAIFA, tel. 66308.

JELMEZEKET pártimra kölcsön át: Gál, Haifa, Bialk 7.

PURIM-JELMEZEK, a legújabbak és szébbnél-szebbek érkeztek. - Wizo, Haifa, Jozéf-utca 25. és Hágefén-u. 19.

NEVE SAANANBAN (Haifa) eladó kétszobás lakás, világos hall, beépített szekrények. Fuchs, Eilat-u. 20.

"ZENITH" legmodernebb hallókészülék, Haifa, Hancuim-u. 20/1. F. Rosen betegszabóságától hét-főn márc. 12-ikén visszatérve ismét fogad reggel 9-1-ig. Telefon 65068.

SZQNYVEGEK - perzsa és belföldi készítmények még régi árcsökkentés. - Jákov Ezra, Haifa, Khayat-u. 6., telefon 3338.

Sürgösen eladó családi okok miatt **kávéház, étterem, eszpresszó** nagy kerttel. Két családnak megélhetés. HAIFA, tel. 66308.

JELMEZEKET pártimra kölcsön át: Gál, Haifa, Bialk 7.

PURIM-JELMEZEK, a legújabbak és szébbnél-szebbek érkeztek. - Wizo, Haifa, Jozéf-utca 25. és Hágefén-u. 19.

NEVE SAANANBAN (Haifa) eladó kétszobás lakás, világos hall, beépített szekrények. Fuchs, Eilat-u. 20.

nos
kec
fiu
gec
tak
hog
vis
isz
szé
fia
és
Din
lón
ber
A
áll
az
hír
keg
évt
jav
kec
rád
szé
els
is,
gá
vo
el
nr
vit
tal
pit
va
rés
tat
tör
ba
kö
AV
Iz
jai
ba
tal
ze
to
Ki
ág
szé
iz
má
ág
vo
sé
Ba
po
ho
a.
A
tu
a
tö
re
C
D
el
el
EY
ny
ty
dr
ku
na
a.
be
ny
ly
na
de
ré
fo
66

Szú rájja bútorát? Poloska zavarja álmát?
Haskó mérnök cíanoz!
Lakások, helyiségek és egyes bútorok férgtelenítésére **CIANKAMRABAN** is, garanciával és olcsón.
Tel-Aviv, Jermijáhu-u. 41., telefon: 44893.

Bűnösnek mondták ki kémkedésért a Tel Avivban elfogott két arab fiatalembert

A védőügyvéd a hatóságokat és a katonai kormányzatot tette felelőssé azért, hogy az arab fiatalok átszöknek a gázai sávba, ahol kémkedésre használják fel őket

A törvényszék tegnap bűnösnek mondta ki a kémkedésért vádolott két arab fiút, akiket a múlt év végén Tel Avivban tartóztattak le közvetlenül azután, hogy egy egyptomi bárkán visszacsempeszték őket az izraeli partokra. A törvényszék Machmut Abudarisz fiatalembert Kfár Alimból és Sauki Katabot, a gáizi Dir Chana falu lakóját különböző bűncselekményekben mondta ki bűnösnek. A második vádlottól megállapította a bíróság, hogy az állam biztonságát érintő híreket adott át az egyptomiaknak és mindkettőjüket elmarasztalta a gázai övezetbe való átszivárgásért, valamint az ellenség javára végzett adatgyűjtésért. Ezzel szemben mindkettőt felmentették az Izraelbe való fegyveres beszivárgás vádjai alól és az elsőszámu vádlottat az alól is, hogy az állam biztonságának ártó híreket adott volna át az ellenségnek.

A törvényszék, amelynek elnöke M. Kennet volt, tanácsbírói pedig J. Zunderevits és A. Mane bírák voltak, indoklásában megállapította, hogy a bűncselekményre való bizonyítékokat nagyrészt a vádlottak szolgáltatták vallomásaikkal.

A büntetés kirovását a törvényszék április elsőjére halasztotta és addig a vád-

lottákat jóléti listát felügyelete alá helyezte.

A törvényszék megdicsérette Jicchák Arzi kereskedőt, akinél az egyik vádlott at-laszit és izraeli földrajz-könyvet vásárolt, míg bűntársa kint várta rá, Arzinak feltűnt a két arab és feljelentette őket a rendőrségen, amely így tudta őket elfogni. A bíróság megállapította, hogy a vádlottak birtokában nem voltak olyan információk, amelyek komolyan árthatnak volna az állam biztonságának, mindamellett figyelembe kell venni azonban azt, hogy bűncselekményüket az államérdekek megsértésének szándékával hajtották végre és ezért kell őket elítélni.

Az ítélet felolvasása után az ügyész elriasztó és súlyos ítéletet követelt. A maximális büntetés az első vádlott esetében 10 év, a második vádlottnál pedig — az ellenségnek való hírek átadásáért — életfogytiglani fegyház.

Ch. Nakara arab védőügyvéd enyhe büntetést kért és arra hivatkozott, hogy a vádlottak gyerekes csínyt követtek el, hiszen amikor elfogták őket csak 19 évesek voltak. A továbbiakban az ügyvéd az izraeli hatóságokat bírálta, amelyek bűnösnek a fiatalemberek tettéért. A hatóságoknak vigyázni kellene

az ilyen fiatalokra, de ehelyett katonai közigazgatással sujtják az arab lakosságot és ennek következtében az éretlen ifjúság állandó izgató propaganda célpontját képezi. Az ügyvéd azt is állította, hogy az izraeli sajtó olcsó propagandát folytat az arab kisebbség ellen.

Benyújtották a vádlottak előző bűncselekményeiről szóló aktákat, amelyek bizonyítják, hogy az egyiket betörésért és zárt terület elhagyásáért, a másikat pedig zárt terület elhagyásáért már elítélték.

A „Perikles” hajó visszavitte a Libanonnak szóló amerikai búzát

Görög kikötőben fogja bevért az engedélyt, hogy a szállítmányt kirakhassa Beirutban — Kirándulójától is megkövetelik már az arabok, hogy ne kössenek ki Haifán

Beirut, (IFP). — A Periklesz nevű görög hajót, amely az arab bojkottiroda feketelistáján szerepel, kilenc napig hiába horgonyzott a beiruti kikötőben. A hajó tízezer tonnás amerikai búzaszállítmánnyal visszatért egy görög kikötőbe és ott várja meg, hogy a libanoni külügyminisztérium megadja az engedélyt az áru kirakására. Ez eset-

További sztrájkokkal fenyegetnek a Tel-Aviv környéki üzemi bizottságok

A kommunisták már hétfőn tartanak figyelmeztető sztrájkot

Tel Aviv, (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az üzemi bizottságok, amelyek két hét tel ezelőtt egyórás figyelmeztető sztrájkot rendeztek, tegnap sajtófogadás keretében közölték, hogy amennyiben március 15-től nem rendezik újra az alkalmazzottak drágasági pölcéket, további sztrájkokat fogják kezdeményezni országsszerte. Az üzemi bizottságok képviselőinek szavaiból kiderül, hogy az akció kezdeményezői között igen éles ellentétek merültek fel. A kommunisták ugyanis a befolyásuk alatt álló üzemi bizottságok mozgósítását, már most, hétfőn tartanak figyelmeztető sztrájkot, amelyet a Tel-Aviv-környéki üzemi bizott-

ságok messzemenően elítélnék.

A tegnapi sajtófogadás közölték, hogy igyekeztek távol tartani magukat mindenféle pártpolitikától és ki zárólag az ipari munkásság nehéz helyzete az, amely cselekedeteiket irányítja. Elmondották, hogy egy egyéves gyakorlati munkákkal kezdődő fémipari munkák, akinek felesége és két gyermeke van, bruttó 235 fontot keres havonta, ami 200 font netto keresetnek felel meg.

A sajtófogadás az Elco, Merkavim, Palalim, Metalem, Elit és Simson gumiabroncsgyár üzemi bizottságának képviselői vettek részt.

PANTEK

8: Műt. 6.05: rövid hírek, 6.10: zenés óra, 6.30: torna, 6.40: zenés óra, 6.57: műsorismertetés, 7: hírek, 7.17: hang- és képi hírek, 7.45: izraeli dalok, 8: rövid hírek, 11.03: az elemiiskolások rádióbeszédje, 11.45: izraeli népdalok, 12: fuvószenekari számok, 12.20: Mozart: „Eine kleine Nachtmusik”, Fricasy Ferenc vezényletével, Paganini: Hegedűverseny, D dur, Jiri Novák előadásában, Brahms: Magyar tánc No. 21, 13: hangnemek, 13.30: hírek, 13.45: könnyű zene, 15.16: sabbati melódiák, 15.30: Kabbálat Sabbat műsora, 16: ifjúsági műsor, 16.30: asszonyóvat, 17: rövid hírek és időjárásjelentés, 17.06: Debussy: Vonósnégyes, g moll, Mozart: Szimfónia, D dur, Otto Klemperer vezényletével, 18.10: sabbati szimfónia, 18.30: izraeli népdalok, 19: hírek, 19.20: Jákob Ben Herz műsora, 21: hírek, 21.18: Beethoven: Zongoraverseny, c moll, Karel Salomon: Szvit görög témákra, a Kol Jiszráel zenekara előadásában, Heinz Freudenthal vezényletével, 23: hírszettefogalás.

Párhuzamos műsor

8: Hírek, 8.02: reklámok és hangnemek 10 óráig, 18: Jerszál hangja, francia és angol nyelvű adás, 17: rövid hírek és időjárásjelentés, 17.06: hangnemek, 18.30: Harry Belafonte énekszámai, 18.35: siáger-magyar gyűjtemény, 21.31: zeneszindarab, 22.02: francia zenés számok, 22.32: tánczene, 23: hírek.

A hadsereg műsora

18.03: Kivánságiműsor, 19.16: hangnemek egyveleg, 19.40: kedvelt melódiák, 20: Ravel: Spanyol Rapszódia, Dvorák: Csobogó verseny, Paul Tortelier előadásában, 21.15: Mose Ben Efrajim műsora, 22: tánczene.

Ügyeletes gyűjtemények

Tel-Avivban 17-24 óráig
Ahrámszky, Allenby 42, tel. 57-526, Seidenwehr, Achad Hám 51, tel. 63-851, Fraenkel, King George 28, tel. 223-721, Kásteil, Ibn Gabirol 147, tel. 43-716, Vira, Jaffo 6/1, tel. 82-873.

HAIFA: Rási, Bár Giora 36, tel. 68-266, „Nagbi”, Herbert Samuel 74, „Karmel”, Hámászi 133, tel. 81-713.

JERUZSÁLEM: Reznik, Rezhov Azá 15, tel. 33-662.

SZOMBAT

7.30: Adon olám és hangnemek, 7.37: Liszt: Magyar Rapszódia No. 1, Fauré: „Après un Réve”, Sarasate: „Zigeunerweisen”, Brahms: Romance, F dur, Haccstarian: Örmény tánc, Ducez, A. „Bivészinas”, 8.30: hírek, 8.45: Bostovits: Zsolár, Brácha Cifra énekszámaival, Bach: Trio-Szonáta és Fuga, VI. részben, Igor Markovitch vezényletével, 9.20: könnyű zeneszámok, 9.30: izraeli panoráma, 9.35: hangnemek, 9.50: hangos heti híradó, 10.25: népdalok, 10.40: a tudományvilág, 11: „A függöny felgördül”, 12.30: Izraeli dalok kivánságiműsora, 13: a Kol Jiszráel szalonzenekarának műsora, 13.30: hírek, 13.40: cházandalok, 13.55: rövid hírek, 15.33: Mozart: Három német tánc, Beethoven: Menuette, Beethoven: Török induló, Smetana: Részlet „Az eladott menyasszony” operából, Liszt: Versenytelő, Mozart: Rondo ala Turca, Salnt-Saens: „Aquarium” az „Állatok karneválja” című szvitből, 16: zenés szindarab, 16.40: „A művészetről”, 17: Leon Kiep-per izraeli kompozita műveiből, 1. Pre-klasszikus Szonatina két hegedűre, csemballóra és nagybőgőre, 2. Hámas-Fuga két zongorára, 3. Szonata hegedűre és zongorára, 4. Verseny fuvola, zongora és vonóhangszerekre, 18: Mozart: „Don Giovanni” c. operájának III. felvonása, 19: hírek, 19.20: Hámavül és Melave Malká műsora, 19.50: keleti népdalok kivánságiműsora, 20.20: sporthírek, 21: hírek, 21.18: Smuel Rozen találós kérdései, 22: népzene, 22.15: Rimszki-Korszakov: Szerezhade, 23: hírszettefogalás.

Párhuzamos műsor

17.01: Zeneszámok, 17.30: hangnemek, 18.02: kedvelt melódiák, 21.31: izraeli népdalok, 21.54: hangversenytárlat, 22.02: zene egyveleg, 22.30: tánczene, 23: hírszettefogalás.

A hadsereg műsora

18.03: Kedvelt melódiák, 19.16: katonai dalok, 20: „Erev Tov” — tartalékos műsorszámok, 20.30: sabbati kimenetek, 21.16: tánczene.

Ügyeletes gyűjtemények

Tel-Avivban 8-19 óráig
Dr. Schwartz, Allenby 17, tel. 56-553, — Frischmann 66, tel. 224-228, Gersy, Mozt 3, tel. 42-804, Zwickler, Shenkin 27, tel. 63-685, Szánitász, Ibn Gabirol 83, tel. 232-060, Zivá, Schunát Hátkvá, tel. 32-403, Jaffo, Jeffet utca 10, tel. 82-700.

19-24 óráig:
Dr. Kohlberg, Allenby 23, tel. 55-535, Moskowitz, King George 25, tel. 62-650, Abrahami, Erlinger 9, tel. 32-385, Glid, Ben Jeruda 192, tel. 221-264, Zivá, Schunát Hátkvá, tel. 32-403, Jaffo, Jeffet utca 10, tel. 82-700 (23 óráig).

HAIFA: Balfour, Mészádá 1, tel. 22-89, „Nagbi”, Herbert Samuel 74, „Karmel”, Hámászi 133, tel. 81-713.

JERUZSÁLEM: Mehor Báruc, Rezhov Táchkimont 31, tel. 22-884, 10 óra után Szlutzky, Rezhov Rási 34.

Március 15-ikén lesz Tel Avivban az Aviva-Barisszia országos találkozója

A baráti találkozó keretében búcsúztatják Smuel Ben-Curt, az új berni nagykövetet

Március 15-én, csütörtökön lesz a volt erdélyi Aviva-Barisszia szervezett Izraelben élő egykori tagjainak második országos baráti találkozója. Az első találkozó, — mint emlékeztetés — a múlt évben tartották meg nagy sikerrel a Kineret partján fekvő Mágácer kibucban, amikor a szervezet volt tagjai első ízben látták viszont egymást sokszor kibévezetes megszakítás után. A máigáni találkozóknak is az volt a legnagyobb jelentősége, hogy bár az Aviva-Barisszia tagjai különböző politikai csoportosulásokhoz és pártokhoz tartoznak, a régi bajtársi szellem és

a cionista munka során kifejlesztett barátság maradék talanul áthidalta a politikai nézetek különbözőségét és meleg testvéri atmoszférát adott a találkozóknak.

A mostani találkozóon nemcsak azok az Aviva és Barisszia tagok fognak megjelenni, akik részint már a második viágháború előtt alijáztak, részint pedig az európai katasztrófa után kerültek az országba, hanem a legfrissebb olék is, akiknek legnagyobb szükségük van úgy lelki, mint gyakorlati támogatásra a beilleszkedés kezdeti időszakában. A csütörtöki találkozó hivatalos részének központi programpontja az

ujjonnan érkezett Aviva és Barisszia tagok klitanehezsegeinek meg tárgyalása és az ezzel kapcsolatos problémák megoldása lesz. Ebben a tekintetben a szervezet régen itt élt tagjai sok tekintetben lehetnek az ujonnan érkezettek segítségére, minthogy az Aviva és Barisszia számos egykori tagja ma fontos pozíciókat tölt be úgy az állami apparátusban, mint a Szoch net illetékes hivatalaiban. Azonkívül a már megalapozott életű többi tagok is hathatós támogatást nyújthatnak az új oléknak.

A március 15-iki találkozó, amelyet a telavivi HOH Social Centerben tartanak meg, a program hivatalos részében még egy fontos esemény színhelye lesz. Ebből az alkalmából fogják ugyanis búcsúztatni barátai Smuel Ben-Cur helyettes külügyi államtitkárt, akit Izrael svájci nagykövetségének az élére neveztek ki. Smuel Ben-Cur (Péterfi Endre), aki a múltban követi rangban úgy Budapesten, mint Bécsben képviselte Izraelt, most nagyköveti rangban foglalja el rövidesen új állomáshelyét Bernben.

Keresztény-zsidó együttműködés Spanyolországban

Madrid, (IFP). — Keresztény-zsidó együttműködési társaság jött létre Madridban dr. Gáon londoni szefárd főrabbi valamint Cantarra burgosi katolikus püspök elnökletével. Az egyesület vezetőségébe beavaltották a madridi zsidó hitközség elnökét, dr. Max Mazint, valamint F. Serrano protestáns lelkészt. Az egyesület célja, hogy a három vallás együttesen harcoljon a materialista világnézet ellen és megeremtesse a szoros együttműködést zsidók és keresztények között a vallás erkölcsi értékeinek védelmére.

A Kneszet levette a napirendről Begin javaslatát

Ben Gurion nem árult el titkot

Jeruzsálem, (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Kneszet a koalíciós képviselők többségével levette a napirendről Menáchem Begin (Chéru) javaslatát, hogy Dávid Ben Gurion miniszter elnök egy néhány héttel ezelőtt tett kijelentéséről tárgyaljanak, amelyel a kormányon belül történt és nyilvánosságra nem tartozó ügyeket hozott felszínre.

— Arról van szó, — mon-

dotta felszólalásában a képviselő, — hogy Ben Gurion a katonai közigazgatás tárgyalásának kérdésekor szemrehányóan említette, miszerint még az ideiglenes kormány idején, Pinchász Rozen miniszter a minisztertanácsban megejtett szavazás során szavazatával megakadályozott valamit, aminek következtében „nem zedékekre szóló szomorúság származott”.

Ben Gurion miniszterelnök válaszában elmondta, hogy annak a kormányának az idején, amelyre kijelentése vonatkozott, még nem volt érvényben a miniszterek kollektív felelősségéről megállapított jogszabály és így senki sem akadályozhatja meg abban, hogy olyan ellentétekre utaljon és olyan részleteket tárjon fel, amelyek akkor közte és minisztertanács között felmerültek.

Ezt a napirendi javaslatot a Ház úgy utasította el, hogy a szavazásban az Agudát Jiszráel nem vett részt és ugyancsak tartózkodott a szavazástól Rozen volt igazságügyminiszter.

Ázkará dr. Kasztnér Rezső halálának ötödik évfordulóján

Purim napján lesz öt éve dr. Kasztnér Rezső tragikus elhunytának. A gyásznapról az elhunyt barátai a náchlát-jiccháki temetőben ázkará keretében fognak megemlékezni, amelyet március 18-án, vasárnap délután 5 órakor rendeznek. Az ázkará további részleteiről az Uj Kelet fogja tájékoztatni a közönséget.

UNITED RESTITUTION ORGANISATION

U. R. O.

Tel-Aviv, Hayarkon utca 51.

Haifa, Derech Háacmáut 25.

Jeruzsálem, Hillél utca 24.

A „MEFKURE” hajón elpusztultak örököseit (szülők, özvegyek és árva) felkérjük, hogy jelentkezzenek fenti irodánk egyikében, kártérítési igényeik bejelentése végett.

Fogadóórak naponta d.é. 8—1-ig, hétfőn és csütörtökön d. u. 15—17-ig is.

UNITED RESTITUTION ORGANISATION

U. R. O.

Tel-Aviv, Hayarkon utca 51.

Haifa, Derech Háacmáut 25.

Jeruzsálem, Hillél utca 24.

A Romániából származó mindazon bevándorlókat, akik 1953-ban már izraeli lakosok voltak és elmulasztották kártérítési igényeiket 1958. III. 31-ig bejelenteni, felkérjük, hogy mielőbb jelentkezzenek fenti irodánk egyikében, igényeik érvényesítése végett.

Öregek és betegek igényeiket postán, írásban is benyújthatják fenti címeink egyikéhez.

Tel-Avivi irodánkban fenti igények bejelentésére, a szokásos irodaidőn kívül, hétfőn és csütörtökön délután is fogadunk 3—5 óráig.

A kis magánlakások jelzálogadósai is megkapják a valorizálási könnyítéseket

Lévi Eskol a vasárnapi minisztertanács elé viszi a kérdést
A Bank Ipotékai Kláli már hozzájárult a pénzügyminiszter által javasolt fizetési feltételekhez

Lévi Eskol pénzügyminiszter tegnap Tel Avivban megbeszélést folytatott dr. Jesájahu Foerderrel, a Bank Leumi Lejiszraéli igazgatótanács elnökével a magánforrásból származó valorizált jelzálogkölcsonök problémáiról. A miniszter hajlandónak mutatkozott intervenálni a különböző pénzügyi intézeteknél és építkezési vállalatoknál, hogy a magán-jelzálogkölcson adósnak megfelelő könnyítéseket adjanak.

Eskol közölte, hogy a kormány legközelebbi ülésén javaslatot terjeszt be, amely lehetővé teszi, hogy a magánforrásból vásárolt lakások tulajdonosait azonos elbírálásban részesítsék az olyan sikuntulajdonosokkal, akik állami, vagy Szochmut-lakáshoz jutottak, azzal a feltétellel, hogy lakásaik nem haladják meg a standardot. Dr. Foerder a Bank Leumi nevében már beleegyezését is adta a miniszter tervéhez. A megbeszélésen résztvett Dávid Tane sikunépítési államtitkár, M. Zágági pénzügyi államtitkár, illetve és dr. Cvi Dinnstein országos valutafelügyelő is.

Tane államtitkár a sajtó képviselőinek kérdéseire válaszul kijelentette, hogy Eskol pénzügyminiszter javaslatára olyan sikuntulajdonosokra vonatkozik, akiknek lakása nem haladja meg a 80 négyzetmétert. Tane szerint a sikunoknak csak egytized százaléka épül 80 négyzetméternél nagyobb területen. A magánépítkezésekre folyósított jelzálogkölcsonök 33 millió fontot tesznek ki — mondta az államtitkár és Eskol javaslatára ennek az összegnek 50 százalékát érinti.

Tegnap délután tartották meg a Bank Ipotékai Kláli alapításának 40 éves jubileumát, amelyen dr. Jesájahu Foerder, mint a bank elnöke elégtétellel nyilatkozott az Eskollal folytatott megbeszéléséről. Beszédében ugyanakkor kijelentette, a kormány nagy hibát követett el, amikor totális módon engedett a különböző jelzálogkölcsonadósoknak a rögzítés elvételéről. Dr. Foerder azt a reményt fejezte ki, hogy a magán-jelzálogkölcson adósok a közjelzálogkölcson adósokkal egyenlő elbánásban fognak részesülni és hogy a bankok a kormány segítségére lesznek a kérdés-komplexum megoldásában.

A rögzítés elvételéről való lemondással kapcsolatban dr. Foerder kijelentette, hogy a kormánynak előző-

leg alaposan mérlegelni kellett volna, nincs-e más megoldás? Ez a lépés ugyanis alapjában ingatta meg a szerződések értékét és azt az érzést keltette a nagyközönségben, hogy szerződésekkel, timentésekkel és közéleti nyomás által sok mindent el lehet érni, még a szabad akaratból kötött szerződések felemondását is. Dr. Foerder szerint a megoldás az lett volna, ha a havi törlesztést csak minimális százalékkal emelik, ami úgy a bankokat, mint az adóssokat egyaránt kielégítette volna, mert a néhány fonttal nagyobb törlesztést könnyen kifizethették volna. Minden rögzítés,

— folytatta dr. Foerder, — még a drágasági indexhez való rögzítés is, súlyos pszichológiai veszélyt rejt magában, mert megingatja az államgazdaság szilárdságába vetett bizalmat.

Beszéde végén dr. Foerder kijelentette, hogy a jelzálogkölcsonök terén nem lehet visszatérni a dollárhoz való rögzítéshez, mert a pénz értéke biztosításának ez a formája alkalmatlan bizonyult. Ugyanakkor módot kell találni arra, hogy a valutában behozott külföldi tőke értékét megfelelő formában biztosítsák, főleg azokat az összegeket, amelyeket lakásépítésre fordítanak.

Sziriaiból keresztűz alá vették a Kinereten cirkáló határrendőrségi naszádot

Két határrendőr megsebesült a golyóváltásban

Tel-Aviv. (Az Új Kelet katonai tudósítójától.) — Tegnap súlyos incidens zajlott le a Kineret észak-keleti partján, ahol a sziriaiak megsebesítettek két határrendőrt. Reggel 9 óratájt a sziriai hadállások tüzet nyitottak a határrendőrség járőrhajójára, amely viszonzotta a tüzet.

A sziriai provokációra semmiféle ok nem volt, mivel hogy az izraeli rendőrség rutinos őrzőszolgálatát végezte a Kinereten. A sziriaiak nyilván készkakakva igyekeztek az incidenset kiprovokálni, amire az a körülmény is engedélyt adott, hogy a hadállások keresztűz alá vették a járőrhajót. Amíg a tűz tartott, a halászok igyekeztek elmenekülni a veszélyeztetett területről és közülük nem sebesült meg senki.

A súlyosan megrongálódott hajón talált repesz-

darabokból kiderült, hogy a sziriaiak orosz fegyvereket használtak, valószínűleg elosztó alkalmakkal. Amikor a hajó megsérült, a sziriai állásokról gépfegyvertűzrel árasztották el a fedélzetet, az őrhajó legénységének azonban sikerült a sebesülteknek elsősegélyt nyújtani és biztonságukról gondoskodni. A golyóváltások során az őrhajó segítségül hívott egy másik csónakot, amely a sérült járművet elvonta.

Az őrhajó egyik sebesültjét helikopteren a Tel Hásomér kórházba, a másikat pedig a Poria-kórházba szállították, ahol operáció után túljutott az életveszélyen.

Amikor a két hajó elhagyta az incidens színterét, sziriai állásokból gépfegyvertűz nyitottak egy halászcsonakra, amely a parttól 900 méterre tartózkodott. Nem voltak sebesültek.

A Negev benépesítésével egyre inkább eltávolodik a háboru veszélye

Ben Gurion miniszterelnök és hadügyminiszter beszéde a déli hadtest térségi védelmének gyűlésén

Tegnap délután a beérő hírek Keren mozi termében megtartották a déli hadtest parancsnokság alá tartozó térségi védelem naggyűlését, amelyen a negevi települések megbízottjai vettek részt, a hadsereg és a hadügyminisztérium vezetőinek jelenlétében. A nagy gyűlésen felszólalt Dávid Ben Gurion miniszterelnök és hadügyminiszter, A. Jaffe tábornok, a déli hadtest parancsnoka, valamint a határmenti települések megbízottja. A művészi beszéd kal tarkított színes rendezvényen érdekes látványt nyújtottak a kibucok, a szövetkezeti falvak és ölelelepek kiküldöttjei, akik lelkesen ünnepeleék Ben Guriont, amikor kísérettel a podiumon megjelent.

J. Gal, Nirim kibuc tagja, aki a települések nevében beszélt, elmondotta, hogy a Negevben csendes év telt el, amelyben csak a megszokott lopások és át szivárgások fordultak elő.

A szónok magasztalta a szoros kapcsolatokat és a teljes megértést, amely a települések és a déli parancsnokság között fennáll. Felelte azonban a szavát az ellen, hogy „tulok mezőgazdászok” beszélnek és azt követelték, hogy a kormány minden eszközzel támogatja a negevi mezőgazdaságot és annak fejlesztését, mert ez egyet jelent a honvédelem fokozásával is.

Jaffe tábornok arról beszélt, hogy a térségi védelem rendszere, amely Izraélre és a hadseregre jellemző, nem vesztette el fontosságát a modern harcászati módszerek korszakában. A mezőgazdasági települések, amelyek az év minden napjában biztonsági kérdésekkel foglalkoznak, a hadsereg mozgó egységeinek állandó bázisait képezik, amelyek a veszély órájában lehetővé teszik a hadseregnek, hogy lecsapjon az ellenségre.

Dávid Ben Gurion miniszterelnök rámutatott arra, hogy a hadsereg akcióterve az ellenség elriasztására épül, nehogy támadni merjen, ha pedig mégis megteszi, a háborút az ellenséges területre kell áthelyezni. Ez látszólagosan főlegessé teszi a térségi védelmet, de nincs biztosíték arra, hogy minden esetben sikerül a haditervet megvalósítani.

— „Öt csendes év múlt el felettünk és jóllehet nem tudom biztosra ígérni a nyugalom folytatását, mégis a hadsereg elriasztó erejének növekedésével és ami még ennél fontosabb, a Negev kifejesztésével és benépesítésével egyre inkább eltávolodik a háboru veszélye” — mondotta Ben Gurion.

A miniszterelnök ezután a Negevben tett körutjáról számolt be, amelyet a gyűlés előtt fejezett be. Különösen lelkesen beszélt a Holttenger völgyében lévő Nátot Kikár településről, ahol „nincs víz és a föld sőtartalma, mindamellett a fiatal telepeseknek sikerült mezőgazdaságot teremteniük ezen a ponton és zöldséget termelnek, amelyet megízleltem — mondotta.

— Az Arad-körzetben járva, ahol a régészek most feltárták a judeai királyság idejéből való településeket, feltettem a kérdést, hogyan tudták őseink ezen a pusz-

ta vidéken megélni. Mindazonáltal azonban, amit a Negevben láttam, nem bátorítalak el a települések panaszait. Gondoskodás történik arról, hogy a negevi mezőgazdaság ne függjön csak a természet szépségeitől. Be lehet tele-

píteni a Negevét Izraél minden törzsének a fiaival és nem sok idő fog eltelni, amikor az egész világ csodálatlalt adózik majd nekünk a pusztaság megteremtéséért, — fejezte be beszédét Dávid Ben Gurion.

A 003183 számú sorsjegy 30.000 fontot nyert

A Mifal Hápajisz tegnapi sorsolásán a 30 ezer fontos főnyereményt a 003183 számú sorsjegy nyerte meg, míg a 102301 számú sorsjegy 10 ezer fontot nyert. A 316745 és 230429 számú sorsjegyek egyenként 5 ezer fontot nyertek.

Ezer fontot nyertek: 353858, 145241, 143360, 190733, 083969, 414415, 259518, 440326, 436781, 354758.

500 fontot nyertek: 327229, 214008, 095289, 122091, 424222, 367715, 360961, 467523, 430467, 092949, 002391, 248936, 425997, 091277, 258298, 125408, 039221, 097590, 464778, 000251.

200 fontot nyertek: 462489, 452839, 083414, 375831, 060049, 120882, 195948, 381338, 370908, 356242, 048604, 103301, 076692, 122230, 396976, 119109, 208346, 007760, 210089, 232087, 133978, 024356, 429903, 300499.

067347, 074709, 368875, 255047, 447688, 056184, 443382, 332936, 320525, 330143, 417204, 339218, 095241, 047263, 022831, 483231, 321587, 362875, 249744, 280520, 339609, 470880, 201200, 385606, 292226, 187628, 338471, 432801, 266273.

A 4410, 1461 és 2787 végződésű sorsjegyek 100 fontot nyertek.

A vigaszdíjak közül a 003182 és 003184 számok 125 fontot, a 102300 és 102302 számú sorsjegyek 75 fontot nyertek.

40 fontot nyertek a következő végződésű sorsjegyek: 5250, 1287, 2398, 1678, 2217, 1934, 7006, 6605, 7613, 2121, 3471, 3890, 5207, 4252, 5700, 6563, 0336.

A 3 és 5 végződésű sorsjegyek visszanyerték a 2 133978, 024356, 429903, 300499.

Az El-Al személyzetének sztrájkja

(Folytatás az 1-ső oldalról) Számára hálófülkékkel rendelkező Boeing gépeket tartanak szem előtt.

A Hisztadrut szövívője ezzel kapcsolatban tegnap kijelentette, hogy mindaddig nem fognak tárgyalni az El-Al pilótáival, míg nem térnek vissza munkájukhoz. Sem a társaság, sem a Hisztadrut nem járulhat hozzá, hogy repülési biztonsági kérdésekben maguk az alkalmazottak döntenek. Ugy az El-Al, mint a Hisztadrut repülési biztonsági kérdésekben maguk az alkalmazottak döntenek. Ugy az El-Al, mint a Hisztadrut repülési biztonsági kérdésekben maguk az alkalmazottak döntenek. Ugy az El-Al, mint a Hisztadrut repülési biztonsági kérdésekben maguk az alkalmazottak döntenek.

Az alkalmazottak szövívői ugyanakkor kijelentették, hogy hajlandók 8 óránál többet repülni egyhuzamban, ha minden repüléshez még egy pilótát osztanak be, aki időnként felváltja az általános szolgálatot teljesítő másik két pilótát. Az El-Al szövívője viszont azt közölte, hogy április elején a személyzet

számára hálófülkékkel rendelkező Boeing gépeket tartanak szem előtt. A Hisztadrut szövívője ezzel kapcsolatban tegnap kijelentette, hogy mindaddig nem fognak tárgyalni az El-Al pilótáival, míg nem térnek vissza munkájukhoz. Sem a társaság, sem a Hisztadrut nem járulhat hozzá, hogy repülési biztonsági kérdésekben maguk az alkalmazottak döntenek. Ugy az El-Al, mint a Hisztadrut repülési biztonsági kérdésekben maguk az alkalmazottak döntenek. Ugy az El-Al, mint a Hisztadrut repülési biztonsági kérdésekben maguk az alkalmazottak döntenek.

● Az amerikai hadügyminisztérium tegnap közölte, hogy szombaton vizre bocsátják a 8-ik atomhajtású Thomas Edison nevű tengeraltatót, amelyre 2700 kilométeres hatótávolságú A-2 típusú Polaris rakétákat szereltek fel.

Luxuslakások Tel-Aviv eladók

2 szobás 20,500 IL kp. + 6000 IL máskántá
2 1/2 szobás 25,000 IL kp. + 8000 IL máskántá

BAR SHEKEV
BUILDING AND CONSTRUCTION LTD.

Tel-Aviv, rechoy IBN GVIROL 158. (Kásztelnél)
8-12, 4-7 óra között

„MARGOA GEDERA” UDULÖBEN

Örömmel közöljük, hogy üdülünk, renoválás után, újból nyitva a közönség részére, pészáchkor is.
Kedvező árak.
Jechezkel Rosner vezetése alatt. — Telefon 953035.
HELYRENDELÉST A SZEZONRA IDEJEBEN KERÜNK.

Nagy cipőüzlet, HAIFA keres

1. főeladót
2. gyakorlott eladót
3. gyakorlott eladónőket — cipőosztály
Írásbeli ajánkozást: Haifa, POB. 4353., „No. 887” részre kér. Titoktartás biztosítva.

Haifai intézmény keres

★ gyakorlott technikust, aki marógépek, esztergapadok és élesítő gépek kezelésében rendelkezik gyakorlattal.
★ elektronikai technikust
★ finom mechanikai technikust
A jelentkezőknek ipari szakiskola végzettjeinek kell lenniük és legalább 4-5 évi munkatapasztalattal kell rendelkezniük a szakmában.
A képzettségre és gyakorlatra vonatkozó adatokkal ellátott ajánlatokat a következő címre kell küldeni: Tel-Aviv, P. O. B. 7063.

Kedves vendégeimmel tudatom, hogy Zürich-, Páris- és londoni tanulmányutam miatt
szalonom május 12-ig zárva lesz
ZSUZSI PALDON kozmetika
Petách-Tikva, Achád Háám 20., telefon: 911179
„Dachau”

KÖTŐÜZEMEK
az ország északi részében lévő fejlesztési városokban keresnek varrodavezetőket, szabásznőket, varrónőket
és más szakértőket a köntöttáru konfekcióban.
Írásbeli ajánkozást: Tel-Aviv, POB. 1334., „20230” számra.

שולם

147

ד"ר אריב-וי
P. P. TEL-AVIV
JAFFO 147

Fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett leányom, testvérünk

GLANCZ MANCI

Jeruzsálem (Arad)
rövid szenvedés után, 1962 március 6-ikán elhunyt.
A GYASZOLÓ CSALAD